

megelégedéssel töltse el. Olyan férfiakra és nőkre van szükségünk, akik hisznek önmagukban és az életben. Ha van hitünk, akkor mindenünk van. Lényegtelen, hogy testfelépítésünk erős-e vagy gyenge, hogy van-e jó munkánk, vagy egyáltalán nincs munkánk. Ezek majd eljönnek a maguk idejében. Kizárólag szilárd, egyszerű hitre van szükségünk – hiszen a hit az utunkat megvilágító fény. Először fényt kell vetnünk az utunkra, s csak ezután léphetünk előre. Először fel kell ébresztenünk a hitet, s azt követni fogja minden egyéb. Önmagunkba vetett rendületlen hittel kell munkálkodnunk, szemléletmódunkat meg kell változtatnunk: gyengékből erősekké, bátortalanokból félelmet nem ismerőkké, gyávákból rettenthetetlenné kell válnunk. Az eképpen megváltozott ember közösségének, nemzetének és az egész világnak elszánt dolgozójává válik. Hozzuk ki magunkból a legtöbbet! Egyetlen gramm tudatos, pozitív cselekedet tonnányi hasznot jelent a tömegek számára. A jó soha nem vész el. A hazád rajtad keresztül él, s ha elbuzog, a haza is elbukik veled. Emelkedj fel, és akkor hazád is felemelkedik. Egy nemzet hamarosan hanyatlásnak indul, ha nem teremt megfelelő embereket az előtte álló feladatok elvégzéséhez. Teremtsetek erős embereket, akik velejükig élettel és tisztasággal teliek! Teremtsetek mérész embereket! Teremtsetek hittel teli embereket! Mert ők a föld sója és a nemzet hatalmas építményének alapja, mely menedéket, védelmet és ihletet nyújt az eljövendő nemzedékeknek.

7. FEJEZET

Észrevételek az indiai és az európai zenéről

Még mindig emlékszem arra az énekesre, aki a rendelési idő után ott ült apám várótermében, s az egész ház lélegzetét visszafojtva hallgatta áthatón trillázó hangját. Régi tamil dalokat énekelt, melyek – ellentétben az angol hangzással – fülemnek teljesen szokatlanok voltak. Mivel angol iskolába jártam, néha túlzottan is angolbarát érzelmekkel rendelkeztem, ami öntudatlan próbálkozás volt arra, hogy kisebbségi komplexusomat legyőzzem. Úgy tizenkét-tizenhárom éves voltam akkoriban, s módfelett büszke arra a néhány angol dalra, melyet kívülről tudtam. Teli torokból kezdtem énekelni őket, bizonyítván magasabbrendűségüket az unalmas, monoton és – ahogy én láttam – értelmetlen indiai dalokkal szemben. „Tudod, mit mondott egy híres angol zenész az indiai dalokról és az indiai zenéről? – kérdezte tőlem egyszer az énekes. – Mindenfajta zene közül, legyen bár világi vagy vallásos, az indiai zene jutott el a fejlődés legmagasabb fokára. Sokkal nagyobb skálát ölel fel, mint a nyugati zene, mivel nem csak egész és félhangokat, hanem negyedhangokat is használ. Mind az énekelt, mind a hangszeres változatában a legmélyebb érzéseket fejezi ki. Akárcsak az indiai művészet és irodalom, az indiai zene is az emberi lélek mélyére hatol. Felébreszti az emberben a magasabb én visszhangját.”

Az *Atlantisz* című zenei könyv ezt írja: „Az indiai zene dallamai rendkívül gazdagok melizmában [egy szótagra énekelt dalokban], ritmusukban változatosak, hangzásukban azonban mo-

notonnak tűnnek. Ez annyit tesz, hogy a zenészek észrevehetően megőrzik hidegvérüket. Mint az ősi Kínában, a zenének Indiában is szenttelennek kell lennie, hogy elkerüljön minden erős érzelmet s az elme békéjére, önuralomra és erkölcsi tisztaságra ösztönözzön. A zenének elmélkedéshez kell vezetnie. Az énekes és hallgatósága figyelme a rága, a bonyolult hangzás, a szintén bonyolult ritmus – ahol az ének és a dobkíséret gyakran ellenpontozza egymást – és a dallamsort cifrázó művészi díszítés megfigyelésére összpontosul. A hanghatás másodlagos fontossággal bír.”

Sok-sok év telt el azóta, s hosszú nyugati tartózkodásom lehetőségét adott számomra, hogy számos dolgot összehasonlítsak. Ha behunyam a szemem, Jézushoz Bach kristálytisza birodalmában imádkozok. Emelt fővel, mozdulatlanul állva csatlakozhatok Handel Halleluja kórusművéhez, bele tudok veszni az elragadtottságba és az örömmámorba. A nagy üstökössel, Beethovennel, kiemelkedek az emberi létezés legmélyebb poklaiból, és mennyei otthonába szárnyalok, hogy elveszek utolsó isteni szimfóniájában. Micsoda vulkáni erővel képes a szendergő emberi lelket felrázni! Béklyóitól megszabadulva egészen Istenig emelkedik! De milyen kevesen ismerik fel ezt az üstököst, s milyen kevesen tűrik el fenségességét! „Remélj, óh, ember! Ne vesztegesd többé az idődet alvással és siránkozással, hanem jöjj! Jöjjön egy, s jöjjön mindenki, aki készen áll! Ne félj, a pokol elveszítette a hatalmát, s többé nem képes visszatartani a szárnyaló lelket. Kelj fel, óh, ember, mert szabad és áldott szellem vagy!” – mondja zenéje.

Ők és más nagy zenészek azért jöttek, hogy fákláikkal megvilágítsák az ember sötét ösvényét a földön. Magamhoz veszem az általuk felkínált nektárt és érzem, hogy lényem áldottá válik.

Az indiai művészet és az indiai zene a legmélyebb igazságot közvetíti, és elhagy minden olyat, ami nem lényeges. Az indiai festészetből hiányzik minden felesleges járulékos és felszínes díszítés; egyedül a mű szellemének kell világosan kitűnnie. Érdekes ugyanezt a tendenciát megfigyelni a modern nyugati festészetben, ahol a művész munkájában csak témájának lényegét kívánja megjeleníteni. Ennek ellenére a valóban tehetséges festőművészek kivételével a modern képek félreérthetetlenül korunk patológiáját tükrözik vissza. Ahol közérthető dolgokat kellene megmutatni, ott a modern művészetből gyakran hiányzik a legszükségesebb, az egyszerűség, s nem is fogja fel annak mélyebb ér-

telmét. Az egyszerűség nem azonos az ürességgel, hiszen a művészetnek rejtett kincseket kellene tartogatnia. Ahol hiányzik a szellem, ott csak egy halotti maszk marad, s ez az, amivel szembeáljuk magunkat a modern festészetben. Az egészséges élet-szemléletű ember visszariad ettől az eredménytől. A képen látható hanyatlás olyan nyilvánvaló, hogy a hiányzó átszellemítés romboló hatása felborítja az egyensúlyt és mindent összezavar. A modern festők ennek ellenére koruk közvetítői. Sajnos azonban sokan közülük a patológikus hanyatlás lázas képzelgését tesztetik meg. Egy közvetítő egyaránt nyitott a jó és a rossz hatásokra. Korunk egy olyan kimerítő, sürgő-forgó, felfokozott aktivitástól szenved, ami messze túl van a normálison. A festő innen gyűjti össze benyomásait és az ihletet a festésre. Mindez ugyanúgy vonatkozik a modern irodalomra és zenére, mely gyakran hangos és kaotikus, karikatúrája annak, amilyennek a valódi művészetnek lennie kellene.

A művészet, minden formájában a szellem kifejeződése az irodalomban éppúgy, mint a zenében, a festészetben, a szobrászatban vagy a táncban. A művészetnek fel kell emelnie az embert, hiszen az ember maga a szellem. Ahol megjelenik a valódi művészet iránti vágy, ott a szellemi értékek is elkerülhetetlenül felbukkannak, és a fejlődés biztos jeleként gyarapszanak. A zene mindenekfelett arra rendeltetett, hogy felemelje az emberi lelket. Mozart zenéje olyan, mint a legfinomabb csipke, egyszerre légies és mennyei. A földi dolgok súlya tökéletesen idegen a számára, s csak egy igazán nemes lélek képes arra, hogy teljes mértékben élvezze és megértse.

Schubert zenéje érzelmekkel és szeretettel teli; áthatja az az anyai szeretet és érzékenység, mely mindenki szívét meglágyítja. Megnyitja az emberi kedvesség kapuit, és leveszi a kiábrándultságot, a fájdalom és a gond álcáját. Apránként végigvezet minket az ösvényen, mely végül a megszabaduláshoz vezet – ezt pedig az ember egyedül az Istennel való egyedülletben találja meg. Schubert szenvedélyes vágyakozása tiszta és makulátlan.

Chopin zenéje maga a szenvedély, vörös, mint a vér, és égető, mint a tűz. Nála az egyesülésért folyó küzdelem lobban lángra, elkezdődik az elérhetetlen utáni hajsza, és vulkánkitörések vakítanak el bennünket, amint látomása már szinte kéznújtásnyira van tőle. Virrasztása során reménytelenül kutatja a szertefoszlott

káprázatot. Chopin magányossága bánatot áraszt, mert ennek a lángoló meteornak is egyedül kellett végighaladnia a számára elrendelt ösvényen.

A tüzes magyar, Liszt, kora úttörője volt. Sem zongoristaként, sem zeneszerzőként nem tűrte a korlátokat. Sokféleképpen szabadult meg a klasszikus zene szabályaitól. Liszt megértéséhez az embernek egy olyan szellemi szintre kell emelkednie, mely egyformán szabad és határtalan. Az emberiség csak a jövőben fogja őt teljesen megérteni.

Beethoven, a lángoló üstökös nem tud úgy keresztülhaladni az emberi égbolton, hogy szívünket és reményeinket lángra ne lobbantaná. Ő különleges üzenetet hozott az emberiségnek: a vigasz üzenetét, mely bátorsággal teli; az ima üzenetét, mely azonban tevékeny; a szabadság üzenetét, melyet áthat a béke. Élete tükröt tartott elénk, melyben az ember felismerheti verejtékes munkáját, erőfeszítéseit és győzelmeit. Beethoven elkeseredett belső küzdelmében, amikor a benne lévő emberi lény szinte teljesen csatát vesztett, egy isteni erő jelent meg, mely így kiáltott fel: „Nem, nem, és nem fogom elveszíteni, magasabb dolgokra tartogatom!” Amikor Beethoven győztesként került ki a csatából, a következőt írta barátainak, a Weigel családnak: „Nincs nagyobb boldogság annál, mint amikor elérünk Istenhez, és lehozzuk őt az emberiségnek.”

A nyugati zene mindazon művek egyesüléséből áll össze, melyet ezek a nagy zeneszerzők és még sokan mások Európának ajándékoztak. Bámulatosan gazdag azokban a gyöngyszemekben, melyeket e kiválasztottak adományoztak neki. A nyugati klasszikus zene mind az egyénhez, mind a tömegekhez szól. Ezek a hatalmas alkotó mesterek még mindig megindítják és magukkal ragadják az embereket. Minden nyelven tudtak szólni, s ugyanúgy fordultak a társadalomhoz, mint az egyénhez – és annak minden kívánságát teljesítették. Az egyén lépést tart a közösség fejlődésével, míg végül elnyeri a képességet, hogy feljusson azokra a csúcokra, melyeken ezek a titánok egyszer már az élet kútfőjénél álltak.

Európában a zene megfékezhetetlen folyóként, örvényekkel és vízesésekkel tarkítva ömlik a tenger felé. Viharos hullámokon át viszi hallgatóságát a szellem csendjébe. Indiában ez teljesen eltér ettől. A fejlődés ott éppen az ellenkező irányt vette. A min-

dennapi élet megszokott kerékvágásából az indiai szíve forrásába tér, hogy azt a tiszta dallamot hallgassa, mely a mélységekből feltör. A zene mindig egyéni, legyen akár énekelt, akár hangszeres. Az indiai zenekar aránylag kicsi, hogy bizonyos mértékig minden hangszer domináns lehessen benne, hogy tisztán lehessen hallani, s megőrizze teljes kifejezőerejét. Ugyanakkor minden hangszer az emberi hangra emlékeztet: a hegedű, a vína [négyhúros, hosszú nyakú indiai hangszer] és a fuvola. A kíséző dob csak lágyan rezdül a szívverés ritmusára. Az indiai zene ugyanazt a célt szolgálja, mint minden más indiai művészet, dallamai ezért olyan végtelenül egyszerűek: a lényegest kívánják kifejezni! A hindu számára a művészet egyfajta elragadtatás, lelkének legmagasabb rendű kifejeződése és legtisztább dallama. Az énekes minden érzését dalba önti, annyi pátoszt, szeretetet, bánatot és örömet visz bele, hogy olyan mélyen megindítja hallgatóságát, mint amilyen mélyen ő maga is megindult. Néhány versszak eléneklése után bizonyos motívumok megismétlődnek, majd egy vagy két szót ismételtetnek folyamatosan, míg végül egyetlen szótagot énekelnek változó dallammal; befejezésül pedig az egész dal egyetlen hang zengetésével zárul le. A dal hatása csak akkor ér véget, amikor eléri a túlcserélő szívet. Gyakran megfigyeltem, hogy az énekesek erőteljes hangon kezdenek dalukba, de tudatlanságomban ez semmit nem jelentett nekem. A hosszú évek alatt megtanultam az eseményeket tisztább szemmel látni.

A nyugati világ dalai közül a magyar dallamok tűnnek számomra a legegyszerűbbnek és a legtisztábbnak. Gazdag érzések hatják át őket, s időnként túlrad bennük a tüzes temperamentum. Színekkel és ellentétekkel vannak teli, s egyenesen hallgatóságuk szívébe hatolnak. Az indiai zene hasonló hatással van rám, de még nagyobb mértékben. Azok a dalok, melyek régen élettelennek tűntek, ma már mélyen megindítanak. Feledésbe merült alakok jelennek meg lelki szemeim előtt, amikor énekeltem magamban az esőt és az isteneket magasztaló dalokat. Amikor az indiaiak énekelnek, arcuk tiszta örömtől ragyog, és hallgatóságuk szemében isteni szikrák tükröződnek. Nem tudom úgy hallgatni az indiai zenét, hogy könnyekig meg ne hatódnék. Nem azért, mert maguk a dalok szomorúak, hanem mert a szív egyszerű, tiszta és szent nyelvét beszélik. Bármilyen, ami a szívből ered, az megtalálja útját vissza a szívbe. Legyen az az egyszerű dal, amit

riksásunk, Ráma oly gyakran énekelt, vagy Mahátma Gandhi kedvenc dallama, a Raghupati rádzsava Rádzsarám, egyiket sem tudom sokáig énekelni anélkül, hogy elragadtatásba ne esnék, és úgy ne érezném, hogy azokon a vizeken sodródok, melyek nem mosnak semmilyen partot.

Akár egy fiú énekel az utcán torkaszakadtából, akár a villamosvezető a város fojtogató hőségében; akár Istent dicsőítő szent zarándokok csapata, akár egy isteni körmenet, amit egy félig révületben lévő énekes vezet; akár egy asszony a kútnál, aki trillázó hangon énekel Krisnárról, akár néhány táncos, akik az elragadtatás és a szeretet táncát járják: be kell vallanom, hogy sehol a világon nem találkoztam azzal a lelki odaadással – még a legegyszerűbb dal esetében is –, mint Indiában. Amikor a villamossíneket pusztán emberi munkaerővel lefektették az utcánkban, felfigyeltem a munkafelügyelőre: egy rövid szöveget énekelt, melynek refrénjéhez – „Kailásza!” – ötven vagy még több munkás csatlakozott. Gyerekként a legnagyobb érdeklődéssel követtem nyomon ezeknek az embereknek a munkáját, hosszú munkaidejükön át. Én is csatlakoztam hozzájuk a „Kailásza!” szó éneklésekor, ami megremegtette a levegőt. Csak sokkal később tudtam meg, hogy a Kailásza Siva trónjának a neve, mely a Himalája csúcsán található. Ennek az istennek a neve és szent trónusa segített a munkásoknak abban, hogy felülkerekedjenek az egyhangúságon és a kimerültségen a könyörtelen madrászi nap alatt, s ily módon enyhüljön szenvedésük. Hozzájuk hasonlóan utcai munkások százai, akiknek keresete éppen csak elég arra, hogy napi egy tál ételt vegyenek maguknak rajta, énekelni kezdenek, amint munkához látnak. Rettenetesen nehéz körülmények között élő férfiakról és nőkről van szó, akik rongyokat viselnek magukon, és nincs tető a fejük felett. Mégis habozás nélkül elfogadják a sorsukat. Góvinda az ő isteni vigasztalójuk, s Góvinda az ő egyetlen céljuk.

8. FEJEZET

Kérdések és válaszok

Kérdés: Mi a hindu felfogás a bűnről, és mit gondol arról az elképzelésről, hogy az ember bűnben születik?

Válasz: A hindu azt a kijelentést, miszerint az ember bűnben születik, a legnagyobb istenkáromlásnak tartja; hiszen azáltal, hogy az embert bűnösnek teremti, Isten maga lenne a bűnös. A hindu abban hisz, hogy a teremtés során Isten ténylegesen Önmaga részét helyezte az emberi lélekbe. A keresztény *Biblia* azt tanítja: „Isten megteremtette az embert, saját képására.” A hindu tehát nem ismeri el a bűnt, mint olyat, hanem azt mondja, hogy az ember igaz természete az az erő, amivel Isten ruházta fel. Ha az ember nem nyilvánítja ki igaz természetének tökéletességét, akkor boldogtalan. Fejlődése elvezeti őt az embriónális állapotból a férfikorba, a férfikorból az isteniségbe. A bűn elismerése nem más, mint egy kezdetleges álláspont, mely fölénybe kerül a test alantasabb ösztöneinek legyőzésére és uralására irányuló küzdelemben. Amint ezeket az ember legyőzi, megmenti őt a benne lévő szellem, mely minden halandó és véges fölény áll. Aki folyamatosan a bűnről beszél és soha nem képes szabadulni a bűn gondolatától, az bizonyosan mindig arra is gondol. Ám ha tökéletlenségeinkre gondolunk, az boldogtalaná tesz minket. Nagy tanítójukhoz, Vivékánandához hasonlóan a hinduk abban hisznek: „Ha lenne bűn, az azt jelentené, hogy gyenge vagy s hogy mások is gyengék.” A fejlődés hatalmas küzdelmében az ember végül felismeri: „Az ember nem a tévhittől jut el az igazsághoz, hanem az igazságtól jut el az igazsághoz, egy alacsonyabb rendű igazságtól egy magasabb rendű igazsáig.”

Kérdés: Milyen a hindu ember hozzáállása a kereszténységhez?

Válasz: A hindu fenntartás nélkül elfogadja Krisztust, de a nyugati kereszténységet elutasítja.

Kérdés: A hindu elfogadja Krisztus üdvözítő erejét?

Válasz: A hindu kinyitja a szívét Jézus Krisztus minden tanítása előtt, és azt gyakorlatban, mindennapi életében alkalmazza. „Virraszatok és imádkozatok, mert már közel van az Isten országa!” A virrasztás azt jelenti, hogy minden cselekedetünkben éberek és tudatosak vagyunk. Az imádkozás a cselekvés. Mert csak annak, aki miközben virraszt és imádkozik, és úgy cselekszik, hogy tudatos a cselekedeteire, csak annak számára van közel az Isten országa, s ő bármikor beléphet oda. Mivel „az Isten országa ti bennetek van”.⁶ Mahátma Gandhi tette ezt a gondolatot motójává, és gyakran kijelentette: „Életem alapja az imádságteli cselekvés.” Ha Krisztus tanításait mindennapi életünkben alkalmazzuk, megtapasztaljuk saját pozitív cselekedetünk üdvözítő erejének közvetlen hatását.

Kérdés: Egyik előadásán Ön azt mondta, hogy a hindu nem imádkozik, hanem meditál. Nem egészen értem ezt a kijelentést.

Válasz: Én magam is keresztény vagyok, de korábban az imám egy hosszadalmas siránkozás, egy elégedetlen panaszáradat volt. Amikor tudattam Istennel, milyen nyomorult vagyok, s meggyőztem Őt arról, hogy bűnös vagyok, alacsonyabb rendű és hitványabb a féregnél, kérlelni kezdtem Őt: először is megbocsátásért, majd könyörületért; azután kegyelmet kértem, vigaszt, pénzt és még sok más dolgot. Képtelen voltam szellememet felemelni annak tudatában, hogy Isten gyermeke vagyok; sokkal inkább meg-rögzött koldusként láttam magam. „Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma!” És én, mint keresztény testvéreim, valóban ételmet kértem! Sok évvel később e szavak valódi jelentése megvilágosodott előttem: „Az élet kenyerét add meg nekünk ma! Kíehezett szívünk hadd részesüljön a Te mennyei mannában, hogy tagjaink megerősödjenek, s helyesen cselekedjenek!” Az imának semmi köze ahhoz a magatartáshoz, mely lealacsonyít bennünket. Helyesen értelmezve az ima erőt ad. Az ima annyit

⁶ Károli Gáspár fordítása.

tesz, hogy az Istenhez vezető ösvényen előrehaladunk, amíg végül rátalálunk Istenre. Az ima gyengeségünk feltétel nélküli feladása, hogy erőt nyerhessünk; bűnünk feladása, hogy erényekhez jussunk; illúzióink feladása, hogy elérjük a bölcsességet. Ez a hindu egyetlen hozzáállása. Isten elérésének másik módja a meditáció. A hindu gyermek azt ismételteti, amikor felébred: „Annak dicsőségén meditálok, aki a világegyetemet teremtette. Világosítsa Ő meg az én szellememet!” Azzal, hogy gondolatait a Teremtő tökéletességén rögzíti, a hindu maga is megvalósítja a tökéletességet. Az elme „rögzítésének” folyamatát meditációként ismerjük. A meditációnak van egy közvetlen formája is, melynek során szívünkben velünk született isteni Önvalónkkal azonosítjuk magunkat. Ez a módszer is a végső megvilágosodáshoz vezet.

Kérdés: A kereszténység közvetítésével a Nyugat számos kulturális jótéteményt és civilizációs eredményt hozott Indiának. E nélkül a forradalmi változás nélkül India soha nem emelkedett volna jelenlegi helyzetébe. Nem így van?

Válasz: Indiát, mint nemzetet, egyáltalán nem tette boldogabbá a modern tudomány. Mi, indiaiak azt állítjuk, hogy az állapot, melybe „emelkedtünk”, sok szinten hanyatlást jelent, mert emberek millióit lelketlenül el! Amikor az ember géppé válik, akkor rabszolgasorba jut, s a rabszolga nem ismeri a szabadságot. Elveszíti mozgékonyágát és szellemi fejlődésének erejét. Indiának nincs szüksége új kultúrára; mindig is megvolt a saját magas szintű kultúrája. Minden kultúra közül az a legmagasabb, mely a szívet veszi mintaképül, és az istenit nyilvánítja ki.

Kérdés: Miért állítja Ön azt, hogy a valódi jógik, akik a megszabadulásra törekszenek, nem helyeslik a sziddhik, vagyis okkult erők megszerzését? Az okkult erők segítséget vagy akadályt jelentenek azok számára, akik a spirituális igazságot kutatják?

Válasz: Tegyük fel, hogy valaki komoly okkult erővel bír, úgy mint a gondolatolvasás, a tisztánlátás, akár még nagy távolságból is, esetleg tud vízen járni vagy át tud menni a tűzön, tud repülni, képes láthatatlanná válni és uralni az elemeket, az esőt, a hót, a meleget, a szelet és a földet. Tegyük fel, hogy meg tudja gyógyítani a betegeket, és képes feltámasztani a halottakat, hogy akaratlanul évszázadokkal meg tudja hosszabbítani az életét – valójá-

ban mi hasznát látja mindennek? Attól eltekintve, hogy a hírnév utáni vágyát kielégíti, egyáltalán semmit nem nyer belőle. Mindaz, amit elér, csak pszichikus erőinek „olimpiája”; őt magát pedig egy izomkolosszushoz lehetne hasonlítani, aki erőmutatványokkal lép fel a cirkuszban, vagy olyasvalakihez, aki az értelmével zsonglőröködik.

Gyerekként találkoztam jógikkal, akik ezekből az erőkből számmal rendelkeztek. Azt hittem, hogy ezek a képességek szükségessé ahhoz, hogy az ember jógi lehessen. Lelkesen kezdtem hát néhány haladó hatha-jóga gyakorlatot végezni. Tényleg képes voltam rá, hogy bizonyos mértékig befolyásoljam a szívem irányítását: olyan gyorsan vagy olyan lassan verjen, ahogy én akarom. De le tudtam lassítani a pulzusomat is, amíg le nem állt, vagy egyszerre több percig vissza tudtam tartani a lélegzetemet. Egy bizonyos koncentrációs gyakorlattal képes voltam kivételesen magas vagy alacsony testhőmérsékletet produkálni. Egy másik gyakorlat segítségével érzéketlenné váltam a fájdalomra, és általa azt is meg tudtam tenni, hogy a seb vérzését megállítsam. Számos ilyen tettet vittem véghez, végül azonban mindegyiket feladtam, mivel azt éreztem, hogy csak a testre voltak jótékony hatással. Elértem egy olyan testi egészséget, mely elég erős volt ahhoz, hogy minden káros hatást elhárítson. Képzésem ideje alatt éberem figyeltem magam, s legnagyobb bánatomra azt vettem észre, hogy spirituális változás nem történik. A valódi ember mélyen aludt bennem, míg a kívülről látható, a látszólagos ébren volt. A testi egészség állapota, amit elértem, nem töltött el igazi megelégedéssel.

Indiában az okkult erőket mindenki tiszteli, ám egy „hatodik érzék” figyelmezteti a spirituális igazságot keresőt arra, hogy a lényeges dolgok, a végső valóság – ami nem más, mint Isten – kutatása közben ezek az erők akadályok az úton.

Élt egyszer egy ember, aki nagyon büszke volt hatalmas erőire. Amikor Isten látta a kevélységét, egy szegény bráhmána alakját öltötte magára és felkereste, hogy megleckéztesse. Ekképpen szólította meg:

– Uram, annyit hallottam már az erőidről. Melyek azok, ha megkérdezhetném?

– Egyetlen szóval meg tudok ölni egy elefántot.

– Valóban? – kérdezte a bráhmána. – Hogyan csinálod?

Éppen akkor egy elefánt közeledett feléjük. Az öntelt férfi észrevette, és kimondta a szót:

– Meghalsz!

A hatalmas állat abban a pillanatban holtan esett össze.

– És most mi lesz ezzel a szegény állattal? – kérdezte a bráhmána gondterhelten.

– Nézd csak! – szolt a másik, sikerétől felbuzdulva. Egy kis homokot szórt az elefántra, és elkiáltotta magát:

– Felkelsz!

Parancsszavára az óriási test megrázta magát, felkelt, és továbballagott. A férfi győzedelmes mosollyal fordult döbbszent csodálójához.

– És most? Megölted és felélesztetted az elefántot. Mit értél el ezzel?

Szavai végeztével a bráhmána eltűnt. Ezek a szavak azonban észhez térítették a férfit, aki feladta az erők hajszolását, melyek büszkévé és önzővé tették.

Szvámi Vivékánanda óva intette tanítványait minden misztikussal és okkulttal szemben, melyeket a szellemi előrehaladás akadályainak tartott. Azt mondta: „A spiritualitásnak semmi köze az okkult erők mutogatásához. Ha közelebbről megnézzük, azt látjuk, hogy aki nekik szenteli magát, az szenvedélyeinek rabszolgája és rendkívül önző ember. A spiritualitás lehetővé teszi számunkra, hogy a valódi erőt értsük el: a jellem erejét. A jellem azt jelenti, hogy győzelmet aratunk a szenvedélyek felett, s gyökerektől irtjuk ki a vágyakat. Az okkult káprázatok hajszolása teljes erőpocsékolás, az önzés leginkább összetett formája, mely a szellem elkorcsosulásához vezet. Értelmetlenség, mely megrontja a nemzetet. Amire most szükségünk van, az erős, egészséges, józan ész, a közösségi eszményekre való fogékonyság, továbbá egy olyan filozófia és vallás, mely igaz emberekké tesz bennünket.”

A hatha-jóga kezdeti szakaszai mindazonáltal figyelemre méltóak. Az egyszerű légzőgyakorlatoknak és testhelyzeteknek már önmagukban erőteljes hatásuk van a szervezetre. India számos iskolájában napi fél órát végeznek jógyakorlatokat a szabadban. Ezek regeneráló hatása képessé teszi a diákokat arra, hogy jobban összpontosítsanak. Az elme fogékonysága gyorsan nő, a nyughatatlanság viszont megszűnik. Az ásanának a szellemre hatnak. Nagyon kis erőfeszítéssel az elme megerősödik, akaraterőnk

fejlődik, ellenálló képességünk pedig lehetővé teszi, hogy elhatározásra jussunk, s emellett más pozitív tulajdonságaink is kifejlődnek.

Kérdés: A gyakorlatok nem túl bonyolultak és túl nehezek egy átlagos európai számára?

Válasz: Éppen ellenkezőleg! A gyakorlatokat, melyeket mestereimtől, Móhan Szinghtől tanultam, gyermekek és felnőttek egyaránt végezhetik.

A teljes jógalézés rendszerében a tüdő mindhárom részét – a felső, a középső és az alsó területet – helyesen használjuk. Ez az egész szervezetre nagyon jótékonyan hat. A tüdő alsó részének használata biztosítja azt, hogy minden hasi szerv és az alsó végtagok, egészen a lábujjakig, megfelelő vérellátásban részesüljenek. A középső tüdőrész helyes használata lehetővé teszi a szív, a gerincoszlop és az idegek szabályozását. A teljes jógalézés rendszerének tudatos gyakorlása, ha naponta végzik, idővel megszokássá válik. A növendék ekkor magától ily módon lélegzik. Még ha jóga-ászanákat nem is végzünk, csak naponta egyetlen helyes testtartást és helyes légzést, az egész szervezetben megszilárdul a rend. Ha a testet egyenesen tartjuk, az elme képtelen lesz „görbe utakon járni”. Az egyenes magatartás megfelelője az elmében is érezhető lesz. Viszont egyenes tartás sem lehetséges egyenes szellem nélkül. Mindegyik kihathat a másikra.

Indiában létezik egy olyan vándorló fakírokból álló szekta, amelynek tagjai a szigorúan aszketikus élet révén keresik a spirituális előrehaladást. Formailag ebben különböznek az önsanyargató szektába tartozó testvéreiktől, akik a legszigorúbb vezeklésekkel fojtják el a testet, hogy ezáltal égi érdemekhez jussanak. Az első szekta tagjai elérik a fizikai tökéletességet, a tisztaságot és az erkölcsösséget. Ők mindennapi betevőjükhöz úgy jutnak hozzá, hogy néhány jóga-ászanát mutatnak be a járókelőknek. Szándékuk nem az, hogy természetfeletti erőket fejlesszenek ki, mint a hatha-jógik. Mesterem mindenféle fakírt mutatott nekem. Néhányuk sarlatán volt, míg a többiek egyszerű csavargók.

Felfedeztem, hogy a hatha-jógát gyakorló fakírok teste magán viselte a kifinomult, éteri testalkat nyilvánvaló jeleit. Még az egyszerű ászanák is gyökeres változást idéznek elő a szervezetben. Minden gyakorlatnál szunnyadó erők szabadulnak fel, s ezek át-

alakítják mind a fizikai, mind a mentális alkatot. A felszabadult erők hirtelen beáramlanak, s szinte azonnal megnyilvánulnak. Mint ahogy egy ihletett szónok is azonnali mentális átalakuláson megy keresztül, ami felragyogó arcán látható, úgy a legegyszerűbb ászanák is belülről kifelé fejtik ki hatásukat. „Néhány pránájáma és ászana rendszeres gyakorlása – még olyan rövid idő alatt is, mint három hónap – bizonyosan átütő változásokat idéz elő a növendékben” – tanította mesterünk.

Kérdés: A jóga tudománya nincs nagyobb összhangban a Kelettel, mint a Nyugattal? Úgy értem, hogy nem illik-e jobban a keleti emberek mentalitásához, akik kevésbé aktívak, mint a nyugatiak?

Válasz: Értem, mire gondol. Amikor úgy véli, hogy az indiai egy passzív nép, Önnek teljesen igaza van, de csak egy szempontból. Tényleg irtóznak minden olyan felszínes tevékenységtől, aminek nincs gyakorlati eredménye. Miután úgy töltjük az életünket, hogy ide-oda rohanunk, erre indulunk, azután meg arra, végül rájövünk, hogy minden erőfeszítésünk ellenére alig egy araszra jutottunk onnan, ahonnan elindultunk. Ez az oka annak, hogy az indiai ösztönösen elengedi a nem lényeges dolgokat, s csak azt ragadja meg, ami lényeges. Feladja a tisztavirág-életű örömök hajszolását, s bár az még sok újrászületéssel jár, elindul célja, a megelégedettség felé. Miközben buzgón kutatja a lényegest, aktívabb, mint a világ bármelyik más nemzete, mivel az indiainak van egy eszményképe: minden figyelme arra a feladatra irányul, hogy ebben az életben elérje a tökéletességet. A legtöbb embernek nincs igazi életcélja; az élvezetek hajszolása csak a szenvedéstől való menekülés. Az indiai nép atyjai – a múlt risjei és jógijai – látták gyermekeik igényét, s megadták nekik a helyes útmutatást és szellemi tanítást minden időre. Ezeket a tanításokat alkalmazni lehet az ember hétköznapjaiban, vallási hitétől függetlenül. Az eszközök tökéletesítése elérhetővé teszi az út végét. Más szóval: amikor a test egészséget és erőt sugároz, a szellem minden tekintetben megnyilvánítja igaz természetét. Az ember céljának egyedülálló megfogalmazását Svjámi Vivékánanda szavaiban találjuk: „A műveltség az emberben már meglévő tökéletesség megnyilvánulása. A vallás az emberben már meglévő isteniség megnyilvánulása.”

Kérdés: Mit jelent a jóga szó?

Válasz: A jóga egyesülést jelent; az ember egyesülését Istennel, az emberi ego egybeolvadását az istenivel. Míg minden emberi lélek ugyanazon célért küzd – az isteni Önvalóval való egyesülésért, melyet ösztönösen egyenlővé tesz magasabb rendű természetének tökéletes cselekedetek általi kifejezésével –, a jóganövendék úgy igyekszik, hogy közben teljesen tudatában van a céljának. A végső célja pedig nem kevesebb, mint a tökéletesség kifejezése. Ő kijelenti: „A legmagasabb rendűt kell kinyilvánítanom. Nem elégedhetek meg kevesebbrel.”

Az átlagemberben a személyes ego ural minden cselekedetet. A magasabban fejlett egyénben a személyes ego, ahogy az ember természetében megtestesül, többé-kevésbé alárendelt és a mindennapi kötelezettségek elvégzését szolgálja. A jógi teste alá van rendelve a jóginak, s nincs többé hatalma felette. Ő az úr, az ego pedig a szolgáló. A jógi legyőzi egymással harcban álló érzékeit, és akarata alá rendeli őket. Az ember csak ezen a síkon képes kifejezésre juttatni a tökéletességet, bármilyen feladaton is munkálkodik.

Látható, hogy teljesen lényegtelen, mi az ember dolga ebben az életben, milyen vallást gyakorol vagy milyen nemzet tagja, mert a jóga magát az embert neveli. A jóga az önfejlesztés tudománya, a gyorsabb fejlődés egyetlen útja.

Kérdés: India milyen módon éli meg a megújodást?

Válasz: India múltja, kultúrájának tündöklő virágzása gyakran megismételte önmagát, amit mindig hanyatlás és elkorcsosulás követett, s ezt természetesen a nemzet fejlődése felé irányuló lépés váltja fel. Ugyanilyen módon a hullám alámerül, mielőtt még nagyobb magasságokba törhet, s magával húzhatja a körülötte lévő hullámokat is. A Buddha előtti időszak a hanyatlás időszaka volt. Az ő megjelenése az eljövendő évszázadok legjelentősebb művészeti és kulturális korszakát indította el Indiában, Kínában és a szomszédos országokban egyaránt. Milyen igaz, hogy egyetlen ember felemelkedésével a világ egésze felemelkedik! A későbbiekben, a hanyatlás időszakában, amikor az indiai nép a történelem folyamán a legmélyebbre süllyedt, amikor már úgy tűnt, hogy beteljesítette földi feladatát, és készen áll az eltűnésre, amikor a korosodás jelei megmutatkoztak minden tagján, és az erő

kezdte elhagyni, akkor jött el az égből az, akinek isteni érintése még egyszer életre keltette Bhárata testében a halhatatlan lélegzetet. Az isteni tanító, Srí Rámakrisna és égi küldöttjei úgy egy évszázaddal ezelőtt leszálltak a földre⁷, s elhoztak az emberiségnek egy üzenetet. Rámakrisna magasztos élete egyedülálló öszszegzése volt a föld minden vallási hitének. Megtestesítője volt mindannak, ami szent a hindunak, a kereszténynek, a buddhistának, a muzulmánknak, a zsidónak és minden más felekezetnek, mivel saját életében Jézus útját követte, hogy elérje Isten országát, Mohamed útját követte, hogy elérje Allah királyságát, a Buddha útját követte, hogy elérje a Nirvánát, és a hinduk útját követte, hogy elérje Brahmát. Azért tette mindezt, hogy bebizonyítsa: bármilyen utat követ is az ember Isten kereséskor, mindig ugyanoda jut el; minden vallás élő út, s csak azért különbözik, hogy az egyéni és nemzeti követelményeknek megfeleljen, ám olyan síkra vezet, ahol az ember elég nemes szívűvé válik ahhoz, hogy hiedelmeinek szűk határait kiterjessze s elfogadja embertársai hitét. Az ember történelme során sehol nem találunk még egy olyan prófétát, aki ilyen egyetemes küldetést teljesített volna. Igaz, az emberiség sem volt még ilyen szorongató szükségben. Az üzenet és a hírnök az egész világ miatt jött el. Az ő üzenete ugyanúgy szólt az egyénnek, mint az egész emberi fajnak. Mindaddig minden nagy tanító válaszként érkezett népének sajátos igényeire. Az *Ószövetség* prófétái Jehova parancsolatait hozták el a zsidóknak. Azok nem az egyiptomiak, az asszírok, a babiloniak, a hinduk vagy a kínaiak számára érkeztek. Jézus egyrészt az *Ószövetség* prófeciáinak beteljesüléseként, másrészt az egész emberiségnek szánt üzenettel jött el hozzánk. Mohamed ihletett tanításait saját népének ajánlotta az arab világban. Az idők hajnalán a fáraók voltak a tudás megtestesítői, s az ő bölcsességükön keresztül került Egyiptom hatalomra. Az utóbbi pár ezer évben Indiának is megvoltak az isteni inkarnációi, akik a szükség idején jöttek el az emberekhez. Sankarácsárja káprázatos intelligenciája és bámulatos megkülönböztető képessége lecsendesítette az egymással harcban álló szekták és tudósok ellentétes véleményeit. Legyőzhetetlen értelmével felülkerekedett minden ellenfelén, és bölcsessége által meggyőzte őket arról, hogy a meg-

⁷ Rámakrisna Paramahansa 1836-ban született, és 1886-ban hunyt el. (A ford.)

különböztetés útja a helyes megoldás azokra a problémáikra, melyek a kétség eluralkodott szelleméből erednek. A vitában álló felek között így megszilárdította az egységet és a békét.

India történelmének azon a pontján, ahol Isten ösvényét benőtte a hiúság és a meddő tudományosság dudvája, amikor a szív pusztasivataggá vált, Isten elküldte közénk kertészét: Csaitanját. Dalai milliók kiszáradt lelkét frissítették fel, akik attól kezdve gondolni kezdték szívüket, hogy az az odaadás gyümölcsét teremhesse. Élete évszázadokra kimozdította Bengált fásultságából.

Amikor végül a hanyatlás idején az emberi szív elvesztette súlypontját, és a pusztulás princípiuma beférkőzött az ember fejlődési törekvéseibe, amikor a zavarodottság pillanatában az ember gonosz tervet forralt és összegyűjtötte erejét, hogy megsemmisítse saját építményét, hirtelen feltűnt egy üstökös, hogy megváltoztassa az emberiség sorsát – ő volt Srí Rámakrisna.

Személye elsőrendű fontossággal bírt az emberi faj számára a XX. század második felében. Srí Rámakrisna és hathatós segítői váltak az emberiség kijelölt vezetőivé egy magasabb síkra és egy új korba vezető úton. Halljuk hát kiemelkedő tanítványának és szószólójának, Vivékánandának⁸ parancsszavait:

„Én utászokat és bányászokat akarok vallási hadseregembe! Tehát, fiúk, fogjatok neki izmaitok edzésének! Az aszkéták számára helyénvaló az önsanyargatás, ám a munkásoknak jól felépített test, acélos izomzat és kötélidegzet szükségeltetik.”

Igen, dolgozókra van szükség napjaink feladataihoz! A fejlődés során minden erő jól betölti a helyét. Ez a csata a jó és a rossz, az élet és a halál, a múlt és a jövő, ember és Isten között zajlik. S mint ahogy a sötétség áradata fenyegette az emberiséget, a spirituális erő ellenállhatatlan folyama hirtelen feltört, és mindent elsöpört maga előtt. Ez az oka annak, hogy úgy látjuk, a valóság ma egy új kifejezési formát teremt. Ez a forma pedig: az erő! Napjaink túlfűtött állapota ellen csak egy orvosság létezik: erő a gyengeség helyett, bátorság a gyávaság helyett, igazság a hamiság helyett, valóság a valótlanság helyett, fény a sötétség helyett és élet a halál helyett. A jelenlegi helyzetben nem köthetünk

⁸ Szvámi Vivékánanda 1863-ban született, és 1902-ben hunyt el. Az általa alapított Rámakrisna Misszió és Rámakrisna Rend mind a mai napig országrészt vállal abban a munkában, melyet India elnyomott és különböző csapásoktól sújtott rétegeinek anyagi és szellemi felemelkedéséért végeznek. (A ford.)

több kompromisszumot. A vallásnak valósággá kell válnia, ami minden egyes embernek szomját olthatja. Vivékánanda ezért mér könyörtelenül halálos csapást a múltra, amikor kijelenti:

„Vallásom lényege az erő. Az a vallás, amely nem tölti el erővel a szíveket, számomra nem vallás, legyen az akár a *Gíta*, akár az upanisadok, akár a *Bhágavatam*. Az erő vallás, és semmi sem hatalmasabb az erőnél.”

Kérdés: A különböző jógák közül melyik érdekli Önt a leginkább?

Válasz: Minden jogarendszer, kezdve a testi jógával, melyen néhány pránájámát és ászanát értek (az életerő uralása légzőgyakorlatok és bizonyos testhelyzetek által, melyek segítségével a testet uralni tudjuk). Sokkal könnyebb uralni a hatalmas természeti erőket egy egészséges testben, mint egy gyengében, mely nyitott minden külső befolyásra. A legfontosabb jogarendszerek, a hatha-, a karma-, a bhakti-, a rádza- és a dnyána-jóga mind különösen érdekelnek.

A hatha-jóga tudománya kezdi felkelteni a modern orvostudomány érdeklődését. A hatha-jóga bebizonyítja, hogy az ember uralni képes teljes fizikai szervezetét, egészen a legeslegkisebb porcikájáig. Az agy, a gerincvelő és az idegek – együttvéve az „idegrendszer” – tökéletesen a hatha-jógik ellenőrzése alatt állnak, mint ahogy az idegek és a szervek vegetatív működése is. Szemtanúja voltam hatha-jógik néhány elképesztő tettének, melyek ezt a tényt igazolják. Egyikük híres orvosok jelenlétében, tudományos vizsgálatok céljából mutatta be tudását. Három üveg állt egy kis asztalon, bennük kénsav, salétromsav és karbolsav. Hogy a savak hatását bemutassák, először egy orvos elvégzett néhány kísérletet. Majd a jógik fogta az első üveget, néhány cseppet a jobb tenyerére öntött és lenyalta. Ugyanezt tette a másik két méreggel is. Az elkövetkező tíz percben erőteljes sorozatot mutatott be dhautikból, uddjájából és naulikból (tisztító gyakorlatokból); ezt követően roppant nagy összpontosítással a savakat kiválasztotta a vizeletébe. Orvosi vizsgálat igazolta, hogy a savak tényleg benne voltak a kiürített vizeletben.

Mesterem a következőképpen magyarázta az esetet: a jógik tudatos szabályozással felfüggesztette a test kiválasztó funkcióit, ezáltal utat adva a veszélyes anyagnak, hogy átmenjen a szervezeten, s ezzel egyidejűleg a folyamatot rövid időtartamba sűrítette.

Az ilyen kísérletezések nagyon veszélyesek és sok éves gyakorlást igényelnek. Mielőtt az ehhez hasonló szokatlan követelményeket kielégíthetné, a testnek magas fejlettségi fokot kell elérnie.

Következő mutatója a légzés visszafojtása volt, összekötve a szív megállításával – teljes öt percig. Ez alatt az idő alatt nem volt tapintható pulzusa. Sztetoszkópos vizsgálat igazolta, hogy mindez nem trükk. A vérnyomásmérő nem mutatott ki vérnyomást. A bőr színtelenné vált, mintha minden vér a test belsejében gyűlt volna össze. A jógi szeme csukva volt, s egy részben transzállapotban időzött. Pontosan öt perc elteltével öntudata visszatért.

Ezt követően késsel számos vágást ejtettek a jobb oldali deltaizmán, s bár a sebész mindezt úgy végezte, hogy nem alkalmazott fájdalomcsillapítást, a jógi nem érzett fájdalmat és a sebből nem ömlött a vér. Ami ezek után következett, az orvosi szempontból még érdekesebb volt. A sebek, melyek meglehetősen mélyek voltak, kevesebb, mint öt percen belül behegedtek és így gyógyultak. Látható volt, hogy a jógi mindezt erőteljes koncentrációval vitte véghez. A gyógyulás folyamán testhőmérséklete felszaladt 40 °C-ra. „Ezt a lázat a jógi két okból idézte elő. Az első az, hogy elpusztítsa a baktériumokat és a szennyező anyagokat, a második pedig az, hogy lehetővé tegye a sebek gyors gyógyulását” – magyarázta később mesterem.

Én magam nem tartom túl sokra a magas fokú hatha-jógát, ami a hosszú élettartam és az okkult erők elérésére irányul. Mivel ezek a dolgok nem céljai az emberi létezésnek, hiszen az nem más, mint egyedül az isteni öntudatosság elérése.

Kérdés: Valóban igaz az, hogy a hatha-jógik addig élnek, amíg akarnak, mondjuk, három-négy száz évig?

Válasz: Miért is ne? Ha egy banyán-fa [indiai fűgefű] ezer évig is élhet, ha egy teknős több mint három száz évig, míg egy elefánt több mint száz évig élélhet, akkor egy ember, aki rendelkezik a szükséges akaraterevel, biztosan képes lesz olyan kort elérni, amilyet csak akar. Ha az akaratere adott, minden célt el lehet érni. Dél-Indiában, Kodaikkánál környékén láttam egy hatha-jógit, akiről azt mondták, hogy több mint három száz éves. A dzsungel peremén lévő falu – ahol a jógi élt – számos nemzedéke ismerte őt, mint ahogy más mestereket is. Az ilyen felsőbbrendű emberek azonban több okból is kitérnek a közönséges halandók útjából.

A hatha-jógi teste teljesen átlényegült, oly mértékben átszellemült és finom szerkezetű, hogy bármilyen emberi kapcsolat túl erőszakos a számára. A táplálék, amit az ilyen jógik magukhoz vesznek, ritka gyökerekből és fűvekből áll, s ezt is csak kis mennyiségben fogyasztják. A szokásos étel túl durva és nehéz nekik. Vérük kémiai összetétele teljesen különbözik a közönséges emberekéétől, bármilyen fejlett szinten is álljanak. Mesterem, aki maga is hatha-jógi volt, arra buzdított bennünket, hogy csak egy bizonyos számú pránájámát és ászanát végezzünk. Elmondta, hogy ő soha nem próbálta meghosszabbítani az életét, s okkult erőket sem használt. Testét csak azért fejlesztette a tökéletesség egy magas szintjére, hogy az segítségére legyen abbéli szándékában, hogy a szellemi megvilágosodást elérje.

Kérdés: Rendelkezett az Ön mestere okkult erőkkel?

Válasz: Igen, de soha nem fitogtatta ezt a tudását. Csak nagyon ritka alkalmakkal, amikor feltétlenül szükséges volt, kizárólag akkor voltunk természetfeletti mutatóanyagainak szemtanúi. Az egyik fiú hirtelen megbetegedett, és magas láza lett. Mesterünk ekkor jobb kezét a homlokára tette, és révületbe esett. Pár perccel később a láz lecsillapodott. Kiderült, hogy a fiú egy nagyon erőteljes légzésfajtát végzett, mely felhevítette az agyát, és az összeomlásához vezetett. Amikor jobban lett, mesterünk szigorúan megfeddte, mert nem volt elővigyázatos, s olyan gyakorlatokat végzett, melyekre nem kapott utasítást.

Kérdés: Milyen természetűek a hatha-jógik okkult erői?

Válasz: A hatha-jógik urai a négy elemnek: a tűznek, a víznek, a földnek és a levegőnek. Egy rendkívül nehéz képzés során, mely gyakran több mint harminc évig is eltart, tökéletes uralomra tesznek szert a lélegzetük vagy a prána felett, mely az életet a testbe juttatja. Ha már egyszer uralják ezt az életadó elemet, akkor képesek bármit elérni, amit akarnak. A prána az az erő, mely fenntartja az életet az egész világegyetemben. Ahol hiányzik a prána, ott az alma megrohad, a fű kiszárad, a fa elkorhad, a test meghal. A prána révén nyilvánul meg az élet minden dologban. A prána uralásával a jógi képessé válik úgy irányítani annak megnyilvánulásait, ahogy csak akarja. A prána benne van a tűzben, a vízben, a levegőben és a földben. A prána – melynek

összetett állapotai a négy elem – saját testében való uralásán keresztül a jógi uralni tudja a testén kívül álló természetet is. Nem csupán arra képes, hogy testét egy egész álló napig kitegye a leg-tűzőbb napnak mindenfajta védelem nélkül, de még a tűzön is át tud menni, vagy izzó parazsat is képes a kezében tartani. Láttam olyan aszkétákat, akik ezt bármilyen fajta jóga segítségével nélkül tették meg. A hatha-jógik a hóban is képesek hihetetlen hosszú ideig időzni anélkül, hogy megfagynának. Nem szokatlan, hogy a Himalájában 6000 méternél vagy még annál is magasabban olyan jógikkal találkozunk, akik – dacolva az időjárás viszontagságaival – egész nap meztelenül vannak a hóban. Többnyire vallásos remeték ők, akik önsanyargató gyakorlataikat végzik, általában azzal a céllal, hogy isteni érdemekhez jussanak. Egy hatha-jógi számára ezek a mutatványok nem igényelnek különleges erőfeszítést. A víz elemének uralása lehetővé teszi számára, hogy a vízben járjon anélkül, hogy elsüllyedne; a levegő elemének uralása pedig képessé teszi a repülésre. Hadd ismétljem el: nagyon nehéz dolog ezekkel a felsőbbrendű emberekkel találkozni, és az ilyen tetteket soha nem közönséges emberek előtt végzik, akiknek a kisugárzása túl erőszakos és túl negatív hatású lenne. Az ősi hatha-jóga szövegek kifejtik, hogy ezeket a mutatványokat bizonyos ászanák gyakorlása által lehet véghezvinni, amelyek azonban nagyon veszélyesek, mert a lélegzet kiszökése a testből szélütéshez vagy azonnali halálhoz vezethet.

Alexandra David-Neel az egyik könyvében ír a lung gom pákról, a tibeti aszkétákról, akik képesek a levegőben repülni. Ő maga is szemtanúja volt annak, ahogy egyikük felemelkedett a földről, pár méterrel odébb leereszkedett, majd újra a levegőbe szökkeint, mint egy rugó, és ez alkalommal jóval távolabb ért földet. Ezzel a módszerrel az egymást követő szökkenésekkel hihetetlenül nagy távolságot tett meg. Veszélyes sziklát és csúcsokat ugrott át, s még csak valamilyen ösvényt sem követett. Bár gyorsabban haladt a leggyorsabb futónál is, teste és ruganyosan szökellő mozdulatai egy lassan mozgó tárgy benyomását keltették. Azokra a magányos csúcsokra nagyon ritkán vetődnek utazók, de ha egy tibeti meglát egy ilyen aszkétát, azonnal elfordul, mert nem meri a lung gom pa előrehaladását megzavarni, aki transzállapotban közlekedik. Az ilyen transzállapot megszakadása hirtelen halált is okozhat, a megszakítás által előidézett erő

sokk következtében. Amikor az utazó eljut úti céljához, súlyokat köt a lábaira, amíg öntudata vissza nem tér a hétköznapi állapotba, s így a teste, mely átmenetileg súlytalanná vált, már nem emelkedik el tovább a földtől. Az ilyen ember arca, mély összpontosításba merülve, az elemek feletti győzelem leírhatatlanul fennkölt kifejezését hordozza magán.

A hatha-jógik képesek arra, hogy anyagtalanná váljanak, majd kilométerekkel odébb újra anyagi formát öltsenek. Ez az egyik leghatásosabb teljesítményük. Hatalmuk van az időjárás felett, irányítani tudják az esőt, a vihart, a meleget vagy a hideget. Ez a képesség a tibeti lámák között sem ismeretlen. Képesek fényt árasztani a testükből, hogy megvilágítsák az útjukat, amikor sötét erdőkön haladnak át.

Srí Rámakrisna, a nagy szent, egyszer éppen lakóhelyére, Daksinésvarba tartott. Útja egy sűrű bozótoson vezetett át, s mivel a hold sem világított az égen, mindent sötétség borított. Ilyen körülmények között nagyon nehezen jutott előre. Vele volt egy hatha-jógi, aki észrevette ezt, és így szólt: „Várj, testvérem, segítek neked.” Felemelte karjait, s fényt bocsátott ki a hónaljából. Ez az egész környéket bevilágította, és Srí Rámakrisna minden nehézség nélkül tovább tudott menni. A szent kérésére a jógi később feladta az okkult erők utáni vágyát, és gondolatait teljes egészében Istenre összpontosította.

Semmi rendkívüli nincs abban, ha egy hatha-jógi barlangja körül mindenféle állat összegyűlik. Nemcsak szarvasok és őzek jönnek el hozzá és akár még le is telepednek, hogy a jógi mellett éljenek, hanem tigrisek és elefántok is tiszteletüket teszik. Egy olyan lény közelségében, aki nem fél semmitől és nem árt senkinek, a félelem és a gyűlölködés minden impulzusa eltűnik.

Az élve eltemtetés mutatványa egyike a ritkán látottaknak, ám Madrász városa egyszer szemtanúja volt annak, hogyan temettek el egy jógit három hétre. A jógi először mély transzba esett, légzése egyre jobban lelassult, amíg teljesen le nem állt. Szíve sem vert többé. A testet ezek után bekenték egyfajta olvasztott viasszal, s miután minden testnyílást lezártak, nehogy a bogarak bemásszanak rajtuk, vékony lenvászonba csavarták. A test katalepsziás állapotba került, merev és élettelen volt. Befektették egy koporsószerű ládába, melynek belsejét cinkkel vonták be. A ládát légmentesen lezárták, és körülbelül két méter mélyre

eresztették le a földre. A „sírt” ekkor homokkal töltötték fel. A jógi hűséges tanítványai éjjel-nappal ott ültek eltemetett mesterük mellett, miközben vallásos énekeket énekeltek és szent szótagokat ismételgettek. Az emberek tömegesen érkeztek a szent embernek szánt kis áldozati ajándékokkal, virágokkal és gyümölcsökkel. A huszonegyedik napon a ládát nézők ezreinek a jelenlétében kiásták, s tetejét leemelték. A testet addig nem érintették, amíg a tanítványok mesterük ajkáról meg nem hallották az ÓM szent szótagját. Ez volt az első jele annak, hogy az élet visszatér belé. A testet ekkor alaposan átmasszírozták, legfőképpen a fejtetőnél. A jógi lassan kinyitotta a szemét, és hosszasan körbetekintett a körülötte összegyűlt több ezer emberen. Azóta néhány jámbor ember emlékművet állított neki. Fiatal fiúként gyakran elmentem oda. Nagyon sajnáltam, hogy tanulmányaim miatt nem lehettem jelen ezen az egyedülálló eseményen. A városban még hónapokig mindenki csak erről beszélt.

Kérdés: A jóga azt tanítja, hogy az ember lényegében isteni természetű. A világról alkotott tapasztalatom ennek az ellenkezőjét látszik igazolni, mivel gyakran kellett megküzdenem az ember gonosz, mondhatnám sátáni természetével. Vajon a jóga nem csak a béke, az etika és az erkölcs doktrínája, mely megpróbál egy kis fényt hozni modern világunk sötétségébe? Elismerem, hogy a nézőpontom, miszerint az ember természetéből adódóan hitvány, szubjektív nézőpont. A számos ellentét, mellyel szembe kellett néznem életem során, megfosztott attól az erőtől, hogy higgyek abban, az ember alapvető természetében bármi isteni is lenne. Hadd szolgáljak egy példával erre. Mivel nem dohányzom, gyakran kértem a kollégáimat a hivatalban, hogy tanúsítsanak egy kicsit több megértést, mert az egészségemre komoly veszélyt jelent, hogy a nikotinnal teli fojtó levegőt kell belélegeznem. Szavaim azonban süket fülekre találtak, sőt még nyápicnak is csúfoltak, s érthetően a tudtomra adták, hogy keressék másik munkát, ha a dohányzást visszataszítónak találom. Ezzel vérig sértettek, és ha ötgyermekes apaként nem lenne rajtam ilyen súlyos felelősség, már régen ott hagytam volna őket. Mit tenne Ön a helyemben, tehetetlen kis hivatalnokként, aki túl jelentéktelen ahhoz, hogy odafigyeljenek rá?

Válasz: Először is bármikor, amikor valaki lealacsonyítja önmagát és megfélemezik emberi méltóságáról, megpróbálom felbreszteni önként vállalt hipnózisából. A gyenge magatartást megvetik az erősek, akik ösztönösen elnyomják a gyengéket. Hogy miért? Mert az erős ember ki nem állhatja a gyengeség megnyilvánulását, mely számára visszataszító és rémítő, mint ahogy egy tiszta ember is viszolyog a piszoktól. Amikor a gyenge embert ily módon emlékeztetik alacsonyabb rendű helyzetére, ráébred gyengeségére és elhatározza, hogy felülkerekedik rajta. Ezt a döntést gyakran évekig tartó küzdelem és fájdalmas élmények előzik meg. Ne feledje, hogy egy embert csak akkor lehet elnyomni, ha ő maga megengedi ezt. Ha Ön már sokat szenvedett életében, az vajon nem a függetlenség és az önbecsülés kétségtelen hiányának tudható be? Ki mondta azt Önnek, hogy gyenge, erőtlen, jelentéktelen kis hivatalnok? Önmaga táplálja ezt a gondolatot, ebből következően pedig nem csoda, hogy önhipnózisának áldozatává vált. Fel kell hagynia azzal, hogy úgynevezett feljebbvalói lábai előtt lapuljon, akik továbbra is lábtörlőnek fogják használni, amíg szembe nem néz velük. Ki tartja Önt vissza attól, hogy az legyen, aki szeretne? A gondolatmenetét változtassa meg, az erő felé a gyengeség helyett, a bátorság felé a gyávaság helyett, a rettenthetetlenség felé a félelem helyett! Tisztelje önmagát, s mutassa ki erejét és szellemiségét! Egyedül ezzel vonhatja magára az Ön körül levők figyelmét. Elvégre csak azt látják, amit Ön megmutat nekik. Legyen bátor, és ne fecsérleje el napjait arra, hogy negatív természetén és azokon a dolgokon kesereg, amelyeket a múltban elmulasztott. Az idők szava az, hogy lépnünk kell, erőteljes cselekedeteket kell végrehajtanunk. Csak aki helyesen cselekszik, az tud napjaink felgyorsult fejlődésével lépést tartani. Az Ön legnagyobb tette az legyen, hogy összegyűjti erőit, és az erő, a bátorság és a rettenthetetlenség megtestesülésévé válik. Meg fogja látni, hogy a siker elkerülhetetlen lesz. Az elhatározás minden tettek közül a leghatalmasabb. Ha már elhatározásra jutott, attól ne térjen el egy jottányit sem. A célra összpontosított akarat megvilágítja a közvetlen felismerés útját, bármilyen tulajdonságra irányuljon is. Ha szemléletmódja mindig pozitív és derűs, minden ajtó feltárul Ön előtt, és az élet magasabb szintjére fog kerülni. Ám az ajtók mindig be fognak csapódni az

önpusztító lelkek orra előtt, akik örökösen mélabúsak, gáncsoskodók, pesszimisták és negatívak. Talán időbe telik, amíg eléri a pozitív tulajdonságokat, de az emberi méltóság tiszteletet keltő építményét fel kell építenie. Mint ahogy egy meleg kabát is megvéd a dermesztő téli hidegtől, ugyanúgy fel kell szerelkeznie környezetének befolyásai ellen. Derűs és nyugodt jellemmel és összeszedett elmével kell felvértezni magunkat ebben a világban.

Sajnálatosan igaz, hogy a társadalom manapság rengeteg mindent szentesít és számos egészségtelen dolgot elfogadottnak és ésszerűnek ítél. Az embernek ilyen szerencsétlen körülmények között kell továbbhaladnia az útján. Az erősek és az egészségesek életben maradnak, a gyengék elbuknak. De ahol ennyire általánosan elterjedt a gyengeség, kik lesznek az emberek vezetői? Az orvosoknak kell magukra vállalniuk azt a súlyos felelősséget, hogy figyelmeztetik az embereket a nikotin és az alkohol könnyörtelen veszélyeire. Elkerülhetetlen egy nemzeti és nemzetközi összeomlás ott, ahol az emberek annyira elfeledkeznek magukról, hogy minden ellenállás nélkül átengedik magukat a gyengítő és elkorcsosító szokásoknak pusztán azért, hogy idegeiket lenyugtassák. Manapság még a magukra valamit adó férfiakról és nőkről is azt lehet hallani, hogy bevallják, nem tudnak a dohányzásról leszokni. Azt mondják, ez egyszerűen meghaladja az erejüket, s a dohányzás különben is egyike az élet örömeinek. Hajlandóak elismerni, hogy nincs önuralmuk. Hogy lehet az, hogy ennyire gyengék lettek, és olyan csökönyösek, mint a gyerekek?

A modern ember túlfeszített idegeit soha nem nyugtathatja meg a nikotin. E lassú mérge felszámolja a tiszta gondolkodás és cselekvés képességét. Soha életemben nem találkoztam még valóban egészséges dohányossal. Az égő szivarok és cigaretták fogyasztó füstjének lehetnek-e jótékony hatásai? Nem okoznak azok mást, mint az idegek és az agy lassú pusztulását.

Ami a hivatalban való dohányzást illeti, én azt javasolnám, hogy beszélje át a dolgot kollegáival. Pozitív módon magyarázza el nekik, hogy sokkal több munkát el tud végezni, ha tiszta levegőt lélegez be, és sokkal eredményesebb lehet, ha lehetőséget adnak rá. Barátságos hangon szóljon hozzájuk, s biztos vagyok benne, hogy meg fogják hallgatni. Udvariasan, de érthetően forduljon a

józan eszűkhöz, s a dolgok bizonyosan változni fognak. Ha még mindig szembehelyezkednének Önnel, keresse fel felettesét, és kérjen tőle segítséget. Az a baj, hogy kevesen vannak ma, akik gyors és kemény döntést hoznának. Ha utat adunk a gyengeségnek, mi magunk vagyunk a felelősök érte, mert hajlandóak vagyunk beletörődni. Ha egyvalaki elítéli a gyengeséget és jó példával jár elöl, a többiek boldogan fogják követni.

9. FEJEZET

Gondolatok és aforizmák

Ki az ember nagy tanítója? Nem más, mint önmaga. Vajon nem ő az, aki olvasni tud a rejtélyes jelekben az élet keresztútjain, s így halad előre születéstől születésig? Nem elegendőek-e számára érzékei, amelyek képessé teszik arra, hogy földi nyelvét beszélje? Nem utazóként érkezett-e, felkészülvén az élet hosszú útjára? Milyen misztérium rejti el agyának dobozkáját? S nincs-e rejtve szíve, hogy senki ne tudhassa, milyen kincs található benne? Mint a mag, mely hatalmas fát hordoz magában, úgy hordozza magában ő is az általa elrejtett istenséget. Egy ideig felöltöztethetjük az ember mezítelen formáját, tagjait megerősíthetjük étellel, eláraszthatjuk földi fénnel az emberi ösvényt, de végül maga az ember az, aki hatalmas mértékben fejlődik, halhatatlan nyelveken beszél, és ő az, aki nincs többé, ha eljátszotta játékát.

Senki sem képes kiművelni az embert. Megtanítjuk neki a földi törvényeket, ám az élet törvényét magának kell megtanulnia.

Uralkodj magadon, és tudd, hogy nem létezik más úr számodra.

Növekedj, és látóköröd legyen korlátlan, mint a föld nagyszerű alakjaié. Önmagadba vetett hited legyen olyan hatalmas, mint Vivékánandáé, és nézz szembe az élettel, amikor legszívebben menekülnél előle. A győzelem mindig a bátraké, sohasem a gyávák osztályrésze. Legyen tiéd Buddha óriási szabadsága, akit semmi kedves nem tudott bilincsbe verni e földön. Legyen tiéd

Jézus végtelen szeretete, kinek hatalmas szíve befogadott szentet és bűnöst, szegényt és gazdagot, bölcslet és tudatlant egyaránt.

Kívülről nem érkezik segítség, minden segítség belülről fakad. Minden időben segíted önmagad. Nem létezik mester önnön valódon kívül. Ha külső forrás segítségétől függsz, akkor gyámoltalan, gyenge és nyomorult leszel ezen a földön. Azt jelentené ez, hogy te alantas vagy, míg aki segít rajtad, az fölötted áll. Építsd a saját jövődet, parancsolj a végzetnek, irányítsd az életedet, és légy boldog!

Dolgozz legjobb képességeid szerint, bármit is teszel. Akár a társadalomért dolgozol, akár a hazáért, valójában önmagadért munkálkodsz, hiszen te vagy a társadalom és a haza egy személyben. Egyetlen gramm tudatos cselekedet tonnányi hasznot jelent a tömegek számára. Semmilyen jó nemvész kárba. Ha elbuksz, az egész nemzeted veled pusztul, ám emelkedj fel, és országod is felemelkedik.

Higgy abban, amit csinálsz, bármi legyen is az! Csak a hit embere számára nyílnak meg e világ kapui. A hit a végső bizalom a bennünk élő, mindent élettel átitató szellemben. Tudd, hogy te vagy ez a szellem! Cselekedeteidet – legyen az csendes gondolat, kimondott szó vagy aktív tevékenység – kísérje a szellem ereje!

Egy nemzet ereje nem katonáiban, hanem erkölcsös tagjaiban rejlik. Néhány ilyen ember elegendő ahhoz, hogy saját példája pusztá ereje által, felébressze honfitársai valódi jellemét. S mi lenne erősebb a jellemnél?

Akár egy ember zsarnokosodik embertársain saját haszna miatt, akár egy nemzet nyom el más népeket, a civilizáció érzéke mindkettőjükben halott.

Vajon e világnak segítségére válsz-e erőddel, vagy pedig akadályt gördítesz elé gyengeségeddel?

Ha a helyes utat választod, a társadalom is így tesz. Ha azonban letérsz róla, hogyan követhetné azt a társadalom?

Egy nemzet igaz újtói azok a tagjai, akik önmagukat reformálják meg belülről. Ha ezt nem érjük el, nem jelenhet meg külső reform.

E világ kárhóztatása helyrehozza-e vajon a dolgokat? Az nem vezet semmi máshoz, csak zavarodottsághoz. Mutasd meg a sötétségből kivezető utat, és az emberek boldogan követni fogják.

A világ azt képzei, hogy a jógi a lemondás embere, aki megtagad magától mindent, amit a világ kínál. Ennek éppen az ellenkezője igaz: a jógi mindenek közül a legnagyobb ajándékot akarja – magát az életet. Csupán a mulékony élvezetekről mond le, és a tartós örömeiket választja. A hétköznapi ember ezer dolgot akar, míg a jógi mindent egyszerre. A világ a jelenségeket hajszolja, a jógi viszont a valóság mellett dönt.

A faji szellem addig uralkodik rajtunk, amíg személyiségünk nem érett a független fejlődésre. Abban a pillanatban megszabadulunk, amikor meglátjuk, hogy egyéni előrehaladásunk egyetemes ügy.

Élj át minden tapasztalatot, amit az élet kínál, és ismerd meg az igazságot! Tapasztalat nélkül semmilyen igazságot nem tehetsz bensővé.

Ne törődj a múlttal! Ne törődj a jövővel! Az dolgozik a legjobban, akit nem köt meg az idő.

Legyen egy eszményed, és élj aszerint! A többi magától megoldódik majd.

Az elme mind fizikai, mind szellemi impulzusokra válaszol. Jó gondolatok jó hajlandóságokat ébresztenek. Az elmét éppen úgy kell edzenünk, mint a testet, máskülönben könnyen az érzékek befolyása alá kerülhet.

Az emberben test-tudatosság és szellem-tudatosság létezik. Fejlődése korai szakaszaiban, a test-tudatossággal azonosulva, az ember mindent anyagnak lát. Növekedése során azután eljut a

szellem-tudatosság állapotához, melyben az egész világegyetemet szellemnek érzékeli.

Tudd, hogy egyedül akkor vagy szellemi, amikor elkezded észrevenni Istent az emberben, amikor elkezded felismerni, hogy a Szellem hat át mindent, legyen szó akár egy ragyogó kristályról, egy mosolygó virágról, egy lelkes állatról vagy egy gondolkodó emberről.

Légy éppen olyan józan a szellemi dolgokban, mint az élet hétköznapi ügyeiben. Ha a mindennapi élet racionális elmét kíván, akkor a spirituális élethez ezerszer racionálisabb, alaposabb, érettebb, szilárdabb alapokon nyugvó elme szükséges.

Az igaz filozófia kifejtett spiritualitás. Az igaz spiritualitás beteljesült filozófia.

A filozófia és a spiritualitás életünk mérlegének két serpenyője. Az egyik a fej, a másik a szív. Ha meg akarjuk valósítani eszményünket, a filozófiának és a spiritualitásnak ki kell egyenlítenünk egymást.

Hogyan léphetne az ember kapcsolatba az istenivel, ha Isten elkülönült létező lenne? Hol a bizonyíték arra, hogy minden könnyörgés és ima meghallgatásra talál, és ki az, aki meghallgatja? Hol lakozik ez az Isten? Ha Mózes égő csipkebokorban látta Istent, akkor a mai papok miért nem látják az Urat hasonlóképpen? Ha Mózes a tűz alakjában látta Istent, akkor ebből vajon nem az következik számunkra, hogy ez a lélek egy belső története, ahol a szellem mindent éltető erejét tűzként érzékeljük? Az *Ótestamentum* minden egyes prófétája, aki Istennel beszélt, a szívében tett így. Az imádságban egyesültek a belső isteniséggel, később pedig kinyilatkoztatásokat adtak a tömegek számára. Megvilágosodott állapotukban megdorgálták a vétkeket, és megváltoztatták azok viselkedésmódját. Nem volt olyan próféta, aki Jehováról mint – akár nagy, akár kicsi – személyről beszélt volna, Istent mindenható szellemként írták le. A szentírás tanításai olyan ihletett emberek ihletett kijelentései, akiket a *belső*, nem pedig a *külső* szellem inspirált. Az ihletettség az emberben jelen lévő isteni legmagasabb rendű megnyilvánulása.

Az evolúció az ösztöntől az értelemhez, s az értelemről az ihletettséghez vezető fejlődés. Ennélfogva az ihletettség nem mondhat ellent az értelemnek, hanem kiteljesíti azt, éppen úgy, ahogy az értelem az ösztön következménye.

Nem a szeretet vakít el, hanem az érzéki vágyak. Az embereket érzéki vágyaik vakítják el. A valódi szeretet ettől szabadtja meg az embert.

Miért kellene tragikusan kezelnünk a halált? Hiszen olyan pillanatot az, amikor csordultig megtelünk, és már nem fér belénk több. A halál annyit jelent, hogy szünet áll be az asszimilációban, ám ezután hamarosan újra visszatérünk a földre, ahová vágyaink kötnek bennünket.

Amíg akár csak egyetlen vágy is marad az emberben, addig az embernek vissza kell térnie a földre, ahol végül ez a vágy is teljesül majd.

A haldokló ember utolsó kívánsága olyan erős, hogy meghatározza következő születését.

A vágy cél, mely csalhatatlanul magához vonz bennünket.

Siker? Kísérje minden cselekedetünket a szellem ereje! Mit nem fogunk akkor sikerre vinni?

Hogyan vagy képes munkálkodni a világban háborgó elmével? Semmit sem lehet elérni olyan tudattal, melyet az élet gondjai-bajai terhelnek. Nincs annyi töprengés, amely meg tudja oldani a problémáidat. Semmiféle siránkozás nem hoz enyhülést. Kelj fel! És vezesd el az elmét a szívbe, a béke hajlékába! A nyugodt elme bármit képes elérni.

A hit az élet alappillére. Távolítsd el, és maga az élet omlik össze.

Néhány ember fél tökéletesnek lenni. Milyen nevetséges! Mintha a tökéletlenség lenne a természetünk! Mindig tökéletességre törekszünk. Életünk szükségletei a tökéletességen alapul-

nak: tiszta otthon, tiszta város, finom ételek, gyönyörű és egészséges gyermekek, tökéletes családi élet, nemes jellem, erős akarat, önbecsülés és így tovább. A jógi azzal törődik, hogy önmagát tökéletesítse, és ezáltal az élet legnagyobb boldogságát nyeri el.

Ne vágyj arra, hogy olyan legyél, mint a másik. Légy nyitott a legmagasabbra, és légy az, ami vagy.

Miért nevezem magam kereszténynek? Valós-e számomra a vallás? Megvalósítottam-e Krisztus szeretetének akár csak a töredékét is? Megbocsátok-e felebarátaimnak? Szilárd-e a hitem, rettenthetetlen és félelem nélküli vagyok-e? Mi bennem keresztényi egyáltalán? A keresztlevelem vagy a viselkedésem? Ha a kereszténység pusztán hitvallásom, akkor el kell ismernem, hogy semmivel sem vagyok külön a vallástalannál.

Egy ateista legalább őszinte. Ám a hit cselekedetek nélkül álzentség.

A spiritualitást le kell hozni a cselekvés gyakorlati szintjére. Máskülönb mi haszna? A szellemiségnek fel kell emelnie úgy a szívet, mint az otthont, úgy az egyént, mint a tömegeket, úgy a társadalmat, mint a nemzetet.

Az valóban spirituális, akinek határtalan hite van önmagában, és képes is ezt megnyilvánítani legegyszerűbb gondolataiban és mindennapi tetteiben.

Az igaz vallás nem a kishitűeké, hanem egyedül azé, akiben hatalmas az együttérzés a másik iránt, legyen az szent vagy bűnös, tudatlan vagy bölcs, szegény vagy gazdag. Azé, akinek szíve minden emberi korlátot meghaladott, és végtelen szeretettel ölel magához minden teremtet lényt.

A vallás: meghaladni mindent, ami emberi bennünk, és megérinteni az istenit. Hol máshol van az elérhető, ha nem bennünk?

Ha a vallás egy könyvre vagy épületre korlátozódna, akkor mi sem lenne könnyebb, mint beszélni egy templomba, és valláshoz

jutni. A vallás a létezés és a valamivé válás természetes állapota, melyre valójában teremtettünk. Az a vallásos, akiben a szellem ébredni kezd, mint a hajnali Nap. Az ilyen ember gondolatai és cselekedetei ragyogóak és bölcsességgel teliek, és az ilyen ember tisztában van születésének valódi céljával.

A világegyetemet étellel megtöltő Isten vagy szellem nem anyag, melyet a fizikai szem megláthat. A szellemet csakis bensőnkben lehet felismerni, és a vallás az ehhez vezető eszközöket tanítja. A valódi vallás a szellem felismerése.

A hit azt mondja: „Imádkozz szüntelenül!”, míg a tudomány azt kéri: „Küzdj szakadatlanul!” Mindkettő a szabadságért harcol, az egyik a rabságtól, a másik a tudatlanságtól való megszabadulásért, s végül a két ösvénynek össze kell futnia. Mindkettő a fényt kutatja. Az egyik a hús kötelékéből való megszabadulást keresi, a másik pedig a tudat és az anyag feletti uralmat. Mindkettőnek győzedelmeskednie kell, az egyiknek a szív, a másiknak az agy segítséggel.

Nyugaton néhány nagyszerű szerzetes – mint például Assisi Szent Ferenc – kivételével senki sem értette meg valójában Jézust. „Az Isten országa ti bennetek van”⁹ – tanította ő, ám a materialista ember nem hallgat rá, és egy anyagi mennyország létét bizonygatja. Hogyan foghatná fel egy ilyen ember a szellemet? Ki állíthatja bátran manapság, hogy megértette ezt a magasztos igazságot, és hajlandó is a bizonyítására? Az igazság kihívására a megvalósítás kell hogy legyen a kész válasz. Ha nem részesültél benne, akkor először szabadítsd meg magad a babonáságoktól, majd indulj tovább, és ne állj meg addig, míg a megvalósítás célját el nem érted.

Ha a szellem halhatatlan a halál után, akkor már most is az, és azért élünk, hogy ezt bizonyítsuk. A föld nagyjainak halhatatlan érintése az, ami bennünket is hasonló tetterre készítet.

Mi más lennél, ha nem szellem? S ha nem szellem, akkor mi vagy?

9 Károli Gáspár fordítása.

Minden szent irat megerősíti, hogy Isten az emberben születik meg.

Ha a bűnt és a pokol tüzét hirdető szólamok miatti félelem vezet el a valláshoz, akkor utasítsd el azt jogos felháborodással. Semmi sem lehet ártalmasabb az ember lelkének a félelmen alapuló hitnél.

Ezen a világon a leghatalmasabb vallás az erő. S a leghatalmasabb erő a vallás.

Az ember fejlődésének korai szakaszában a dogmák a legfontosabbak, éppen úgy, ahogyan a zsenge növényt kis cserép védi. Ám ha fává terebélyesedik, akkor a cserépre nincs szükség többé. Amikor tehát felvirrad a szellemiség hajnala, onnantól nincs már külső segítségre szükség. Az ember érvényre juttatja valódi erejét, és kibontakoztatja isteniségét.

Mi lehet felemelő egy olyan lealacsonyító dogmában, amely büntetést ró ki az emberi gyengeségért? Térj vissza Krisztushoz, és tanulj meg olyan erős, olyan szeretetteljes és olyan megbocsátó lenni, mint Ő volt! Mi másban rejlik hited ereje?

Kiszabnál-e gyermekednek még akár legszörnyűbb bűnéért is olyan ördögi büntetést, mint a pokol tüze és az örök kárhozat? Szíved nem ölelné-e át kicsinyét szülői szeretettel, sokkal inkább megmentését, semmint ítéletét keresve? Miért tulajdonítasz hát ilyen barbár cselekedetet Istennek, és miért teszed a világegyetemet mindent étellel eltöltő, mindent fenntartó és mindent szerető erejét a bosszú atyjává?

Egy racionális vallás, mely a keresztény hit erős pontjain alapul, s melyet a tudomány igazságai támasztanak alá: ez az egyedül elfogadható szellemi ösvény Európa számára. Ennél kevesebb nem elégíthet ki egy gondolkodó embert.

Imádkozz mindenképpen – de ne anyagi javakért, hiszen az koldushoz méltó. A koldulásban nincs semmi felemelő. Egy igaz ima azonnal válaszra talál, hiszen amint az ember kilép belőle,

úgy érzi, lénye megváltozott, megerősödött a szellem belső tüze által.

Az ima éppen ellenkezője annak, aminek a legtöbben tartják. Az ima belső elhatározás, melyet megfelelő cselekedet szentesít és egészít ki.

Minden ima az által a lelkesedés és törekvés által talál válaszra, amit belé fektetünk.

Az ima csodálatos segítség, mert ez az egyetlen módja annak, hogy valóban segítsünk magunkon.

Az ima az egyik módja annak, hogy megtapasztaljuk a belső szellemmel való azonosságunkat. Az ima: elmerülni lényünk forrásába, a szívbe, és felbukkanni egy olyan – spirituális természetű – erővel, mely sokkal felsőbb rendű minden olyan egyéb erőnél, melyet a fizikai vagy a mentális síkon ki tudunk fejleszteni.

Ha dualista vagy, imád legyen gyakorlatias: „Add, hogy Rád gondolva, Uram, bontakozzon ki erőm és félelmet nem ismerő emberi természetem! Add, hogy a félelemnélküliség szelleme kíséressen végig életem útján, és egyedül az igazság legyen cselekedeteim indítéka!”

Ha monista vagy, és Istent látod minden dologban, még önmagadban is, akkor azt mondd: „A legmagasabb rendűt kell megnyilvánítanom. Nem érhetem be ennél kevesebbrel.”

Istenről szóló szavakból és Istenről alkotott elméletekből a világban van elég. Vesd el ezeket, és tégy szert saját tapasztalatra! Isten bizonyítéka önnön isteniséged megtapasztalása. Ha nem éled át ezt, akkor hol a bizonyíték? Minden beszéd hiábavaló és üres. A gazdag ember jólétének bizonyítéka a tulajdona, a tanult ember műveltségének bizonyítéka a tudása, míg a szellemi ember Istenének bizonyítéka nem más, mint saját isteniségének megvalósítása.

Nincs olyan, hogy spirituális autoritás. Ha mégis lenne, akkor a tapasztalás lenne a legnagyobb.

A vallás magánügy. Nem lehet közös, hiszen nem más, mint az egyén törekvése arra, hogy kifejezze a legfőbbet, a legnagyobbszőrűbbet és a legnemesebbet.

A szív és a fej olyanok, mint a mérleg két serpenyője. Mérlegelniük kell minden cselekedetünket. Az értelem érzelem nélkül és az érzelem értelem nélkül csak az élet egyensúlyának felborulásához vezethet.

Az igaz cselekedetek a szívben születnek, az agyban kapnak erőre és a kéz által valósulnak meg.

A cselekedetek akkor élnek, ha te bennük élsz.

Azt mondom, amit a szívem tud, és azt tudom, amit a szívem mond.

Miért menekülnél a körülmények elől? Gyakran a körülmények hozzák napfényre azt, ami a legjobb benned.

A körülmények alakítják az embert, de az ember az, aki a körülményeket keresi.

Csak a gyávák gyengék. Légy rettenthetetlen és erős! A világ csak a hőseit tiszteli.

A túlélés a természet törvénye. A gyávák azonban elpusztulnak, irgalmatlanul elsodorja őket a körülmények árama! A hős az, aki él és kedvét leli e világban.

Hát nem csak a bolond választja a halált ahelyett, hogy küzdene a végzet ellen, a saját akaratahoz igazítva azt?

Minden egyes lélegzeted, minden egyes gondolatod valamilyen hatást vált ki. Úgy cselekedj tehát, hogy tudod, mit akarsz!

Nem más okozza szenvedésünket, s nem más okozza boldogságunkat. Mi magunk vagyunk saját nyomorúságunk oka, és egyedül magunk okozzuk saját boldogságunkat.

Ahol félelem van, ott a gyűlölet is. Ahol pedig gyűlölet van, ott a szégyen is.

Nem akarok olyan tanítót, aki befolyással van rám. Olyan tanítót szeretnék, aki azt kéri, hogy ne befolyásoljon semmi.

A gondolat önállósága a szabadság első jele. Amíg ez nincs meg, addig a körülmények rabszolgája maradsz.

Agyaddal gondolj el bátor, félelmet nem ismerő gondolatokat, s ezek járják át minden egyes lélegzetedet, minden egyes kiejtett szavadat, minden egyes cselekedetedet! Ez a módja annak, hogy utadat a gyengeségtől az erő, a rabszolgaságtól a szabadság felé vedd, hogy ahelyett, hogy minden halált hozna rád, minden új étellel töltsön fel.

Mi van akkor, ha a szent iratok a legnagyobb igazságokat tartalmazzák? Mi van akkor, ha a próféták kinyilatkoztatják üzenetüket az embereknek? Mi van, ha a hagyomány nem enged egy jottányit sem? Mi van, ha a társadalom fenntartja szent szabályait? Hadd mondjanak, amit akarnak! Az ember attól lesz óriás, hogy befogad, de egyben meg is halad minden dolgot.

A nyers erő nem minden. Egy bika minden erejével együtt is bika csupán. Egyedül az embernek vannak meg az eszközei ahhoz, hogy meghaladja az állati szintet azáltal, hogy ezeket az erőket szellemi erőkké alakítja.

Aki állati erejét szellemi erőkké képes alakítani, az az erő tárházává válik. Minden fejlődés a bennünk élő állati erők uralmunk alá hajtásán alapul. Engedd csak szabadjára őket, és irgalmatlanul lehúznak téged. Ám ha igába hajtod: istenekké teszik az embert.

Abban ragyog a szellem, aki leszámolt a gyűlölettel, a félelemmel és a szégyennel.

Soha ne ítélj meg az embert a hibái alapján! Lásd meg erőnyeit, és segíts neki, hogy ő is meglássa őket! Erényeinek ereje segítségére lesz abban, hogy legyőzze gyengeségét.

Ha embertársaidtól megköveteled a tökéletességet, akkor mutasd meg nekik, hogy hiszel tökéletes természetükben.

Aki sohasem hibázik, sohasem ér el semmit.

Tízezerszer elesni annyi, mint tízezerszer felkelni.

Senki sem születik olyan alacsonyan, hogy ne emelkedhetne fel. Aki felemelkedik, az alulról küzdi fel magát.

Hagyjátok, hogy már gyermekkorotoktól erős gondolatok lépjenek az elmétekbe. Rájuk legyetek nyitottak, ne pedig a gyengítő, bénító gondolatokra! Sulykoljátok az elmédbe: „Az Önvaló vagyok, az örökké szabad, örökké erős, halhatatlan Önvaló.” Ez járjon éjjel-nappal az eszetekben, mint egy dallam, és a halál pillanatában nyilvánítsatok ki: „Az Önvaló vagyok!”

Csendesítsd el a beszéded, hogy megismerd az elméd! Csendesítsd el az elméd, hogy megismerd az Önvalód!

A koncentráció nem más, mint hogy az elmét egy egyre szűkülő körbe zárjuk. A csapongó elmét összeszedjük, melynek hatására egyhegyűvé válik, és megvilágítja az Önvalóhoz vezető belső utunkat.

A kompromisszumok nélküli igazság Isten felismerésének nélkülözhetetlen feltétele.

Az igazság keresése során ne mondj le a józan értelemről. A józan ész a fáklya, mely felfedi a vallás csupasz igazságát.

Az ösztön, az értelem és az ihlet az ember három megnyilvánulása. Az ösztön a testi, az értelem a mentális, az ihlet pedig a szellemi kifejeződése.

Az ösztön lényünk állati részéhez tartozik, az értelem az emberihez, az ihlet pedig az istenihez.

A valódi ember az, akiben az ösztön, az értelem és az ihlet tökéletesen felébredt és aktív.

Van olyan, amit az imádkozó ember ne érhetne el? Övé az erő, hogy becsapja a pokol ajtaját, és szélesre tárja a menny kapuit.

Az arany arany marad, akár a csatornába esik, akár a legszen-
tebb oltárra kerül. Ugyanez a helyzet azzal, akiben a szellem ra-
gyog. E világban semmi sem képes beszennyezni, még ha vámsze-
dőkkel és bűnözőkkel érintkezik is.

Egyedül az képes vezetni másokat, aki félelem nélkül tudja
vezetni önmagát.

A szellemiség az emberben testet öltött isteni tudatos meg-
nyilvánulása.

A lelki erő sokkal hatalmasabb, mint a háborúk leghalálosabb
fegyverei. Attila, a nagy király visszafordult Róma kapui előtt,
mert meg volt róla győződve, hogy a pápának és maroknyi csa-
patának szellemi ereje felette áll legyőzhetetlen hadseregének.

Csak amikor elkezded érzékelni ennek a világnak a tünékeny
természetét, csak amikor elkezded meglátni, hogy nem lehet va-
lóság abban, ami szakadatlanul változik, csak akkor ereszt szorí-
tásából az élet, csupán akkor enged el a gyönyör és a fájdalom, az
öröm és a bánat karmai közül. Csak amikor felismered, hogy az
élet véget nem érő álom, csak akkor fog megigéző bűnbája elbo-
csátani, csak akkor szabadulsz ki a körülmények börtönéből,
melynek falait önmagad építetted magad köré. Ekkor lehull a
szemedről a hályog, és megpillantod az igazságot: hogy változha-
tatlan szellem vagy, hogy elpusztíthatatlan szellem vagy, hogy
halhatatlan szellem vagy, hogy örök és mindenható élet vagy.

A szenvedés a legkevésbé kedvelt tanítónk, ki ezekben a ma-
gányos órákban megtanítja azt a leckét, melyre szükségünk van.

A szenvedés valahogyan helyre teszi számunkra a dolgokat az
életben, ha van elég türelmünk elviselni.

Számos nagyszerű dolog született magányban és szenvedésben.

Micsoda művészet egyszerűnek lenni, és milyen egyszerű bo-
nyolultnak lenni!

A balszerencse, legyen bármekkora, még egy lépcső az igazság
felé.

Az igazság, bármilyen kicsiny, évek fájdalmának gyümölcse.

Nincs olyan nagy lecke, amit egyetlen éjszaka alatt meg lehet-
ne tanulni. A fájdalomnak – tanítónknak – gyakran a poklon ke-
resztül kell vezetnie lépteinket a mennyországba.

A nagyszerű emberek nem mások, mint a nagyszerű ember
megnyilvánulásai.

Az élet a legjobbat fogja elhozni, ha a legjobbat akarjuk.

Gyakran egy mamut ereje szükséges ahhoz, hogy akár a legki-
sebb igazságot elviseljük, mert az igazság súlyosabb minden
egyébnél e világon.

Az igazság az a fegyver, mely legyőzhetetlenné teszi az embert.

Csupán a gyáva ember menekül el a körülmények elől. A hős
legyőzi őket.

Minden dolognak megvan a maga oka. Ha egy esőcseppnek meg-
van a célja, akkor az ember is megismeri majd a sajátját egy napon.

Az érzélgős ima talán megfelel a gyenge természetűnek, de aki
eredményt akar elérni, annak Istentől a lehető legjobbat kell
kérnie.

Képes vagy a küzdelemre? Akkor feszítsd meg erődet, és tudd,
hogy el fogsz érni valahová! Sokkal jobb küzdeni, mint megre-
kedni valahol, és átlagos halált halni.

Ha csecsemőként jövünk a világra, akkor távozzunk emberként!

Legyőzzük a magasságot; harcba szállunk az elemekkel; leigázzuk az ellenséget. A legnagyobb győzelmet azonban el kell még érünk: az ember, az ismeretlen felett kell diadalmaskodnunk.

Nem olyan vallásra van szükségünk, mely gyengeségünkre emlékeztet bennünket, hanem olyanra, mely felébreszti erőnket.

Egy bosszúálló Isten, aki megbünteti gyermekeit emberi gyengeségeikért, rosszabb lenne egy démonnál. Ám ilyen Isten nem létezik. Csak ha ismerjük magasabb rendű természetünket, a megbocsátást, a szeretetet és a megértést, egyedül akkor érthetjük meg Istent.

A kétség csupán a kettősség síkján létezhet, ahol az érzékek uralkodnak. Abban a pillanatban megszűnnek, amint tudatosságunkat az Önvaló szintjére emeljük, melynek természete a tökéletes egység.

Mit törődsz vele, hogyan gondolkodtak az őseid, vagy hogyan vélekednek ma az emberek? Ami számít, az az, hogy te miképpen gondolkodsz. Gondolkodj önállóan, a félelem nélküli gondolatok a saját tapasztalataid gazdagságából születnek.

Aki azt állítja, hogy „hiszek Istenben”, ám nem hisz önmagában, az ellentmond magának. Mi bizonyítja hitét? Ha nem tudjuk bizonyítani, amiben hiszünk, akkor mi másra alapul hitünk, mint babonáságon? A puszta tény, hogy létezel, Isten létét bizonyítja.

El tudsz gondolni egy tucat mély gondolatot egy nap? Ha igen, akkor tudd, hogy azt a napot nem fecsérelted el.

Hidd el nekem, hogy ha mindenedet elveszíted is, de az igazságnak akár csak egy töredéke is birtokodban van, akkor gazdagabb vagy, mint a milliomos, aki híján van az igazságnak.

A misztériumok és a csodák minden vallás pusztulását jelentik. Az igaz szellemisség önmagát képviseli: alapköve az igazság, jelleme pedig a gerinccesség.

Ha Istent szellemnek hiszed, akkor úgy lásd Őt, mint aki élettel tölti meg a világegyetemet, s az élet számtalan formájában nyilvánul meg. S tudd, hogy a földön az ember az Ő legnagyobb megnyilvánulása.

Ha az ösztön és az értelem az ágak és a levelek, akkor az ihlettség bizonyosan az élet legfinomabb gyümölcse.

Az ösztön a testhez, az értelem az agyhoz, az ihlettség pedig a szívhez tartozik. Amikor ezek megszületnek, megszületik az Ember.

Az embernek a szívében kell laknia, hogy a földön lakjon.

Szíved legyen olyan, mint az oroszláné, és vesd el a féltékenységet, a gyűlölet és a harag könnyelmű érzéseit! Ezek nem illenek ahhoz, aki a szellemet akarja megnyilvánítani. Természetednek csupa erőnek, megbocsátásnak, szeretetnek és békességnek kell lennie.

Éppen úgy, ahogyan a hatalmas óceán nyugodt marad, ha egy kis szellő fújdogál, a szellem emberének erejét sem befolyásolja az emberi gyengeség.

Valóban, annak az imája meghallgatásra talál, aki külön emberként emelkedik ki belőle.

Ha az ima nem megvalósítás, akkor hazugság.

Tekints vissza a tapasztalással teli múltba! Tekints előre a reményteli jövőbe! Él az örök jelenben, s a múlt és a jövő heverjenek a lábaid előtt!

A jelen a legyőzött múlt és az elért jövő.

A Mindenható magasztos eszméje, melyet kitűztünk magunk elé, azt bizonyítja, hogy mi is birtokoljuk ugyanezt a magasztosságot.

Pusztítani bármelyik bolond képes. Az erős embere az, aki építeni tud.

Az erős jele az, ha uralkodunk cselekedeteinken.

Mi a helyzet a bukásokkal? Mi a helyzet a kudarcokkal? Merj felkapaszkodni, és felkerülsz. Ha nem mersz, lent maradsz.

Az ember a teremtés csúcса. Egyedül benne aktív és élő az állati, az emberi és az isteni hajlam.

A legmagasabb rendűt kell megnyilvánítanom. Nem érhetem be ennél kevesebbel.

Istennel, étellel és az erővel magamban hogyan lehetnék gyenge?

A régi idők szibillái még ma is élnek, s orákulumaikat az ember szívének küszöbéről kiáltják felénk. Ha a kéz elhamarkodott, az agy pedig zavarodott, akkor még mindig ott dobog a szív, a higgadt cselekedet, a józan értelem és a megfontolt tettek védelmében.

Éppen úgy, ahogyan a teret kitöltő levegőt nem lehet határok közé szorítani, a világegyetem Ura is meghalad minden korlátot. Miközben megtartjuk a hit csodálatos megnyilvánulását, melybe születünk, szívünk kapui legyenek nyitva a hit minden létező kifejeződésére, hogy élvezetünket lellessük sokszínű megnyilatkozásukban.

A teremtő géniusz tüze eléget minden emberit abban, aki képes elviselni könyörtelen lángjait. Nem hagy nyomot, ám felfedi, mik vagyunk valójában.

Hogyan lehetne a férfi felsőbbrendű, mint a nő? Hát nem a nő ad életet a férfinak?

Mint a sötétséget eloszlató fény, úgy számolja fel a tudatosság a nem tudást.

A vallás szellemi klauzúra. Növekedj benne, erősödj meg, majd nőj ki belőle! Azután nem lesz szükség rá. A valódi szellemi embernek ki kell nőnie minden korlátot, és egyetemessé kell válnia, mint Jézusnak, Buddhának vagy Vivékánandának. A vallás túllép minden emberin, és megérinti az istenit.

A szellemiség alapja a józan értelem legyen. Máskülönb az agy betegessé válik és tele lesz babonassággal. Ám ha egyszer az eszményt felismerted, haladd meg az észet, és valósítsd meg az eszményt.

Az egyetemes elmének olyan mértékig filozofikusnak kell lennie, hogy meghaladja az emberi korlátokat és megérintse a bensőkben élő végső valóságot; olyan mértékig misztikusnak kell lennie, hogy képes legyen uralkodni az elmén és a szellem legfőbb megnyilvánulását tudja megadni neki; olyan mértékig érzemesnek kell lennie, hogy kifejezze a szív legmélyebb és legfinomabb érzéseit; és olyan mértékig aktívnek kell lennie, hogy a munkában a tökéletességet és a teljes szabadságot juttassa kifejezésre.

Gondolkodni annyi, mint teremteni. Ám az erőfeszítés tőlünk függ.

A valódi gondolat a legmagasabb rendű cselekvés.

A kétely eloszlatása és a hit felépítése önmagunkban: ez az ima.

A vallás több, mint beszéd, hiszen a pusztá beszéd nem idézi elő a felébredést. A vallás valódi próbája a felébredés.

Ha gyakorlatiasnak tartom magam, akkor azt bizonyítanom is kell a tettek mindkét területén: az anyagi szinten éppúgy, mint a szellemin. Máskülönb mi gyakorlatiasság van bennem?

Mi más tekintélyre lenne szükségünk, mint saját igaz valónkra?

Légy olyan erős, mint maga az erő, mert az erőből ered minden.

Csak a gyengét ejti csapdába e kicsiny világ örvénye. Szabad az, akinek tudatossága éber és eleven, hiszen minden megadja magát annak, kinek akarata a szellemben nyugszik.

Ez az irgalmatlan kor nem ismer kegyelmet a gyengék iránt. Cselekvés vagy halál: ez jelszó. Harcolj a végzet ellen bátor tettekkel, vagy add át magad a körülmények hullámainak.

Könyörület, Isten, kegyelem? Milyen hiú szavak ezek a lusta bolondok számára, és mégis micsoda igazság annak, aki ég a tevékeny bátorságtól!

A fiatalság az élet pompás építményének az alapköve. Tegyük le szilárdan, nehogy később minden összeomljon.

Hogy egy cselekedetet milyen szellemben végzünk, az megmutatja, hogy mennyire igaz.

Az egyéniség abban a pillanatban születik meg, amikor a szellem felébred az emberben.

Tégy, ahogy a kedved tartja, de az igazság magja legyen benne abban, amit teszel. Ekkor valódi cselekedetek fognak születni.

A lelketlen cselekvés olyan, mint az ízetlen só.

Világosságot és ne sötétséget vigyél a gondolataidba, hiszen egyedül ekkor fog ragyogni a szellem. Világosságot és ne sötétséget vigyél a szavaidba, hiszen egyedül ekkor fog ragyogni a szellem. Világosságot és ne sötétséget vigyél a cselekedeteidbe, hiszen egyedül ekkor fog ragyogni a szellem. Világosságot vigyél az otthonodba, és tedd istenivé. Világosságot vigyél az egyházadba, és tedd istenivé. Világosságot vigyél a nemzetedbe, és tedd istenivé. Az ilyen cselekedetek a szellemiség igaz jelei, s az a vallásos, aki ilyen ilyen szellem ébredt.

Aki azt választotta, hogy felnőtt, annak egyedül kell járnia.

Aki a jóság erejével munkálkodik, azt bánat nem érheti, azt a gonosz meg nem érintheti.

Az új gondolat úttörőinek fel kell készülniük arra, hogy ellenállással találják szembe magukat, ha előbbre akarnak jutni. Félelem nélkül lerombolva a múlt burkát, ők készítik elő a jövő születését.

Aki nem elaprózza, hanem uralma alá hajtja erőit, az az emberek vezetője lesz. Hatalmas befolyása lesz a tömegekre, és előre vezeti őket. Gondolatai a társadalom szívébe hatolnak, és felemeli az embereket a bátor, az erős és a férfias tettekhez. Az emberek szavai hatására felébrednek, és pusztá érintésétől megváltoznak.

A kötelességünk az, hogy elkísérjük a gyermekeinket az érettség kapujáig, majd hagyjuk, hogy egyedül induljanak tovább. Az élet útján az egyedüli felszerelés, amire szükségük van, egy olyan világi és vallásos tudás, melyet szüleik, tanítóik és papjaik testítenek meg. A helyes ösztönzés a valódi nevelés tartóoszlopa.

A világnak mindig szüksége lesz vezetőkre. Mindig lesznek Krisnáink, Buddháink, Krisztusaink és Vivékánandáink, hogy vezessék a tömegeket a munkában, a bölcsességben, a szeretetben és a szolgálatban. Számos ilyen világító fáklyára van szükségünk ahhoz, hogy a szív és a kezek cselekedjenek. Amikor egy nemzet a legmagasabb csúcsokra hágott, azt mindig egy ragyogó üstökös ösztönözte, aki megadta a tethez szükséges valódi kezdő lökést.

Tanulj meg adni! Nyitott szívvel adj, legyen az anyagi, világi vagy szellemi segítség! Mindent megkap az, aki ad, és szíve nyitott arra, hogy beengedje az élet végtelen kifejeződését. Számára az élet a lehető legjobbat hozza.

Amikor felébred az emberben az állat, a pusztítás szelleme rabul ejti őt, és hanyatlás jár a nyomában. Amikor felébred az istenség az emberben, akkor a legjobb formáját nyilvánítja ki, és felemeli maga körül a világot.

A fanatizmus a kicsinyes hit páncélja. Rombold le, hogy megpillanthasd a szellem végtelen természetét és mindenhatóságát.

Figyeld magad, mint egy tükörben, és lásd meg, vajon cselekedeteid meglepéssel töltenek-e el! Az ilyen gondos vizsgálódás elkerülhetetlenül a felemelkedésedhez vezet.

Egy nemzet hamar kihal, ha nem neveli ki a feladatához nélkülözhetetlen, megfelelő embertípust. Nevelj erős embert, életrevalót, őszintét, gerincest! Nevelj hősokeket! Nevelj hithű embert! Ők a nemzet sava-borsa, és ők az alapja a nagyszerű nemzeti építménynek, mely otthont és védelmet ad, s ösztönzést nyújt az eljövendő nemzedékeknek.

Nincs nagyobb szabadság a tudat szabadságánál, s minden jogunk megvan arra, hogy kipróbáljuk az igazság kapuihoz vezető különféle módszereket. Célunk az, hogy elérjük az igazságot, és egész életünk e felé a megvalósítás felé halad, tudatosan vagy öntudatlanul. Minden külső segítség útjelző tábla a mennyország felé, de a mennyet a szívünkben kell felismernünk, s vezetőnk a csendes Önvalónk.

Légy eltökélt és határozott! A jellem az ember legjobb tulajdonságainak kikristályosítását jelenti. Igaz, isteni természeted nyilvánítása abból ered, hogy uralmad alá vonod és összpontosítod legjobb erőidet.

Csak az az ember képes felbecsülni egy gyémánt valódi értékét, aki ért a drágakövekhez. Csak az az ember képes felmérni embertársai értékét, aki tisztában van saját értékével.

Az egyetemes ember az, aki szemléletmódjában az egész emberi faj végtelenségét birtokolja.

Magasztos gondolatok akkor születnek, amikor az Önvaló önön magasztos természetén elmélkedik.

Soha ne feledd, hogy a benned élő szellem egy király. Viselkedj tehát királyhoz méltóan!

A szellemiség a lélek nemes virágzása. A test anyagi kifejeződése fokozatosan átengedi a helyet a szellem mindent átható erejének, mely mennyei kifejezést ad az embernek. Ekkor a szellem ragyog keresztül rajta.

Tények és elmékedések

A mostani időknek olyan oktatásra van szüksége, mely embert farag belőlünk. Ha szüleink, tanítóink és papjaink nem tudják ezt megadni nekünk, akkor az az oktatás nem szolgál rá a nevére.

Amikor mesterem egyik tanítványa éles szavakkal bírálta egyik borúlátó társa tétlenkedését, mesterünk barátságos hangon megjegyezte: „Amikor szomszédunk jobbá tételéről van szó, a korholás éppen olyan hiábavaló, mint a másik tétlen hozzáállása az élethez. Inkább azt mutasd meg neki, hogyan lehet derűlátó!”

„Soha senkit ne feddjetek meg a hibái miatt! – tanított bennünket mesterünk. – Lássátok meg, mekkora erőfeszítést tesz előrehaladása érdekében, még ha ez az előmenetel látszólag jelentéktelen is!”

Egyszer megkértem a mesteremet, hogy segítsen legyőzőnöm bizonyos gyengeségemet, mert tudtam, hogy ő képes lenne erre. Ő megértő mosollyal a következőket mondta: „De fiam! Hát elveszítenéd a küzdelem örömét, és a győzelem érdeme sem lenne a tiéd!”

Tisztában kell lennünk a „jógi” szó valódi jelentésével. Annak semmi köze sincs az úgynevezett „jógikhoz”, akik felelőtlenül frogatnak és prédikálnak mindenféle, másoktól kölcsönvett, félig megemésztett gondolatokat, melyeket azután nem ritkán Jógi XY néven adnak ki. Úgy tűnik, az ilyen fajta „jógik” gombamód

szaporodnak Amerika, Nagy-Britannia, Németország és más országok talaján. Az ilyen embereknek a legcsekélyebb fogalmuk sincs arról, mi a jóga valójában. Látszólag nagyon egyszerű elérni a tökéletességet azáltal, hogy felveszik a „Jógi” címet. Ám tényleg ilyen könnyű jógivá válni, tökéletes létezővé, megvilágosodott, megszabadult lélekké, minden emberi gyarlóságtól mentessé – sok-sok év küzdelme és erőfeszítése nélkül? A különbség az ilyen közönséges jógik és Isten igaz emberei között ugyanakkora, mint egy kavics és a Himalája között, vagy egy vízcsepp és a végtelen tenger között. Soha ne vezessenek félre az ilyen önjelelt jógik! Amikor azt hallod, hogy egy jógi megjelent valahol, légy résen!

A „jógi” szó *nem* egy cím, hanem egy olyan embert jelöl, aki – azáltal, hogy előrehaladt az élet ösvényén – elérte a végső célt: a tökéletesség állapotát. A jógi olyasvalaki, aki sok-sok év és sok-sok élet kemény önfegyelme árán, törekvései jutalmaként, elérte a tökéletességet. Megvalósította önmagában az emberiség eszményét, mely nem más, mint Isten emberének a szelleme.

Minden létező vallás középpontja egy nagyszerű tanító, aki nyilvánította az igazságot, s akit tömegek követtek. A tanító nélkül a vallási struktúra összeomlana. A *Védák* az egyedüli olyan szent iratok, melyek nem egy bizonyos személyen vagy szent iraton alapulnak, hanem magát az embert teszik meg a fejlődés központi alakjának, végső, isteni állapotába emelve őt. A törvényei egyetemesek, és az ember belső fejlődését kormányozzák. A *Védák* az ember lényegi tulajdonságaira fektetik a hangsúlyt – hitétől függetlenül –, és segítik abban, hogy elérje a célját. Ezért egyetemes vallásnak tekinthetők, mely az embert saját hitének keretein belül teszi jobbá. Vivékánanda kijelentette: „A *Védák* sajátossága az, hogy – minden vallásos frás közül egyedül – többször kijelentik, hogy a hívőnek ki kell nőnie őket. A *Védák* kijelentik, hogy csupán a még nem teljesen érett elme számára fródtak, és hogy amint az elme éretté válik, kinövi a *Védákat*, és egyedül kell megtalálnia az útját!”

Nem kenyérkereső oktatásra van szükségünk napjainkban, hiszen az nem tesz egyebet, csak kielégíti állati szükségleteinket. Emeld fel magad a pusztá testi kívánságok fölé, és keresd az igaz

oktatást, melynek hatására szilárdan fogsz állni a lábodon mindenkor. Olyan oktatás legyen a célunk, mely mindig szemünk előtt tartja az emberi méltóságot, s felszabadít és félelem nélkülivé tesz bennünket az élet minden területén.

Háromféle ember nem alussza végig az éjszakát: a rógi, a bhógi és a jógi. A rógi (beteg) álmatlan betegsége és szenvedése miatt; a bhógi az élvezetek miatt, amelyeknek él; a jógi pedig azért, mert életének rövid idejét éberségben és meditációban szeretné tölteni.

A világ legnagyobb eposza a hinduk *Mahábháratája*, mely kétszázezer szanszkrit versszakból áll. A régi korokban a verset nem rögzítették írásban, hanem tudós emberek tanulták meg az egészet kívülről. Még ma is találkozhatunk ilyen rendkívüli emlékezőtehetséggel megáldott emberekkel, akik az elejétől a végéig képesek elrecitálni az eposzt, sőt visszafelé is, az utolsó sortól az elsőig.

Indiában nincsenek bálványok. Az úgynevezett „bálványok” (idolok) valójában egy eszményt (ideált) képviselnek. Olyan jelképek, melyek felidéznek azokat a tulajdonságokat, amelyre az ember törekszik. Egy általunk ismert személy fényképe emlékeztet bennünket rá, de semmi esetre sem maga a személy. Ugyanígy a számtalan istenszobor Indiában nem bálvány, hanem az istenség megszemélyesített tulajdonsága. A keresztet már Krisztus előtt több mint kétezer évvel használták Indiában ritualista szertartások alkalmával. A háromszög Brahmá, Visnu és Siva hármasságát jelképezi, melyek megint csak a teremtés, a fenntartás és a pusztítás három aspektusát személyesítik meg. A szvasztika volt a kereszt legősibb formája, a négyzetet gyakran a négy elem (a tűz, a víz, a föld és a levegő) jelképeként használták, és így tovább. Mindegyikük azt a célt szolgálta, hogy segítsen az embernek összpontosítani istentisztelete során. Mi, keresztények a keresztet vagy a feszületet használjuk, mely gondolatainkat Jézus Krisztus felé vezeti. A galambban a Szentlélek szimbólumát ismerjük fel, míg a bárányban Krisztus hatalmas áldozatát, hogy emberi alakot öltött az anyagi világban. Ám ezek semmivel sem inkább bálványok számunkra, mint a különböző szimbolikus alakok a hinduk számára.

A hindu vallás szerfelett logikus. Azt találjuk, hogy Indiában a tudomány, a logika és a filozófia kéz a kézben járnak a hit kifejeződéseivel. Egy hindu elme számára a vallásnak logikusnak, tudományosnak és filozofikusnak kell lennie.

Mintegy huszonöt éve, Mahátma Gandhi életében¹⁰ a szegénységtől sújtott tömegek megtanulták zokszó nélkül elfogadni sorsukat. Hatalmas politikai feszültségek időszaka volt ez, mert India vissza akarta szerezni szabadságát. A nagy szárazságnak köszönhetően az egész országban élelem- és vízhiány uralkodott. Kutak milliói száradtak ki, a folyók vízszintje lecsökkent, a termést elégette a perzselő Nap, tehéncsordák pusztultak el, és éhínség fenyegette az országot. A múlt hasonló katasztrófái megtanították a hindukat csendben elfogadni a végzetüket. Ám azokban az években a nyomor és a szenvedés elviselhetetlen méreteket öltött, és hogy elfeledkezzenek balszerencsájükről, sokan kezdtek toddyt (egyfajta édes grogot) és arrakot (különösen erős alkoholt) inni. Mahátma Gandhi felismerte a veszélyt, és megpróbált hatni az emberek józan eszére, de semmi sem tudta eltántorítani őket attól, hogy felhagyjanak azzal a szokással, amit szenvedésükben az egyetlen vigaszuknak tekintettek. Az italkimérések száma folyamatosan emelkedett. Gandhi tanítványai és támogatói hónapokon keresztül könyörögtek az elkeseredett embereknek, hogy tartsanak ki ital nélkül. Amikor már minden érjük hiábavalónak bizonyult, akkor Gandhi csalthatatlan „passzív ellenállásához” folyamodott, mely ez esetben különös formát öltött. Egyik nap, amint az iskolából hazafelé tartottam, rendkívül szokatlan látvány fogadott, szinte nem is akartam hinni a szememnek: számos italkimérés bejárata előtt Gandhi tanítványai feküdtek az út porában és mocskában. Egyikük, aki a vezetőjüknek látszott, közöttük állt, és a következő szavakat címezte a kocsma vendégeihez és a járókelőkhöz: „Nem emeljük fel többé a hangunkat, kedves barátaink, nem esdeklünk többé nektek, nem vezetünk be semmilyen tilalmat. Gyertek, barátaink, lépjetek be a kocsmátokba, sétáljatok át rajtunk az élvezetek házába! A szolgálitok vagyunk, tekintsetek hát bennünket alávalóbbnak az út poránál, amin tapostok!” A város számos kiválósága jelen volt a békéltető seregében. Egyetemi professzorok, orvosok, bí-

10 Mahátma Gandhi 1869-től 1948-ig élt. (A ford.)

rák, ügyvédek és minden rendű és rangú ember feküdt ott a többiek előtt. E megmozdulás hatása elsöprő volt. Járókelők százai követték a példájukat. Néhányan még azok közül is a földre tették magukat, akik egyébként inni jöttek. Az ivók tulajdonosai között is akadt olyan, akit annyira megindított a látvány, hogy saját kezűleg törte össze a nagy toddys üvegeket, csukta be a kocsmát és kérte meg Gandhi tanítványait, hogy keljenek fel és menjenek haza.

Mahátma Gandhi számos csatáját nyerte meg egy olyan erő segítségével, amely hatalmasabb a kardnál, s amely nem csupán azt a képességet adta meg neki, hogy eloszlassa az ellensége gyűlöletét, de hatalmas szeretetének erejével a maga oldalára is állította őket.

„Hogyan tekintenek a nőkre Indiában?” – kérdezte nemrégiben az egyik tanítványom. „Mint anyákra – válaszoltam. – Az anyák jelentenek mindent számunkra, minden nőben anyát látunk, s ezért így is nevezzük őket. Mivel az anya segítségével látjuk meg a napvilágot, a legnagyobb becsben tartjuk őt, és nagyobbra tartjuk őt az apánál. Az ősi törvényhozók a nőkre vonatkozó törvényeket a társadalom jóléte érdekében hozták meg, és e törvények még ma is életben vannak. Íme közülük néhány:

»Az iskolaigazgató tízszer annyi tiszteletet érdemel, mint egy átlagos tanító; az apa százszor több tiszteletet érdemel, mint egy igazgató; ám az anya ezerszer annyi tiszteletet érdemel, mint egy apa.«

»Az anya szája mindörökké tiszta.«

»Ahol a nőket tiszteletben tartják, ott az istenek örvendenek. Ahol a nőket nem tartják tiszteletben, ott nem talál meghallgatásra ima.«

»Ahol a nők szomorúságban élnek, ott a család hamarosan széthullik. Ahol a nők boldogok, ott a család mindig gyarapodik.«

»A férfi az erő, a nő a szépség. A férfi az értelem, mely kormányoz, a nő a bölcsesség, mely mérsékel.«

»Lenézni egy nőt annyi, mint lebecsülni saját anyánkat.«

»Egy nő könnyei a mennyek haragját zúdítják arra, aki okozta őket.«

»Egy asszony áldásai maguk a mennyország áldásai.«”

Az oktatásunkban meglévő nagy szakadék oka a szülők, a tanítók és a papok közötti elidegenedés. Csak ha ők együttműködnek, akkor kaphatják meg gyermekeink a szükséges nevelést. Otthonnak, iskolának és templomnak egy egységet kell alkotnia a gyermek fejében, nem pedig három különböző dolgot. A régi időkben Indiában a gyermeket a gurui (szellemei tanítói) nevelték, akik a testi, a mentális és a szellemi birodalmakba egyaránt bevezették. Az olyan nevelés részleges csupán, melyben e három összetevőnek akár csak az egyike is hiányzik. S a részleges nevelés egyáltalán nem nevelés.

Az önuralom hiánya miatt manapság számos elfogadhatatlan szokást szentesítettek. A villamoson, vonaton, repülőgépen, moziban és hivatalban való dohányzás embertársaink iránti tiszteltlenségünk és figyelmetlenségünk jele. Eltekintve most attól, hogy e szokás számos betegséget okoz, nem csupán az egyént, de a nemzetet is romlásba dönti. A meggyengült egészség sokkal féltelmezebb ellenség, mint bármilyen politikai ellenlábás.

Keresztény vallásunk lényegét – „szeresd felebarátodat, mint tenmagadat” – mára üres szavakká degradálták. Mi mégsem fecsegők, hanem becsületes, gerinces munkások kívánunk lenni, akik egészséges módon fogják fel az emberi természetet, hogy felépítsük a kölcsönös megértés nagyszerű építményét. Ezáltal megtanulhatjuk kifejezni igaz természetünket: az erényt, az erőt, a bölcsességet és a békét.

Sokat dicsért civilizációnk lenyűgöző magasságokba jutott. Mi többet képes még kínálni nekünk, mint ezek a tiszta, technikai-lag tökéletes városok, gyors közlekedési eszközök, higiénia és egészséges táplálék? A civilizáció célja azonban mégsem a testi kényelem, hanem a kultúra. A civilizáció az ember anyagi jólétét segíti elő, pedig valójában arra kellene bátorítania, hogy megtanuljuk a szív egyszerű és tiszta nyelvezetét, s hogy amikor megszólalunk, annak kulturált nyelven beszéljünk.

A civilizáció a materialista ember vívmánya, a kultúra pedig a spirituálisé. A civilizációnak és a kultúrának ebből következően az ember anyagi és szellemi kifejeződésének kell lennie. A fej-

lődése végére ért ember tehát az, aki egyszerre civilizált és kulturált.

Az élet nagy játszóterén testünket és lelkünket fejlesztjük. A valóság az egészséges eszmék beolvasztása, melyek erősítik a lelket, és segítenek abban, hogy természetének legmagasabb rendű, legnemesebb, legmagasabb és legistenibb elemét kifejezze.

A világ sohasem volt elveszett, és soha nem is lesz az. Még a legpusztítóbb katasztrófák is pozitív tanítást hagynak hátra az emberiség számára, mely ezt hasznára tudja fordítani, s ennek eredményeképpen fejlődhet.

Az ember igenis tanul! Sóvárog a jóra – s ezért vonzódik Istenhez. Képes lesz elérni az isteniséget? Légy bizonyos benne, hogy ha felébredt a vágy, nem fog elhalni beteljesítetlenül.

Az ember mindenható. Tapasztalatai egy napon fel fogják ébreszteni a benne alvó óriást, mire az felkél, és bizonyágát adja hatalmasságának és erejének. Vajon az ember vívmányai nem igazolják szellemi képességeit és határtalan természetét? Vajon nem mindig előre halad, folyton új eredmények felé? Vajon minden lapját teleírta már az élet könyvének? Mint a mennyország, az ember lehetőségei olyan határtalanok.

11. FEJEZET

Padmaszambhava jógai szavai

Úgy tartják, Padmaszambhava a következőképpen jellemezte a misztikus út állomásait:

1. Számos könyv elolvasása a különböző vallásokról és bölcseletekről. Számos tanult előadó tanításának hallgatása a különböző doktrínákról. Számos módszer kipróbálása.

2. Egy tan kiválasztása a tanulmányozottak közül, és a többi elvetése, mint ahogy a sas is csak egy bárányt ragad el a nyájából.

3. Szerény sorban maradni, alázattal, nem keresve a feltűnést vagy a fontosságot a világ szemében, ám a látszólagos jelentéktelenség mögött hagyni, hogy tudatunk magasan szárnyaljon a világi hatalom és dicsőség fölött.

4. Közömbösnek maradni minden dolog iránt, úgy viselkedve, mint a kutya vagy a disznó, mely megeszik mindent, bármi is kerüljön elé. Nem válogatni azok közül a dolgok közül, melyekkel szembetalálkozunk, tartózkodni minden erőfeszítéstől, mellyel valami megszerzésére vagy elkerülésére törekednénk. Kiegyensúlyozottan elfogadni, jöjjön bármi, feladni a különbségtételt erény és bűn, magasztalás és megvetés, becsület és szégyen, jó és rossz között. Nem bánkódní, nem érezni bűnbánatot amiatt, amit esetleg elkövettünk, másrésről pedig sohasem megmámorosodni attól vagy büszkélkedni azzal, amit elértünk.

5. Tökéletes kiegyensúlyozottsággal és szenvtelenséggel tekinteni az egymásnak ellentmondó véleményekre és az élőlények tevékenységeinek különböző megnyilvánulásaira. Megérteni, hogy ilyen a dolgok természete, minden létező szükségszerű cselekvésmódja, és mindig szerénynek maradni. Úgy nézni a világra, mint a legmagasabb hegytetőn álló ember, aki letekint az előtte elterülő völgyekre és alacsonyabb hegycsúcsokra.

Gyermekek mondásai

Egy kislány odamegy édesanyjához, és a következőket mondja neki, remélve, hogy sikerül rávennie őt a közös játékra:

- Anya, olyan egyedül vagyok!
- Kisfiam, soha nem vagy egyedül. Isten mindig veled van – válaszol az anya.

A kislány ellenkezik:

- Nem, Ő nincs velem, most sincs itt.
- Majd egy pillanatnyi szünet után:
- De ha itt is van, akkor is olyan egyedül vagyok Istennel.

Az anya együtt imádkozik gyermekével:

- ...az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében, ámen.
- És Isten szent Anyja nevében – teszi hozzá a gyermek.
- De miért akarod Isten anyját is megemlíteni?
- Hát valakinek főznie kell a másik háromra, nem igaz? – érkezik az egyszerű válasz.

– Mondd, Krisztián – kérdezi fiát az aggódó anya –, miért van az, hogy esténként sohasem látlak, amint a házi feladatodat végzed? Hogyan tudsz mégis kitűnően felelni?

Az anya attól tartott, hogy nyolcéves fia osztálytársairól másolja le a gyakorolnivalókat. Ám a gyermek pillanatnyi habozás nélkül válaszolt:

- Ezt teszi a jóga, anya!

Idézetek Vivékánandától

A test az elme külső burka csupán. Bármit parancsol az elme, a testnek engedelmeskednie kell.

Azoknak, akik valóban jók akarnak lenni, mindörökké fel kell adniuk a dolggal való játszadozást. Fogadj el egy nézetet, és tedd azt az életeddé, gondolkodj rajta, álmodj róla, éld meg! Az agyad, az izmaid, az idegeid és tested minden porci-kája ezzel a nézettel legyen teljes, és minden egyéb nézetet tégy félre! Ez a sikerhez vezető út, és ezt az utat taposták ki a szellem óriásai.

Egy maroknyi erős ember képes elmozdítani a világot. Szívre van szükségünk, hogy érezzünk; agyra, hogy megértsünk; és erős karokra, hogy elvégezzük a munkát.

Az igazság híve vagyok. Az igazság sohasem lép szövetségre a hamissággal. Még ha az egész világ lenne is ellenem, az IGAZSÁGNAK végül győzedelmeskednie kell.

Akik mindig lehangoltak és csüggedtek az életben, azok nem tudnak munkálkodni. Életek telnek így el, miközben csak siránkoznak és jajonganak. A földet a hősök élvezik – ez a csalhatatlan igazság. Légy hős, mondd mindig: „Nem félek!” Mondd mindenkinek: „Ne legyen benned félelem! Légy rettenthetetlen! Légy rettenthetetlen!”

Mindig legyen szabad a lélek! Meg kell szabadulnunk a kötöttségtől, bármilyen édes legyen is az.

A legkiválóbb emberek nyugodtak, csöndesek és ismeretlenek. Ők azok, akik igazán ismerik a gondolat hatalmát. Biztosak abban, hogy még ha el is vonulnak és be is zárkoznak egy barlangba, s öt igaz dolgot gondolnak, majd eltávoznak az élők sorából, ez az öt gondolatuk akkor is élni fog az örökkévalóságig. Az ilyen gondolatok valóban áthatolnak a hegyeken, átkelnek az óceánokon, és keresztülszelik a világot. Ezek a gondolatok mélyen beivódnak az emberi szívekbe és agyakba, s olyan férfiakat és nőket nevelnek, akik életük során átültetik őket a gyakorlatba.

Tekintsetek vissza magatokra az amőba állapotától egészen az emberi létezésig! Ki vitte végbe mindezt? A saját akaratotok. Megtagadhatjátok-e hát akkor tőle, hogy mindenható? Az, ami ilyen magasra emelt benneteket, még magasabbra is juttathat. Amire szükségetek van, az a jellem és az akarat megerősítése.

A célunk: a természet tökéletes uralma, és semmivel sem kevesebb. A természet urainak, nem pedig rabszolgáinak kell lennünk: se a testünk, se az elménk ne legyen a parancsolónk, s azt se felejtjük soha, hogy a test a miénk, nem pedig mi vagyunk a testé.

Az ember olyan tisztává válhat, hogy tisztasága érzékelhetővé válik. Bárki kerül kapcsolatba vele, az is megtisztul.

Az állatok örömeiket az érzékeikből nyerik, az emberek értelmükből, az isten pedig a szellemi elmélyülésből.

Az összpontosítás tökéletes nyugalmat teremt az elmében és a testben minden alkalommal, amikor gyakorolják.

Minden esetben, amikor elnyomjuk a gyűlöletet vagy a harag érzését, rengeteg pozitív energiát halmozunk fel, a saját hasznunkra. Ez az energia később magasabb rendű erőkké alakul.

Az erő legnagyobb megnyilvánulása, ha nyugodtak maradunk. A tevékenység az alacsonyabb rendű erő megnyilvánulása, míg a nyugalom a magasabb rendűé.

Ne ragaszkodj a régi babonákhoz, légy mindig nyitott az új igazságokra!

Semmilyen vakhit nem tud megmenteni. Munkálkodj saját üdvösségeden!

A jó közel jár az Igazsághoz, de még nem az Igazság. Miután megtanultuk, hogy ne zavarjon meg minket a rossz, azt is el kell sajátítanunk, hogy ne tegyen bennünket boldoggá a jó. Fel kell fedoznünk, hogy túl vagyunk mind a rosszon, mind a jón.

Az első fátyol, amely lehullik, a tudatlanság. Ha az már nincs, akkor eltűnik a bűn, megszűnik a vágy, majd az önzés, s végül minden szenvedés elmúlik.

Emelkedj nagyon, nagyon magasra: egyetemes természetünket ismerve tökéletes nyugalommal kell végigtekintenünk a világ egész panorámáján.

Ha azt gondoljuk, hogy létezik valamilyen tökéletlenség, akkor azt meg is teremtjük. Egyedül az erő és a tökéletesség gondolata képes ezt orvosolni.

Akkor se legyen benned gyengeség, amikor szemtől szemben állsz a halállal!

Ti istenségek a földön! Hogy bűnösök lennétek? Az embert embernek nevezni bűn, becsületsértés az emberi természet ellen. Ébredjete, oroszlánok, és szabaduljatok meg attól a káprázattól, hogy birkák vagytok! Ti halhatatlan lelkek, szabad, áldott és örök szellemek vagytok. Nem anyag és nem is test vagytok. Az anyag a szolgátok, nem pedig ti vagytok az anyag szolgálói.

(Az idézetek forrása: *The Complete Works of Swami Vivekananda* [Szvámi Vivékánanda összes művei], Advaita Ashrama, Mayavati, Almora, Himalayas, India.)

14. FEJEZET

Tanítások a Mahábháratából

Mi az, aminek nagyobb a súlya a földnél?
Mi az, ami magasabb a mennyeknél?
Mi az, ami sebesebb a szélnél?
Mi az, ami számosabb a rengeteg fűszálnál?

Az anya szava súlyosabb a földnél.
Az atya magasabb a mennyeknél.
Az elme sebesebb a szélnél.
A gondolatokból több van a számtalan fűszálnál.

Ki a barátja az utazónak?
Ki a barátja az otthon időzőnek?
Ki a barátja a betegnek?
Ki a barátja a haldoklónak?

Az utazó barátja a karaván.
Az otthon időző barátja a hitves.
A beteg barátja az orvos.
A haldokló barátja a kegyelem.

Melyik ellenséget a legnehezebb legyőzni?
Melyik a véget nem érő betegség?
Melyik ember jó,
és melyik gonosz?

A haragot a legnehezebb legyőzni.
A kapzsiság az a betegség, melynek soha sincs vége.
A jó ember az, aki minden teremtményt szeret,
a gonosz pedig az, kinek szíve nem ismer sem könyörületet,
sem részvétet.

Melyik út vezet a mennyországba?
Az igazságosság.
Hogyan leli meg az ember a boldogságot?
A helyes cselekedetek által.
Mit kell legyőznie ahhoz, hogy megmeneküljön a gyásztól?
A gondolatait.
Mikor szeretik az embert?
Ha nincs benne hiúság.

EGY CSOKOR VERS

IV. rész

EGY CSOKOR VERS

Kis Ima

Legyen az egész életem, Uram,
Szüntelen, végtelen dal,
S e vég nélküli dalt úgy énekeljem,
Mint egy ki nem apadó forrás.
És minden egyes lélegzetem
Emeljen közelebb Hozzád,
Míg fülem nem hall mászt,
Csak a Te szavaidat,
S ajkaimat nem hagyják el más szavak,
Csak a Te üzeneted.

Anya

Valahol, az idő szeretet-kék taván,
Ahol ezüstös hullámok mossák szívem partját,
Ott, a szűz éjszakában
Millió lótosz visszafojtott hangja köszönt téged, óh, Anyám.
Elfeledett világok ködén átragyogva,
Tündérországod arany pompájában,
Te uralkodsz lelkem éjszakáján,
És, óh, Anya, te vagy nekem a fény.

*

A tenger mélyéről
A halász hazaviszi a halat,
A vizek feneketlen mélyéről
A gyöngyhalász felhossa a gyöngyöt.
De én mit vihetek haza neked, óh, Anyám?
Mit tehetnek e kicsiny kezek lótosz lábaid elé?
Ahová hálót nem vetettek ki,
Ahová gyöngyhalász nem merült,
Szívem tengerének legmélyére,
Oda hadd merüljek,
És hozzam fel szeretetem gazdagságát
Neked, Anyám.

Kis lámpásom

Csendben ülök, és elcsodálkozom a lelkemből felbukkanó dalokon.

Lángra gyújtottad szívem kicsiny tüzét
Halhatatlan szeretetteddel, óh, Mesterem,
S én igyekezni fogok, hogy az soha többé ki ne aludjon.

Te táplálsz e lámpást a megértés olajával.
Számát ezentúl szólásra nem nyitom,
Hogy fülem meghallhassa bensőmben örök bölcsességedet.

E lámpa örök fénye ragyog és szétárad.
Merülj a csend mélyére,
Hiszen mi más számít, mint tudni, hogy VAGYOK?

Erő

Erő, te, harcosok lehelete!
Az élet harcmezejének Ura!
Hangod mennydörgés,
Mely elhallgattatja a világekorszakokat,
Mely az égbolt partjait mossa,
Mely játéka közben szétmorzsolja a sziklákat,
És porukat a mennyből a földre fújja.

Trónusod a harcos szíve,
Hogy eszét és nyelvét irányítsd,
S a te akaratod szerint cselekedjen!
Parancsolj! Ki mer ellenszegülni?
Még az istenek is meghajolnak,
Hogy lángoló lábad megérintsék,
Te Ragyogó!

Erő, te, ostobák rettegett ellensége,
Kik elrejtik arcukat a halál tenyerében!
Te, halandók leghőbb reménye!
Égesd el ezt a formát,
Hogy elvesszen lobogásodban!
Változzon lángnyelvvé,
És legyen mindörökké fény,
Melyet árnyék soha el nem homályosíthat.

Te, erőnek Istene

Szvámi Vivékánandának

Te, erőnek Istene!
Megjelentél a világban
És porrá zúztad bilincseit!
Üstökösként jöttél el,
És cselekvésre késztetted az ember alvó szívét!
Mennydörgő hangod felébresztette a halott lelkét!
Te, harcos!
Egyedül Te meneteltél a harcmezőn,
Téged dicsőítő Istenek seregeinek kíséretében,
Sisakod a villámlás volt, mely megvakította az ellenséget!
A Védák dobjának ütemére
Hirdetted az ember örök indulóját!
Harsonád a hegycsúcstól a síkságig zengte:
„Kelj fel! Ébredj! És ne állj meg, míg a célt el nem éred!”

Bhárata¹¹ legnemesebb fia!
Hallva gyermekeid hívását, eljöttél,
Hogy kezünket fogva vezess bennünket,
És kiáltsd:
„Rázzátok le szenderegéteket és tétlenségeket!
Rázzátok le bilincseiteket!
Rázzátok le gyengeségeket és szomorúságokat!
Az a fogoly, aki azt állítja magáról!
Az a szabad, aki azt mondja, hogy szabad!
Keljetek fel! Ébredjétek! És induljatok előre!”

¹¹ India ősi neve. (A ford.)

Te harcos! Te lobogó fáklafény!
Már az is elég, ha Rád gondolunk,
Hiszen bátorság önti el tagjainkat
És szívéket,
És a merész tettek önmagukért beszélnek.
Az örökkévalóságig halljuk üzenetedet:
„Legyetek bátrak!
Ne féljete!k!
Legyetek szabadok!
Ne álljatok meg! Ne álljatok meg, hanem
Keljete!k fel! Ébredjete!k! És induljate!k előre!”

A rabszolgaságtól megalázkodva,
Elnyúlva fekszünk a földön,
S a sötét századok pora fed bennünket.
De erdő érintése felébresztette Bháratát,
Hogy újra lélegzethez jusson.
S amit fülébe sutto!gtál,
Az most hangosan lüktet szívében:
„Ébredj! Ébredj! Á!rjávarta!”¹²
Kelj fel! Ébredj!
És ne állj meg, míg a célt el nem éred!”

Az á!lom függőnye le!hull,
Az alvásnak vége,
Bhárata ú!jra felkél,
Hogy hőse üzenetét hirdesse a vilá!gnak,
Hogy teljesítse parancsát,
S a hegycsúcsról a síksá!gra kiált!sa:
„Kelj fel! Ébredj, ó!h, ember!
És ne állj meg, míg a célt el nem éred!”

¹² Az árják szent földje (területileg a mai Észak- és Közép-India). (A ford.)

Ó!h, Uram, az is Te vagy

A dühöngő vihar, mely tomboló fuvallatával
Ó!si sziklákat mozdít el a hegytetőről,
Mely tréfából ó!riás tölgyeket és fenyőket tép ki gyökerestől:
Ó!h, Uram, az is Te vagy.
Az á!dáz villámcsapás, mely lángra lobbantja az erdőt,
A lángnyelv, mely elpusztítja a tá!j zöldjét:
Ó!h, Uram, az is Te vagy.
A mennydörgés vad, haragos morajlása,
A hegycsúcsról le, a síkság felé, mely patakokban ontja az esőt:
Ó!h, Uram, az is Te vagy.
A perzselő nap, mely szinte megsüti a földet,
Kaput nyitva az é!hítség lakomájának:
Ó!h, Uram, az is Te vagy.
S a pusztító járvány, mely játékból beszedi adóját,
Ami a fél várossal egyenlő:
Ó!h, Uram, az is Te vagy.
A szegénység, mely leplezetlenül beférkő!zik
Szegény és gazdag házá!ba egyaránt:
Ó!h, Uram, az is Te vagy.
Amikor a há!borúban a város falai a földdel lesznek egyenlőek,
És a romok az ürességbe tátonganak,
Ó!h, Uram, az is Te vagy.
Mindez nem másra szolgál, mint lerázni a tespedt múltat,
Mert Te, egyedül Te vagy az;
Kilé!legezni a múltat,
S belé!legezni az eljövendő lélegzetét.
Te, Teremtő, kinek é!lethalál-játékában,
A könyörületesség arcát fátyol borítja:
Ó!h, Uram, az is Te vagy.

Lábnymok

Ahogy a víz felhővé válik, majd esőként visszatér a földre,
Úgy haladtam keresztül miriád születésen,
Nem tudván, mi vagyok, s nem tudván, mi leszek.
Különféle öltözéket magamra öltve jövök s megyek,
S nem ismerek születést,
S nem ismerek halált.

E világ vásárterén kóborlok,
S nem tudom, merre menjek.
Portékáimat messzi földről hoztam,
Onnan, hol a hajnal bíborszínbe öltözik.
Az arra menőknek kínálom őket,
Akik csak végignézik, de nem tudják,
Mit is válasszanak,
Mit is kérjenek.

E különös csillagon vándorolva töltöm napjaimat,
Elfeledve, honnét jöttem,
S nem tudva, melyik ösvényen menjek tovább,
Melyik az enyém a számos mennyei otthonból,
Melyet magam mögött hagytam,
Magasan a ragyogó égbolton.

A csobogó csermelyek és daloló patakok
A folyóba szaladnak, hogy végül megleljék
Végtelen óceán-otthonukat.
Ugyanígy rohanok én is Hozzád
Teremtésed hegyén és völgyén keresztül,
Áttörve minden akadályon.

Egyesülök Veled, a végtelennel,
Egyesülök Veled, az örökkévalóval,
Egyesülök Veled, a változatlannal.
Amikor a Te nevedet zengem, óh, Uram,
A szívem nem ismer határokat,
És olyan folyón evezek,
Melynek vizei nem mosnak partot.

Idegenként sétálok egy idegen országban,
Szembenézve a magam szötte sorssal,
S a kötelességek batyujával a vállamon.
Vággal és reménnyel a tarsolyomban érkezem,
És amint az élet kapui bezáródnak,
Még hosszasan visszatekintek.

Hosszú út áll előttem.
Számptalan ösvényt megjártam,
És átvándoroltam rengeteg világon.
Teremtésed szépségétől megrészegülve
Aludni tértem nem egy csillagon.

Keblemben a menny örök lélegzetével,
Életem nem ismer sem kezdetet, sem véget.

1. FEJEZET

Buddha legendái

Több mint kétezer évvel ezelőtt, a gyönyörű Bhárata egy kis északi királyságban gyermek született a királyi családba. Hét nappal később meghalt az édesanyja. A gyermek életében a csillagok különös eseményeket jeleztek előre, melyek aggodalmat keltettek a királyságban: vagy hatalmas uralkodó lesz, vagy pedig szembetalálja magát az élet kegyetlen és kérlelhetetlen arcával, és aszkéta válik belőle. A bráhmanák jóslatai azt is megjövendölték, hogy négy ok miatt fog elfordulni az élettől, melyek: az öregség, a betegség, a halál és egy vándorló remete. A gondterhelt király tanácskozott bölcseivel, és úgy határozott, hogy fiát – a palota tágas falai között – távol tartja mindezen rossz ómenek látványától. Az ifjú Sziddhártha herceg a király körültekintő védelme alatt nevelkedett. A király három jól őrzött palotájában az élet minden öröme elérhető volt számára, és soha nem látott öregot, beteget, haldoklót vagy remetét. A halandók sorsának még csak említése sem jutott a fülébe soha.

Telt-múlt az idő. A herceg maga mögött hagyta a gyermekkor éveit, és házasulandó fiatalemberré sarjadt. A király abban reménykedett, hogy a házasság szent kötelékei révén a herceg hí marad királyi kötelezettségeihez, és egy szép napon uralkodó lesz belőle. Hogy titkos kívánsága teljesülhessen, és hogy megtalálja a herceghez való társat, egy hatalmas ékszeres ládát adott a fiának, telis-tele csodálatos ékszerekkel, hogy az ország gyönyörű hercegnőinek ajándékozhasssa őket. Ám amikor az utolsó drága ékszert is odaadta, amit a megajándékozott kedves pillantásával vizonzott, a herceg szívében még akkor sem ébredt szerelem senki

íránt. Végül azonban mégis bekövetkezett: a leány karcsú volt, mint egy őzsuta, nagy lótuszszemei voltak, és olyanak tűnt, mint egy mennyei istennő, kinek szépsége nem földi halandóé. Szemérmesen felpillantott, és kérte a neki járó ékszer, de mivel nem maradt több, csak az, amit a herceg magán viselt, a herceg azon nyomban lehúzta becses gyűrűjét, és a kezébe tette annak, aki az ő kezét kereste. Ekkor tekintetük találkozott, és mindkettőjükben szerelem lobbant a másik iránt.

Abban az időben az volt a szokás, hogy a kérőnek – ahhoz, hogy menyasszonyát becsülettel elnyerje – minden vetélytársát le kellett győznie íjászatban és a többi harcművészetben, valamint az értelem megmérettetésében. Elérkezett a nagy nap, amikor királyok és hercegek százai gyűltek össze, hogy erejüket összemérjék. Mindegyikük a legjobbat nyújtotta, ám egyikük sem volt mérhető Sziddhártha herceghez, aki kimagasló tettei révén nyerte el menyasszonya, Jasódhara kezét.

Most, hogy már a szeretet egyesítette őket, boldogan éltek a palota kínálta megszámlálhatatlan örömök közepette. Bhárata földjének legjobb zenészei, énekesei és táncosai jókedvvel és vigalommal gazdagították a kastély életét, ami így tényleg Indra mennyei udvarához hasonlított. A bánatot nem ismerték, a betegséget száműzték, öregembert sehol sem lehetett látni, remetéket pedig a palota közelébe sem engedtek. A király azonban soha nem felejtette el bölcs bráhmaói fenyegető szavait, és megparancsolta: ügyeljenek rá, hogy a herceg még véletlenül se találkozhasson ezekkel a baljós dolgokkal. Még ő maga is egyre csak azzal foglalatzkodott, hogy újabb élvezeteket találjon ki.

Minden dolgok teremtője és a mennyek istenei már jóval a születése előtt kiválasztották a nagy földi küldetésre a herceget, hiszen a valóságban egy volt közülük. Új fényt kellett gyújtania a világon élő emberek ösvényén, és meg kellett mutatnia nekik a kötelékekből és a szenvedésből kivezető utat. Az égi hatalmak érkezettnek látták az idejét, hogy a herceg feleszméljen, és beteljesítse isteni küldetését. Kívánságuk egy pillanat alatt keresztülhasított a világegyetemen és a három világon, és csakhamar behatolt a herceg szívébe. Az érzékek tüze hirtelen kialudt benne. Most már látta, hogy az élet nem tud többet nyújtani neki annál, mint amije már van, és úrrá lett rajta a test tünékeny örömeitől való viszolygás. Bármilyen élvezetre vágyott, az hamar

szertefoszlott, és arra készítette, hogy az élet értelméről elmélkedjen. Többet akart tudni az életről. Hívta hát fogathajtóját, Csandakát, és megparancsolta neki, hogy hajtson vele a városba, mert saját szemével kívánta látni azt.

Elrendelték a város megtisztítását, és előkészítették a herceg látogatására, hogy kellemesnek és örömtelinek tünjön. A király parancsára minden öreg, beteg és halott embert eltüntettek az utcákról, és remetéknek sem volt szabad mutatkozniuk. Hiába tettek azonban meg mindent azért, hogy ez a négy jel ne legyen látható, egy istenség mégis megjelent a herceg előtt egy aggastyán alakjában. Az évek súlya alatt meghajlott háttal járt, lassan vonszolta gyenge tagjait, és minden lépésnél levegő után kapkodott. A herceg megállította a lovát, és figyelmesen nézte az előtte haladó különös teremtményt. Még soha nem látott ilyet. Még soha nem hallott arról, hogy létezik olyan, hogy öregség. Amikor a tudomására jutott, hogy minden halandónak ez a szomorú osztályrésze, szánsalom töltötte el, és lesújtotta az eléje táruló látvány. Megértette, hogy az öregember utolsó napjait éli a földön, és hamarosan el kell hagynia az életet. E látvány hatására biztos lett abban, hogy teljesen félrevezették az emberi sors megítélésében. Csüggedten tért vissza a palotába, s az élet és halál mély problémáján való elmélkedésnek szentelte magát.

Telt-múlt az idő. A élet múltékonysága kétségbeesésbe taszította. Meg akarta találni a kiutat az ember elkerülhetetlen sorsa elől. Másodízben is látogatást tett a városban, s ekkor tekintete egy beteg embert fedezett fel. Nyugtalanul kérdezte Csandakát, vajon a fájdalom is része-e az emberi sorsnak. Ezután egy sápadt, élettelen és mozdulatlan testet pillantott meg, melyet a halotti máglyára készítettek elő. A herceg világba vetett hite teljesen megrendült.

Egy napon még egy furcsa látványban volt része. Amint hintójával végighajtott alattvalói között, egy férfit látott sárga lepelbe burkolva, akinek a tekintete nyugodt és békés volt. Megint isteni lényel volt dolga, aki egy aszkéta képében jelent meg előtte, hogy a herceg elméjét elfordítsa a világi dolgoktól. A herceg leszállt arany hintójából, a remetéhez ment, és megkérdezte tőle, ki ő.

„Tudd meg, óh, herceg, az vagyok, aki feladta az örömök hiábavaló hajszolását, s békére lelt. Ebben a világban semmi sem állandó, mindennek tova kell tűnnie, legyen bármily kedves” –

válaszolta a kolduló szerzetes, aki nem lassította le lépteit, hanem hamarosan eltűnt a tömegben. A herceget megindították a remete szavai, és azon az éjszakán nem jött álom a szemére. Már tervezgette is magában, hogy feladja a világot és az örök béke ösvényére lép, amiről a jógi beszélt neki. Amikor a király értesült a történekről, egészen elkomorodott, és hatalmába kerítette a félelem. Látta, hogy tervei bukásra ítéltettek, hogy Sziddhártha hercegből nem lesz uralkodó. Megpróbálta hát nyugtalan fiát eltéríteni szándékától azzal, hogy a vándorló életmód veszélyeiről beszélt neki. Sziddhártha herceg akaratát azonban semmi sem tudta megváltoztatni, mert csak a remete által felébresztett gondolatai foglalkoztatták. A palota örömei többé nem tudták viszhúzni, a családi kötelékek már nem tartották féken a lelkét. Bár gyönyörű felesége, Jasódhara fiúgyermeknek adott életet, Sziddhártha a halál árnyékát látta szerettei alakjára vetülni. „Hogyan képes az ember tartós boldogságra lenni ebben a változó világban? – elmélkedett. – Hogyan nyújthat a világ csalóka látszata bármilyen enyhülést? Hogyan kerülhetné el Jasódhara, vagy a fiam, Ráhula, a halandók sorsát?”

Egyik éjszaka, amikor az egész palota aludt, megérezte, hogy elérkezett az ideje annak, hogy felkeljen és távozzon. Még egy utolsó pillantást vetett az alvó csecsemőre és édesanyjára, majd elhagyta a szobát. Az ég minden seregei összegyűltek, hogy lássák a herceg elmenetelét. Csandaka, a fogathajtó az éj leple alatt azt a parancsot kapta, hogy hozza elő az istállóból Kantakát, a herceg paripáját. Csandaka szomorúan engedelmeskedett urának. Hiába próbálta rábeszélni a herceget, hogy hagyjon fel az utazással, szándékától semmi sem téríthette el. Négy szárnyas istenség vitte át a lovat a kastély kapujain, hogy az örök fel ne ébredjenek a zajra. Akkor utoljára szállt fel hűséges paripája hátára, majd a város széléig lovagolt, amit még hajnalhasadás előtt elért. A lovat visszaadta Csandakának, és megkérte, hogy térjen vissza a palotába, s vigasztalja meg a királyt: mondja el neki, hogy fia olyan ösvényre lépett, ami túl vezet életen és halálon, s hogy az egész emberiség megszabadítását kutatja. A ló kedvesen megnyalta a herceg kezét, Csandaka leborult ura előtt, majd szomorúan távozott.

A herceg most már végérvényesen elfordult a világtól, keresve a kiutat annak hiábavalóságából, örömeiből és fájdalomiból.

A végtelen erdő magába fogadta, és ő eltökélte, hogy megtalálja azt a birodalmat, mely hatalmasabb bármely földi királyságnál. Alig lépte át a természet világának kapuját, amikor egy déva, egy mennyei vezető jelent meg előtte rongyos vadász képében. A herceget előntötte az együttérzés, rubintos ruháját a vadásznak adta, és annak rongyait vette fel. Nem sokkal ezután egy másik mennyei lénnel is találkozott, aki borbély alakját öltötte magára, és felajánlotta, hogy leborotválja a haját. A herceg úgy vélte, hogy ez illik egy remete életmódjához, így hát beleegyezett.

Sziddhártha vándorlása során számos remetelakba eljutott és számos szent emberrel találkozott. Mindegyikük valamilyen rendszert tanított, amely által az emberiséget talán ki lehet vezetni a sötétségből, szomorúságból és halálból, át egy mennyei létezésbe, arra azonban mégsem voltak képesek, hogy az öröm és a bánat, a születés és a halál megszüntetéséhez vezető utat megmutassák számára. Sokan éreztek szánalmat a herceg iránt, és az aszketikus élet nehézségeiről beszéltek neki, melyből minden emberi kényelem hiányzik. Mások megpróbálták eltántorítani céljától, és azt tanácsolták neki, hogy térjen vissza az emberek osztályrészéül jutott élethez, annak temérdek örömeivel és vigaszával. „Ahol öröm van, ott bánat is van – gondolta a herceg –, mert az öröm elszáll, és bánatot hagy maga után.” A palotában eltöltött életének tünékeny örömein töprengett, és visszaemlékezett a szenvedésre, amivel a városban tett látogatása során szembesült. Az öregséggel, a betegséggel, a halállal és a remetével való találkozásának emlékei élénken tárultak lelki szemei elé. „Ami megszületik, annak meg is kell halnia – elmélkedett –, és a világon semmi sem kerülheti el a halált.” Annál inkább eltökélte, hogy az élet és halál misztériumának mélyére hatol, és megfogadta, hogy addig nem kel fel ültő helyéből, amíg meg nem találja a választ. Semmi mást nem evett, mint néhány gabonát, ami alig volt elegendő ahhoz, hogy életben tartsa. A nélkülözések mély nyomot hagytak rajta – aki csak látta, azt félelem töltötte el. Mindeközben apja királyságából számos küldött tűnt fel a színen, ám hiába próbálták a herceget rávenni, hogy esküjét visszavonja. „Ha nem érném el a megvilágosodást, és erőfeszitésembe belehalnék, vigyetek apám házába, és ott temessetek el!” – mondta. Teltek-múltak a nappalok és az éjszakák, de a megvilágosodás csak nem jött el. A színpompás nyár kopár télbe fordult, a megvilágosodás

mégsem érkezett meg. A herceg teste gyengévé és színtelenné vált, mintha a halálán lenne, kegyetlen önmegtartóztatása mégsem hozta meg a gyümölcsét. Végül ismét elfogadta az ételt és az italt a falu egyszerű népétől.

Azt beszélük, hogy Szudzсата, a falu vezetőjének jámbor leánya – aki szemtanúja volt mindannak, ami történt –, álmában utasítást kapott egy angyaltól: menjen el a bódhiszattvához, és kínáljon neki ennivalót. A lány ezer tehen tejével megettetett másik ötszáz tehenet, az utóbbiak tejével megettetett kétszázötven tehenet, és így tovább, amíg már csak ötven tehen teje maradt, és abból a legnagyobb tisztaságú tejben főtt rizst készített. Amikor a herceg elment a faluba, hogy ennivalót kérjen, ezt a tál szent ételt ajánlotta fel neki, és ő elfogadta.

A bódhiszattva, kinek sorsa az volt, hogy Buddhává legyen, immár elindult a Bölcsesség Fája felé, ahová a régi idők buddhái mind megtértek, és leült alatta. Az ég madarai és az erdő vadjai mind a Hatalmas közelébe gyűltek, és élőlények sokasága vette körül a magasztos látogatót, hogy szemtanúi lehessenek a buddhaság csodájának.

A mennyek megnyíltak, és számtalan déva és mennyei lény zengett dicshimnuszokat, jókívánásokkal halmozva el a herceget. Még az istenek is alászálltak, hogy jelen lehessenek a csodálatos születésnél, és láthassák azt, aki eltökélte, hogy meghódítja a három világot, és ura lesz a halandók birodalmánál hatalmasabb királyságnak. A bódhiszattva olyan fényesen ragyogott, mint tízezer nap. Sugarai átjárták a három világot: a poklot, a földet és a mennyországot.

Márát, a Gonoszt felriasztották és elvakították a váratlan fény sugarak, melyek a Bölcsesség Fájától sötét birodalmába hatoltak. Azonnal felismerte a bódhiszattva célját, akinek feltett szándéka volt, hogy elérje a halhatatlanságot, és ezáltal mindenkit megszabadít, aki a gonosz hatalma alatt sínylődik. Összehívta hát kísérteit, gonosz szellemei és vérszomjas démonai seregét, és velük együtt vonult a Bölcsesség Fája felé, hogy leszámoljon az újonnan érkezettel. Mindeközben az Áldott már elérte a fát, elfoglalta alatta a helyét, és arccal kelet felé fordult. Eltökélte, hogy nem kel fel addig, amíg el nem éri a tökéletes megvilágosodást. Mára, kinek gonoszsága határtalan volt, álruhában, Kapilavasztuból, a herceg szülővárosából érkezett követként jelent meg a bódhi-

szattva előtt. Arra ösztökélte a herceget, hogy térjen vissza otthonába, mert szükség van a segítségére, hiszen a zsarnok Dévadatta elfoglalta a királyságot.

A herceg, aki érzékelte az apja birodalmában történtek valódi indítékát, és tudta, hogy minden emberi szenvedés oka a gyenység, nem ingott meg abbéli szándékában, hogy elérje a buddhaságot.

Mivel az első fortély a kudarcot vallott, Mára most három vonzó leányát hívatta, hogy szépségükkel, szeretetükkel, énekükkel és táncukkal kísérték meg a herceget. Az Áldott azonban visszaemlékezett a palotában tünékeny örömök és élvezetek között eltöltött életére, és tudatában volt annak, hogy minden földi ragyogás elhalványul egyszer. Így beszélt hát Mára gyönyörűséges lányaihoz, akik Indra isten mennyei táncosaihoz voltak hasonlatosak:

– Mindazon dolgok közül, melyek akár egy kis ideig is tartanak a földön, az örömök a legrövidebb életűek, kedveseim. Hát nem inkább arra kellene törekednem, ami túl van minden mulandóságon?

Megszéldülve és megszegyenülve sikertelenségüktől, a gyönyörű lányok elhagyták a herceget, és így köszöntek el tőle:

– Érd el a célot, óh, Hatalmas, és szabadíts meg mindent saját szabadulásod által!

Mára csalódottsága teljes volt. Felismerte, hogy minden további kísérlet, mellyel megpróbálná rávenni a herceget a visszatérésre, eleve kudarcra ítéltetett. Utolsó terve tehát az volt, hogy megtámadja és elpusztítja őt. Ezzel a céllal toborozta össze a pokolból hatalmas és rettenetes hordáját, melynek pusztá látványa elől rémülten menekültek el az istenek és az angyalok. A démonok minden irányból szórták dárdáikat, husángjaikat és nyilaikat a hercegre, aki ennek ellenére olyan mozdulatlanul ült, mint a Himalája. S mint az őszi szél által felkavart falevelek, a vámpirok és szörnyek csapata szétszóródott, és fegyvereik virágokként hulltak Sziddhártha lábai elé.

Amikor minden kísértése kudarcot vallott, Mára elhatározta, hogy elhajtja diszkoszát, mely sohasem tévesztett célt, s mely hírhedt és rettegett volt mindhárom világban. Ha a Méru hegyhez vágta volna, az elporladt volna; ha az óceánba hajította volna, a vizek felforrtak volna; ha a mennyekbe dobta volna, az eső

felszáradt volna, és sötétség borította volna be a földet. Ez a szörnyű fegyver mégsem volt képes többre, mint megközelíteni a bódhiszattva fejét, háromszor megkerülni ülő alakját, s félelemmel és tisztelettel lábai elé hullni, átadva neki egész pusztító erejét.

Most, hogy Mára forrásai kimerültek, dühösen szólította fel a herceget távozásra, mert a fa az övé volt.

– Amit számtalan születés során értem el, az az erények révén az enyém, óh, sötétség fejedelme. Hogyan is lehetne a tiéd, ki soha nem törekedett rá? – kérdezte a herceg.

– Nincs senki, kinek erényei hatalmasabbak lennének az enyéimnél! – válaszolt Mára felbőszülten, mire egész hordája felzúgott szavai megerősítéseként.

– Tanúként hívom azt – mondta a herceg –, aki szemmel tartott engem, és látta, amint belépek, majd elhagyom e világ kapuit számos születésen át.

Ekkor lenyúlt, hogy megérintse a földet. Az igazság ezen érintésére a föld hétszer megremegett, és a hatalmas föld-istennő jelent meg trónusán, teljes szépségében, erejében és ragyogásában.

– Tanúsítom! – ezek voltak szavai, és hangja megrázta az ég négy sarkát. A levegő megállt és a Nap nem sütött, mialatt e szavak keresztülzengetek a világegyetemen, és a pokol minden seregét elsöpörték. Mára most az Áldott lábai elé vetette magát, és bocsánatért esedezett. Soha eddig még nem szenvedett vereséget embertől. Leginkább az a gondolat aggasztotta, hogy számtalan lény fog megszabadulni, és mostantól nem fognak engedelmessékedni neki.

Mára mégis teljes vereséget szenvedett. Soha többé nem gyakorolhatja hatalmát a herceg felett. Az Áldottat soha többé nem vezetheti félre a test. Mielőtt a hajnal szízi órái felvirradtak volna, a herceg elérte legnagyobb győzelmét. A három világban nem volt semmi, ami leigázhatta volna. Mint a Himalája, mozdulatlanul ült a Bölcsesség Fája alatt, és legyőzte a teret, mert szelleme eggyé vált a világegyetemmel. Éppen úgy, ahogy a tengerbe hulló esőcsepp maga is tengerré válik, szelleme az örökkévalóság tengerébe lépett, hogy maga is örökkévaló legyen.

E magasztos órán megértette az egész teremtés eredetét, azt, hogy miképpen születtek meg a világok napok és holdak miriádjaival, és meglátta a végső feloldódást. Felismerte a születés és a halál okát, látta a szenvedés, a fájdalom és a pusztulás indítékát,

és megpillantotta az ösvényt, mely a halál megsemmisítéséhez vezet. Mielőtt a Nap felkelt volna, Buddhává, a Megvilágosodottá vált. Megszabadulva a test börtönéből, elragadtatva és örvendezve szabadsága felett, dalra fakadt, mely a túlvilágtól a legmagasabb mennyorszáig visszahangzott:

Óh, te, ki e halandó vázat építetted!
Megszámlálhatatlan korokon át kutattalak,
Míg végül megtaláltalak e szelencében
Annak végső titkaként.
Soha többé nem fogsz visszacsalogatni,
Hogy a semmi e kalitkájába lépjek.
Gerendáidat összetörtem,
Sarokpilléredet leromboltam,
És nincs vágy, mely újra
Kikötődbe horgonyozhatna le engem!

Nappalok, éjszakák, hetek teltek el, de az Áldott ebben az üdvös állapotban maradt, megfélekedve a világról, míg végül feltáruult előtte életének nagyszerű célja, mint ahogy egy bimbó virágba borul, és pompás illatát a levegőbe bocsátja. Eltöprengett a múlton – az aggastyánon, a szenvedőn és a remetén, aki lemondott a világról és a halhatatlanságot kereste – s azon, hogy mindez miképpen vezette el őt a mennyei birodalom meghódításához, melynek eredményeként ajándékát átnyújthatja a szenvedő emberiségnek.

Szívét együttérzés töltötte el a hatalmas nyomorúság gondolatára, és eltöklélte, hogy hirdetni fogja a világ valótlanágaiból, a szenvedésből, valamint a születés és a halál örök körforgásából kivezető utat.

Benáresz városában élt öt remete, akikkel azelőtt együtt vezetelt. Visszaemlékezve arra, hogy együttlétük idején nem voltak képesek segíteni rajta, úgy határozott, hogy felfedi előttük a törvényt. A Buddha közeledtének láttán azok így szóltak egymáshoz:

– Bizonyosan nem sikerült learatnia vezeklésének gyümölcsét, és most visszatér hozzánk segítséget kérni. Kínáljuk helyel, hiszen királyi vér csörgedezik az ereiben, de semmi esetre se álljunk fel üdvözlésére.

A Buddha úgy olvasott e gondolatukban, mint nyitott könyvben, s látta gyengeségüket és büszkeségüket. A szerető kedves-

ség, mely úgy áradt belőle, mint a legtisztább fény hét sugara, most elérte és előntötte a remetéket, és szeretetének ereje, a fákat ki-döntő forgószélhez hasonlatosan, elsöpörte hiúságukat. Felálltak, tisztelettel és odaadással köszöntötték az Áldottat, és Buddhához méltó bánásmódban részesítették. Amikor felismerték, mivé lett, lábaihoz ültek, és kérelték, engedje meg számukra, hogy ők is arra az ösvényre lépjenek, mely a káprázatból a fénybe vezet. „Minden kerülendő dolog közül a legfontosabb a hiú vágyakat és a test sanyargatását elhagyni.” A remeték érzékelték szavainak ragyogását, és az útra léptek.

A Buddha most felkelt, és látta, hogy érkezett az ideje annak, hogy lépteit szülőföldje felé irányítsa, és meglátogassa koro-sodó atyját, Suddhódanát, feleségét, Jasódharát, és fiát, Ráhulát, valamint Kapilavasztu alázatos lakóit. Hallván a hírt, hogy férje hazafelé tart, Jasódhara túlcorduló szívvel indult fogadására. Mióta férje elhagyta a palotát, nem hercegnőként, hanem reme-teként élt, alig evett valamit, és darócruhát hordott. Könnyes szem-mel sietett ura üdvözlésére, letérdelt előtte, majd gyengéden meg-csókolta a lábát. A király megpróbálta visszatartani őt:

– Még egy király sem meri megérinteni egy Buddha lábát. Kelj fel, gyermekem, mit teszel?

A Buddhának azonban nem volt kifogása e jámbor cselekedet ellen:

– Számos életen keresztül szolgált engem, és szigorú önfegyel-met gyakorolva végül társam lett. Ne akadályozd hát meg őt!

Ahogy a Nap elosztatja az éjszaka sötétjét, az Áldott jelenléte úgy hozott ragyogást és megnyugvást mindenki életébe. Ahogy a virág illata megörvendezteti a szívünket, úgy örvendeztették meg az Áldott szavai a jelenlévőket. Ahogy a víz hűsíti a szomjúhozó ajkát, úgy enyhítette az Áldott bölcsessége a sokaság szenvedé-sét. A király, Jasódhara, Ráhula és mindazok, akik hallották sza-vait, elfogadták a tanítását.

Az emberek szíve ujjongott az örömtől, amikor látták, hogy hercegük Buddhává vált. Délben az Áldott ajtóról ajtóra járt koldulcsészéjével, hogy élelmét a szegényektől és az alázatosok-tól koldulja össze. A király megbántódott ezen, és kérte fiát, hogy kövesse a palotába, ahol királyhoz méltó kiszolgálásban részesül. A Buddha azonban így szólt:

– Az a szokás, hogy a magamfajta ily módon szerzi be élelmét.

Ezalatt azt értette, hogy egy Buddhát nem kötnek szokások vagy társadalmi szabályok, hanem szabadon elfogadhat ételt bár-kitől, akitől csak akar, legyen az gazdag vagy szegény, tanult vagy tanulatlan.

Egy napon az Áldott ellátogatott a szomszédos faluba. Útköz-ben át kellett vágnia egy sűrű erdőn. A falusiak könyörögtek ne-ki, hogy másik utat válasszon, mert egy kegyetlen démon lakozik a rengetegben, aki mindenkit megöl, aki csak arra jár.

– Az utam ezen az erdőn keresztül vezet, és nekem arra kell mennem – felelte a Buddha. – Nem történhet rossz azzal, kinek szíve nem ismer félelmet.

Amint belépett az erdőbe, szörnyű üvöltést hallott. Kíváncsi lett, ki kiabál ennyire, s a hang irányába indult. Nagy meglepe-tésére nem démont, hanem egy remetét pillantott meg, aki fél lá-bon, jobb kezét magasra tartva állt, így gyakorolva önmegtartóz-tatást.

– Miért kiáltozol így? – tette fel neki a kérdést a Buddha.

– Nem látod, hogy ez a tövises gyümölcs, melyet a kezemben szorítok, átszúrja az ujjaimat, és elviselhetetlen fájdalmat okoz?

– Dobj el a gyümölcsöt, és megszűnik a fájdalom! – válaszolt a Buddha.

Meghökkenve szavain a remete engedelmeskedett, elhajítot-ta a tövises gyümölcsöt, és a fájdalmai is elmúltak.

Szól egy történet Angulimáláról, a rettegett rablóról, aki meg akarta ölni a Buddhát. Angulimála égett a Buddha iránt érzett gyűlöletből, és mindenütt kereste, de sehol sem találta őt. Egy szép napon a Buddha történetesen éppen azon az erdőn vágott át, ahol a haramia élt. Amikor Angulimála megpillantotta ellen-ségét, utánairamodott, ám híres gyorsasága ellenére sem volt képes utolérni a Buddhát. Magán kívül a haragtól, dárdáját utánahaj-ította. A dárda azonban célt tévesztett, és mint egy virág hullott a Buddha lába elé. Egy következő dárdát is utánavetett, de most sem járt különbül.

– Állj meg, Buddha! – kiáltott dühösen. – Állj meg, hogy utolérjelek!

Az Áldott azonban így válaszolt:

– Én állok, óh, Angulimála. Te viszont rohansz, és éppen ezért nem tudsz elérni engem. Állj meg, és egy szempillantás alatt utolérsz!

Egyszer szárazság sújtotta a vidéket, elmaradt az esőzés: a termés kiszáradt, a tehéncsordák elpusztultak, a mezőkön és a kútkban elapadt a víz, egyszóval éhínség fenyegetett. Két herceg birtokának határán egy kis ér csörgedezett, melynek tulajdonjoga fölött vita robbant ki. A háború elkerülhetetlennek tűnt, amit a Buddha szeretett volna megakadályozni, így hát megkérdezte a hercegektől, mi a nézeteltérésük oka.

– A víz – felelték.

A Buddha egy kis vizet merített a tenyerébe, majd hozzájuk fordult:

– Mi ennek a víznek az értéke?

– Csekély – válaszolták a hercegek.

– Mi egy emberélet értéke?

– Hatalmas – hangzott a válasz.

– Érdemes valami hatalmasat feláldozni egy jelentéktelen dologért?

Amikor a hercegek felismerték, hogy csekély fontosságú az, amin marakodnak, félretették nézetkülönbségeiket, és a vizet elérhetővé tették mindenki számára. Tisztelet öntötte el a szívüket a Buddha iránt, és alattvalóikkal együtt a nemes ösvényre léptek.

Történt egyszer, hogy két ember beszélgetni kezdett a vallásról. Amikor szembesültek vele, hogy különböző véleményen vannak, közel kerültek ahhoz, hogy öltre menjenek. Egy harmadik ember kíváncsi lett nézeteltérésük okára. Amikor hallotta, hogy Istenről beszélnek, megkérdezte egyiküktől:

– Láttad Istent?

– Nem, uram.

– Atyád látta Istent?

– Nem, uram.

– Nagyatyád látta Istent?

– Nem, uram – érkezett harmadszorra is a válasz.

Ekkor a másik embernek is feltette ugyanezeket a kérdéseket, amire szintén ugyanezeket a válaszokat kapta.

– Egyikőtök sem látta Istent, mégis vitatkoztok róla. Először lássátok meg, azután beszéljete Róla!" – mondta az idegen, aki nem más volt, mint maga a Buddha.

Van egy történet a Buddha legnagyobb ellenségéről, aki gyűlöletet táplált a Buddha iránt, és számos gonosz, gyilkos tervet forralt ellene. Gondolatai tehát mindig a Buddha körül forogtak, és azáltal, hogy szakadatlanul a Tökéletesre gondolt, maga is megtisztult – olyannyira, hogy fel is adta gyarlóságait, és végül maga is szent emberré vált.

Hívei tanítása során a Buddha példabeszédét egy ízben a következő szavakkal zárta: „Eljött az idő.” Egy tolvaj a maga módján értelmezte e szavakat, és arra gondolt, hogy eljött az ideje a tolvajlásnak. A prostituált úgy vélte, hogy legfőbb ideje fogadni vendégeit, míg a szerzetes úgy értette, hogy eljött a meditáció ideje.

A Buddha egyik tanítványa egyszer azzal hencegett, hogy rendelkezik egy természetfeletti képességgel: járni tud a vízen. Azt is kijelentette, hogy mindez húszévnnyi szellemi gyakorlásának és vezeklésének az eredménye.

– Mennyibe kerül, ha a révész átvisz a folyón? – kérdezte a Buddha.

– Egy rúpia – válaszolta a tanítvány.

– És te húsz évet töltöttél azzal, hogy elérj olyasvalamit, ami mindössze egy rúpiába kerül?

– Fiatalember, hová sietsz ezen a viharos éjszakai órán? Térj be hozzám, pihentesd meg fáradt tagjaidat, és én elringatlak a szerelem gyönyöreivel – szólította meg a kurtizán az arra járó aszkétát.

– El fogok jönni, kedvesem, de egy megfelelőbb időpontban – felelte Upagupta, a Buddha egyik tanítványa, és továbbsietett a koromfekete, viharos éjszakába, hogy segítsen egy bajba jutottnak.

Évekkel később, elhaladva a lány kunyhója előtt, segélykiáltásokat hallott. Belépett, majd karjába vette a haldokló lányt, kiszáradt ajkait pedig friss vízzel megnedvesítette.

– Óh, kedves – mondta –, eljöttem végül, látod, eljöttem.

Önmagával és a szellemi dolgokban elért csekély előrehaladásával elégedetlenül, egyik tanítványa a Buddhához fordult, és sértések özönét zúdította rá. A Buddha, tökéletesen megértve őt, a következőket mondta:

– Képzeld el, hogy valakinek ajándékot nyújtasz át, de ő azt visszautasítja. Kéé akkor az ajándék?

– Természetesen az enyém – felelte a tanítvány.

– Én is visszautasítom az ajándékodat, megtarthatod magadnak – válaszolta tanítója szelíden.

Egy gyászában porig síjtott anya kereste fel segítségért a Buddhát, még mindig karjaiban tartva egyetlen fiának holttestét. Azt remélte, hogy a Buddha visszaadja fia életét.

– Hozz, leányom, egy marék mustármagot egy olyan házból, melyet még nem ért veszteség – mondta neki a Részvételi.

Az asszony egyre csak járta a házakat, de nem talált olyan ott-hont, melyet ne síjtott volna gyász valamelyik közeli hozzátartozó elvesztés miatt. Fokozatosan elhagyta őt a bánat, ahogy magához tért és felismerte, hogy mindenkinek szembe kell néznie az élet nehézségeivel, s hogy nincs menekvés, még csodák révén sem, az élet és halál kíméletlen törvénye elől.

Miután felismerte, hogy a Buddha elpusztítására tett minden erőfeszítése hiábavaló, a gonosz Dévadatta egy dühöngő elefántot vetett be ellene, hogy tapossa agyon ellenségét. Utasítást adott, hogy senki se tegye ki a lábát az utcára, ezért az emberek az ablakokba és az erkélyekre zsúfolódtak, onnan figyelték kíváncsian, hogy vajon az Áldott fog-e győzedelmeskedni, vagy az elefánt. A szokott időben a Buddha elindult élelmet koldulni. Noha hallott ellensége tervéről, nem változtatott megszokott napi programján. Egy teremtett lélek sem járt az utcákon. Az elefánt, akivel rengeteg sört itattak és teljesen elveszítette az eszét a mámortól, rárontott a Buddhára. Hirtelen egy gyermek szaladt ki az utcára egy közeli házból. Az ingerült vadállat azonnal végzett is volna vele, ha az Áldott nem terelte volna el a figyelmét kiáltásával: „Ne öld meg az ártatlan gyermeket! Nem ő, hanem én vagyok kiszemelt zsákmányod!” E szavakra az állat a Magasztos irányába fordult, és hatalmas testével felé iramodott. De lám, minél közelebb ért hozzá, annál szelídebb lett, míg végül teljesen lenyű-

gözve a Buddhából sugárzó szerető kedvességtől, térdre ereszkedett előtte, és ormányával megérintette a lábát, mintha megbocsátásért esdekelne. Amikor a város lakói, akik lélegzet-visszafojtva követték az eseményeket, szemtanúi lettek e csodának, örvendezve kiszaladtak házaikból, és dicsőítették az elefántot. Néhányan gyümölcsökkel halmozták el, mások virágokkal ékesítették, míg az állat már majdnem eltűnt az illatos jázminok, lótuszok és egyéb virágok alatt.

Egy napon, amikor a Buddha a déli hőség idején a kertje felé indult pihenni, Jasódhara a fiához fordult, és így szólt:

– Siess, gyermekem, és kérd atyádtól örökségedet!

A fiú, nem tudván, ki az apja, megkérdezte:

– Anyám, ki az én apám?

– Nézd azt az oroszánt, aki ott megy az utcán! Ő a te apád – válaszolta Jasódhara.

Amikor Ráhula kérte apjától örökségét, nem kevesebbszer, mint háromszor ismételte el kérését. A Buddha meghagyta első tanítványának, Ánandának, hogy teljesítse a fiú kívánságát. Ráhula tehát megkapta a szerzetesek narancssárga ruháját.

Ánanda úgy érezte, hogy Jasódhara szintén arra vágyik, hogy ura társaságában lehessen, ezért így szólt Buddhához:

– Uram, nők nem léphetnek be a szent rendbe? Ő nem fogja követni lépteidet?

Az Áldott így válaszolt:

– A valóságban hogyan is bírnának fontossággal a nemek a szellemi dolgok terén? Hát kijelentette-e valaha a Buddha, hogy nők nem léphetnek be a rendbe? Mégis, Ánanda, ezt a kérdést neked kellett feltenned.

Így történt hát, hogy Jasódhara is megkapta a narancsszínű ruhát, és ő is boldogan követte urát, mint ahogy az éjszaka követi a nappalt.

Egy vándor, aki azt kívánta tudni, hogyan érzi magát a Buddha a világban, így érdeklődött:

– Mester, az Áldott boldogan él?

A mester így felelt:

– Úgy van, ahogy monddod, ifjú ember, boldogan élek. Egy vagyok azok közül, akik boldogan élnek a világban.

A bráhmána folytatta:

– Keservesen csípősek, óh, mester, a téli éjszakák. Közelednek a fagyos napok. A földet a nyájak patái köpülik. Lehullott levelek szolgálnak ágyként. Könnyű a szerzetesek narancsszínű öltözéke, és élesen vág a szél.

A Buddha újra válaszolt:

– Úgy van, ahogy mondd, ifjú ember. Boldogan élek. Egy vagyok azok közül, akik boldogan élnek a világban.

Egy sötét, esős éjszakán a Magasztos megállt egy pásztor kunyhója előtt. Az eső zuhogott, s szél tépázta a magányos alak öltözékét. Benn a pásztor egy pillanatra meglátta a Buddha arcát az ablakon keresztül, és azt gondolta magában: „Ha-ha, narancsszínű ruha! Maradj csak kint! Kívül tágasabb, és jó neked odakint is.”

Ezután egy dalba fogott:

– Teheneim az istállóban, tüzem melegen ég, asszonyom biztonságban, gyermekem édesdeden alszik. Szakadj csak eső ma este, ha ahhoz támadt kedved!

Erre érkezett Buddha válasza kívülről:

– Érzelveim uralmam alatt, gondolataim összeszedettek, szívem erős. Szakadj csak eső ma este, ha ahhoz támadt kedved!

A pásztor újra énekelt:

– A termés betakarítva, a széna jó helyen a csűrben. A folyó vízszintje magasan áll, az utak szilárdak. Szakadj csak eső ma este, ha ahhoz támadt kedved!

És ez így ment tovább, míg végül a pásztor bűnbánóan és áhítattal kilépett kunyhójából, és a Buddha tanítványává nem vált.

A BORBÉLY TÖRTÉNETE

Az Áldott elhaladt a házam előtt, az én házam, a borbély háza előtt!

Szaladtam, de ő megfordult, és megvárt engem. Megvárt engem, a borbélyt!

Én kérdeztem: „Beszélhetek veled, Uram?”

Ő azt felelte: „Igen.” Igent mondott nekem, a borbélynak!

Én kérdeztem: „Létezik Nirvána olyasvalakinek, mint én?”

Ő azt felelte: „Óh, igen.” Még nekem is, a borbélynak!

Én kérdeztem: „Követhetek téged, Uram?”

Ő azt felelte: „Óh, igen.” Még én is, a borbély!

Én kérdeztem: „A közeledben maradhatok, Uram?”

Ő azt felelte: „Maradhatsz.” Még én is, a szegény borbély!

(Idézet Szvámi Vivékánanda magyarázatából, melyben Nívédita nővérem fejti ki a Buddha tanításainak lényegét.)

Mintegy nyolcvan évvel a születése után, a Buddhát a következőképpen érte a halál. Egy szegény, alacsony kasztbéli, ám jószívű kovács, Csunda étellel kínálta őt. Ez az étel disznóhúst tartalmazott, és súlyosan megbetegítette a Buddhát. Útján Kusinagara felé gyengeség lett úrrá rajta, és mardosó fájdalom gyötörte. Minden jelenlévő felismerte, hogy nem létezik olyan emberi test, melyre ne vonatkozna az öregség, betegség és halál törvénye. Attól tartva, hogy Csunda magát és adományát fogja okolni a halálos kór miatt, és afeletti aggodalmában, hogy mások is bűnösnek fogják kikiáltani őt, a Buddha együttérzésében kedves tanítványát, Ánandát küldte el a következő szavakkal Csunda megvigasztalására: „Mondd el neki, hogy felajánlása csak áldást hoz rá, mert ezt a testet a feloldódásba segítette, és ezáltal korábban léphetek be a Nirvánába, mint máskülönben. Szudzsáta is elnyeri a jutalmát azért, mert ételt ajánlott fel nekem megvilágosodásom előtt. Minden nekem felajánlott ajándék közül, óh, Ánanda, ez a kettő a legnagyobb.”

Halálának órája még születésének órájánál is csodálatosabb volt. Négy ízben feküdt le meghalni, és négy ízben kelt fel, hogy útmutatást adjon olyanoknak, akik az üdvözülést és a fényt keresve távolról érkeztek hozzá. Mesterük iránti szeretetükből a tanítványok nem akarták az utolsó látogatót a haldokló Buddha közelébe engedni. Ám ő utolsó erejével feltámaszkodott a könyökére, és azt mondta: „Nem, nem. Aki ideküldetett, az készen áll.”

Mint egy megsebzett oroszlán, úgy feküdt Buddha egy fa alatt az emberek között, a jobb oldalán, utolsó lélegzetére várva.

Ezrével jöttek, hogy utoljára láthassák a haldokló Buddhát, közöttük királyok, uralkodók, városlakók és földművesek, madarak és vadállatok, istenek és angyalok. Amikor Ánanda gyásztól lesújtva nem tudott tovább uralkodni magán, ura lábaihoz borult, és keservesen sírt. A Nemes így szólt hozzá: „Ne sírj, Ánanda,

ne gyászoljon a szíved! Tudd, hogy el kell válnunk mindentől, ami kedves az életünkben. Ami megszületett, annak meg is kell hálnia. Ez az élet törvénye. Régóta velem vagy már, Ánanda, gondoskodtál minden szükségletemről, ennél fogva egyek vagyunk. Törekedj tovább, és szabadulj meg az élet és halál kötelékéből!” Ezután felemelte a jobb kezét, és megáldotta a jelenlévőket, majd biztosította őket, hogy az üdvözülésnek az az útja, melyet választottak, mindenkit elvezet a szabadsághoz, s arra bátorította őket, hogy legyenek türelmesek és állhatatosak. Utolsó lehetével azt mondta: „Az emberi forma szükségszerűen felbomlik, és semmi sem marad belőle halála után. Ezért erőfeszítést nem kímélve törekedjete, és munkálkodjatok a megszabadulásatokon.”

Röviddel ezután az Áldott a Nirvánába, a születéstől és haláltól való tökéletes kiszabadulás állapotába tért. Éppen úgy, ahogy a lenyugvó Nap az áthatolhatatlan sötétség függönyét húzza el a földön, a Buddha élő alakja az emberi horizont alá tért, hogy minden létező szívében tudtul adja a halhatatlanság hajnalának közelgő eljövételét.

SZUNDARASZAMUDDA ÉS A KURTIZÁN

Egy fiú Szundaraszamudda Kumár néven született újra egy jómódú családban. A Buddha tanításai ellenállhatatlan vágyat ébresztettek benne, hogy lemondjon minden földi dologról, és remeteéletet éljen. Felkereste hát az Áldottat, és elmondta neki kívánságát.

– Senki sem léphet be a rendbe a szülei jóváhagyása nélkül. Menj tehát hozzájuk először, és kérd beleegyezésüket és áldásukat! – válaszolta a mester.

A fiúnak komoly erőfeszítéssel sikerült meggyőznie szüleit a Buddha társaságában töltött élet gyönyörűségéről és a világi gondoktól és csapásoktól mentes szerzetesi élet előnyeiről. Hamarosan csatlakozott a rendhez, és a legkiválóbb szerzetesek egyike lett. Nem volt azonban meglepődve a rendi élettel, ezért elhagyta Dzsétavanát, és Rádzsagrihába ment, ahol alamizsnán élt, és ideje nagy részét meditációban töltötte.

Történt egyszer, hogy egy falusi ünnep alkalmával a fiú szülei látták, amint fiuk régi iskolatársai együtt mulatoznak. Szívükben

heves vágy ébredt távollévő gyermekük után, és keserű könnyeket hullattak. Egy közelben álló kurtizán észrevette a két könyves szemű szülőt, és megkérdezte az asszonyt:

– Mondd, anya, miért sírsz?

Amikor meghallotta a világról lemondó és vándorszerzetesi életet választó fiú történetét, így szólt:

– Mit adtok nekem, ha sikerül meggyőznöm őt a remeteélet véget nem érő küzdelmeiről és veszélyeiről? Mi lesz fáradozásom jutalma, ha visszahozom őt otthonába?

– Vagyonunk és birtokunk fele a tiéd lesz, kedves, csak hozd vissza szeretett fiunkat! – kérelték a bánatos szülők.

Népes kísérettel, hatalmas pompával útra is kelt a kurtizán. Hamar megtudakolta a szerzetes hollétét, és házat vett azon az utcán, melyen az az élelmét koldulva naponta végighaladt. A házat céljának megfelelő módon berendezte, és várta, hogy feltűnjön a remete. Ravaszsága nem ismert határokat. Egyszer csak, ahogyan az várható volt, feltűnt a szerzetes koldulócsészéjével, és a gyönyörű kurtizán a legfinomabb falatokkal kínálta. A mit sem sejtő szerzetes mindennap arra járt, és minden alkalommal elfogadta a felajánlást.

A kurtizán következő lépésként felfogadott néhány fiúcskát, hogy kavariják fel a port ott, ahol a szerzetes elfogyasztja táplálékát, s hogy ne hagyják abba akkor sem, ha arra kéri őket. Amikor a szerzetes leült enni, a fiatal csibészek hatalmas port kavartak. Természetesen az asszony könyörgése és fenyegetése hiábavalónak bizonyult, ezért így szólt a szerzeteshez:

– Uram, ez a hatalmas por biztosan kellemetlenséget okoz neked. Kérlek, lépj be a házamba, és fogyaszd el az ételedet nyugalomban!

Az alázatos szerzetest megindította a jószívűség, elfogadta a meghívást, és élvezetét lelte az asszony által felkínált ételben.

Néhány nappal később a kurtizán arra utasította a fiúkat, hogy csapjanak fülsiketítő lármát a háza előtt, és megint bőségesen megjutalmazta őket. Amikor a szerzetes leült enni, szörnyű visongás és kiabálás kezdődött, melyet az asszony semmilyen fenyegetése sem tudott lecsendesíteni.

– Uram, ez a láрма elviselhetetlen – mondta. – Jöjj be a házamba, és pihentesd meg fáradt tagjaidat!

Az ártatlan szerzetes így is tett, és az asszony az emeletre kísérté, ahol a legfinomabb ételeket tették elé. Noha a szerzetesi fogadalommal azt is megfogadta, hogy táplálékát ajtóról ajtóra koldulja, most nem tudott ellenállni az ízletes ételek iránti vágyának, és gazdag otthonának emlékei megjelentek lelki szemei előtt.

Ez így ment napról napra, miközben a kurtizán, fortélyos tervét tovább szövögetve, szeretetének varázsával kezdte elcsavarni a szerzetes fejét.

A közmondás szerint egy nő negyvenféleképpen képes elcsábítani egy férfit: szemérmesnek tettei magát; egyik lábát a másikon nyugtatja; kibontja a haját, hogy a szél belekaphasson; gyönyörködve nézi kifényesített körmeit; fogát és nyelvét kivillantva ásít; szégyenlősen nevet; szégyenlősség nélkül nevet; hangtalanul nevet; hangosan nevet, hogy mások meghallják; balról jobbra, majd jobbról balra mozgatja csípőjét; egyik lábát a lépcsőre helyezi; mélyen előrehajol; csörgeti karkötőit és bokapereceit; arcáról ellibbenti a fátylat, s amikor észreveszik, újra elfátyolozza magát; felemeli a ruháját, és kivillantja a combját, majd sürgősen leengedi a ruhát, amikor azt észreveszik; felfedi keblét, majd újra elrejt; látni engedi a köldökét; látni engedi a hónalját; felhúzza a szemöldökét; durcáskodik; látni engedi a foga fehérjét; megcirógatja az ajkát; kidugja a nyelvét, és játékosan jobbról balra mozgatja; becéző szavakat vált; csókol és csókot kér; ajándékozik, és cserébe ajándékot vár; rebegő szemhéjjal eteti a férfit, és maga is falatra vár; miközben szerető, gyengéd mozdulatokkal beszél, énekel, sír és táncol, nevetve a férfira szögezi a tekintetét.

A kurtizán a szerelem mindezen fegyvereit bevetette a szerzetes elcsábítására. Végül azt suttogetta a fülébe:

– Uram, minden gyönyöröm a tiéd, és a te gyönyöröd legyen az enyém. Add nekem a fiatalságod, és én neked adom a sajátom. Évek múlva aztán mindketten lemondunk a világról, és az általad választott ösvényre lépünk.

„Jaj nekem! Milyen helyzetbe hoztam magam! Milyen bűnt követtem el? Mennyire meggondolatlanul cselekedtem!” Így gondolkodott magában a remete, és keserű önvád kínozza.

Jóllehet az Áldott a távoli Dzsétavanában tartózkodott, azonban felismerte, mi zajlik tanítványa szívében, és csendesen mosolygott. Észrevéve ezt, Ánanda így szólította meg szeretett urát:

– Min mosolyogsz, mesterem? Mi az oka?

– Rádszagriha távoli városában egy kurtizán és egyik tanítványunk harcol egymással – felelte Buddha.

– Ki lesz a győztes, és ki lesz a vesztes fél? – kérdezte Ánanda.

– Szundaraszamudda győzedelmeskedik, és az örömlány veszt – válaszolt az Áldott.

Noha tanítványai előtt ült, ragyogó alakban megjelent lesújtott tanítványa előtt, és így szólt hozzá:

– Kelj fel, fiam, add fel a bujaságot, és szabadulj meg a vágyaktól! Aki a vágyaktól megszabadult, az valóban szabad ebben a világban.”

DZSAMBUNÁDA LAKODALMA

Dzsambunáda egyik leghőbb vágya az volt, hogy meghívja az Áldottat lakodalmára. Amikor a Buddha arra haladt, megérezte a vőlegény vágyát, és számos tanítványa kíséretében belépett a házába. A szobák ugyan kicsik voltak, mégis bőségesen jutott hely mindenki számára. Nem volt túl sok ennivaló, Dzsambunáda azonban urát kínálva így könyörgött:

– Kérlek, uram, fogyassz ebből a szerény táplálékból, számos fiaddal együtt.

Noha mindannyian jó étvágyal ettek, úgy tűnt, az étel nem fogy. A vőlegény gondolta is magában: „Bárcsak meghívtam volna a barátaimat és a rokonaimat, ők is jóllakhattak volna!”

Alig villant át ez a gondolat az elméjén, temérdek barát és rokon jelent meg az ajtóban, de ők is nyugodtan befértek még. Ráadásul mindenki bőségesen belakmározhatott.

Amikor az Áldott látta, hogy ilyen szép számmal boldogan összegyűltek, beszédre emelkedett, hogy megörvendeztesse a szívüket:

– Valóban, a házasság enyhülést és boldogságot nyújt az életben, hiszen a szívek üdvös egyesüléséhez vezet. Még csodálatosabb azonban házasságra lépni az igazsággal, mert amikor a halál a legkedvesebb földi kötelékeket is elvágja, semmi miatt nem bánkódik az, aki az igazsággal lépett házasságra. Azt mondom hát nektek, az igazsággal lépjetek házasságra! Aki örökké tartó egyesülésre vágyik feleségével, annak olyan igaznak kell lennie asszonyához, mint magának az igazságnak. Aki pedig örökké tartó egyesülésre vágyik a férjével, annak olyan igaznak kell lennie

urához, mint magának az igazságnak. Így igaz támaszai lesznek egymásnak, hiszen valójában az igazsággal léptek házasságra. Gyermekeitek olyanok lesznek, mint drágakövek a koronán, és a szíveteket boldogsággal ékesítik. Olyanok lesznek, mint apjuk és anyjuk, és bizonyítják azok boldogságát. Bizony, bizony mondom, minden férfi és minden nő szent házasságban egyesüljön az igazsággal, és senki se maradjon egyedül. Amikor eljön a halál, hogy elválasszon benneteket, és a test porrá lesz, akkor ti örökké fogtok élni az igazságban, hiszen az igazság halhatatlan és örök-kévaló.

A vendégek szíve örvendezett ezen áldott szavak hallatára, és mindannyiuk igazságos életre tért.

Ismered a Buddha szó valódi jelentését? Azt jelenti, hogy ha az ember szakadatlanul a tudatosságra gondol, akkor maga lesz a tudatosság.

(Sri Rámakrisna)

A Buddha nem hitt az erőben vagy bármi hasonlóban. Ő csupán a vágyak kioltásáról beszélt. Leült egy fa alá, és kijelentette: „Száradjon el ez a test ezen a helyen”, azaz itt érjen utol a halál, ha nem érem el a Nirvánát. „Ez a test nagy szélhámós. Semmit sem érhetünk el anélkül, hogy uralkodnánk rajta.”

(Vivékánanda)

Száradjon bár el a testem ezen a helyen, omoljanak bár porrá csonjaim, húsom és bőröm, de amíg el nem érem a megvilágosodást – melyet világkorszakokon át is igen nehéz elérni –, addig nem keljek fel ültő helyemről!

(Buddha)

Indulj előre ösvény nélkül!

Ne félj semmitől, ne törődj semmivel,

Járj egyedül, mint az orrszarvú!

Ahogy az oroszlán nem remeg meg a neszeztől,

Ahogy a szelet nem ejti csapdába a háló,

Ahogy a lótusz levelét nem érinti a víz,

Te járj úgy egyedül, mint az orrszarvú!

(Khuddaka Nikája. Buddha tanításaiból)

Igaz az, Szimba, hogy elítélem a cselekedeteket, de csupán azokat a cselekedeteket, amelyek ártalmas gondolatokhoz, beszédhez és tettekhez vezetnek. Igaz az, Szimba, hogy a megsemmisítést hirdetem, de csupán a büszkeség, a szenvedélyek, az ártalmas gondolatok és a tudatlanság megsemmisítését, sohasem a megbocsátás, a szeretet, a könyörület és az igazság megsemmisítését hirdetem.

(Buddha)

Napközben a Nap ragyog, éjszaka a Hold világít, a harcos fényét a fegyverek adják, a bráhmána fénye a meditációból származik, a Felébredett viszont önjerejéből ragyog, éjjel és nappal szüntelenül.¹³

(Dhammapada. Buddha tanításaiból)

Akinek semmije sincs, annak nincs miről lemondania. Milyen hatalmas volt a Buddha, az Áldott lemondása, aki fényűzésről, királyságról, gazdagságról, hatalomról és dicsőségről mondott le!?

(S. Y.)

Azáltal, hogy erőt vesz magán, valamint a megfontoltság, az önmérséklet és az önuralom által a bölcs ember szigetté válhat, melyet nem moshat el semmilyen árvíz.

(Buddha)

Szerzetesek! Négy nemes igazság (árja szatja) létezik: a szenvedés, a szenvedés oka, a szenvedés megszüntetése és a szenvedésből a megszabadulásba vezető ösvény. Ez a négy nemes igazság.

(Buddha)

¹³ Fórizs László fordítása.

Szávitri és Szatjaván

Mélységes bánat töltötte el a nemes szívű Asvapati király és hűséges felesége szívét, mert nem született fiuk, aki követhette volna őket a trónon, hogy országukat kormányozza. Szigorú és hosszú böjtöt tartottak, és Szávitri istennőhöz, Brahmá feleségéhez imádkoztak, hogy gyermekekkel jutalmazza meg őket. A lótuszszemű istennő, akit mélységesen megindítottak az áldozatok, megjelent a királyi pár előtt, s ekképpen szólt hozzájuk: „Óh, ti nemes szívéek! Imáitok meghallgatásra talált, és kívánságotok teljesülni fog! Leánygyermeketek születik majd, és számos fiúgyermek adatik nektek. Örvendjete, mert leányotok páratlanul erényes lesz!” Mondandója végeztével a hatalmas istennő megáldotta a jeles párt, és eltűnt a szemük elől. Az ezt követő évben csodálatos kislányuk született, és mivel Brahmá házastársa részécsítette őket a kegyelemben, a gyermeket Szávitri istennő után nevezték el. A gyermek szépségben, őszinteségben és bölcsességben növekedett, s örömmel töltötte el mindazok szívét, akik csak látták. Nem volt semmi a világon, ami kedvességével felért volna, arcára pedig senki nem emelhette a tekintetét, mert isteni fénytől ragyogott.

Szávitri ifjú hölgyé sarjadt, mégsem akadt még kérője. Szülei aggodalmukban emlékeztették szent kötelezettségére, hogy férjet kell választania magának. Szávitri ekkor ezüst gyaloghintójába szállt, és kíséretével útra kelt. Számos királyságot végigjárt, hogy megtalálja azt, aki a szívét megdobogtatja, ám ilyen ifjú soha nem akadt az útjába. Azok közül, akikkel találkozott, egyik sem mozgatta meg a képzeletét. Nem találta meg bennük azokat

az egyszerű erényeket, amelyekre vágyott, s minden kutatása hiábavalónak bizonyult. Egy szép napon egy erdőn hajtott keresztül, amikor egy ásrakra, egy remetelakra lelt, ahol a vak Djudzsátszén király élt feleségével és egyetlen fiukkal, Szatjavánnal. Itt mindent áthatott a béke és a szentség, még a vadállatok is megfedkeztek vérszomjas természetükről, és a remetelak körül pihentek. Ezen a helyen nyílt meg Szávitri szíve a szerelemre és a gyengédségre, és Szatjaván volt az, akit férjéül választott.

Mint egy félénk őzsuta, úgy állt Szávitri ismét édesapja előtt, s kezét – szíve előtt összetéve – köszönésre emelte. Nárada, a nagy bölcs, akit a király mélységesen tisztelt és szeretett, szintén jelen volt.

– Isten hozott, gyermekem! – szólt a király. – Való igaz, hogy végigkutatad Bháratát a neked legmegfelelőbb társ után? Mondj el mindent őszintén, Nárada előtt is, aki nem kevésbé szeret téged, mint én magam.

Ekképpen Szávitri elbeszélte hosszú útja történetét, mely számos különböző országon átvezette. Majd pedig órála beszélt, akiben szíve örömet leli, és akit urának választott. Nárada mélyen gondolataiba merülve hallgatta, s a választás – úgy tűnt – örömmel töltötte el.

– Választásod nem boldog választás, gyermekem – mondta végül. – Ismerem Szatjavánt gyermekkorára óta, és minden erénye ellenére van egy nagy gyengesége.

A király szívét feldúlták a hallottak.

– Talán nem elég bátor, nincs benne szeretet vagy bölcsesség, óh, Nárada? – kérdezte.

– Rendelkezik minden herceghez méltó erénnyel: bátor, mint egy oroszán, és szerető, mint egy apa, a bölcsesség pedig veleszületett erénye. Szatjavánnak mégis van egy gyengesége, amit sem ő, sem bárki más nem irthat ki belőle – jelentette ki a bölcs a nyomasztó csendben.

– Mi lenne e gyengeség, amin halandó nem képes felülkerekedni? – kérdezte a király.

– A sors akarata, hogy Szatjaván tizenkét hónap múlva meg fog halni – hangzott a bölcs válasza, miközben szeretettel tekintett a fiatal hajadonra.

– Hallottad, kedvesem? Hallottad, az istenek hogyan döntöttek Szatjaván sorsa felől? Válassz egy másik férjet, aki sokáig fog

élni, és aki gyermekekkel és boldogsággal áld meg téged! – kérte az édesapja.

– A kocka el van vetve, nemes apám! Már szavamat adtam. Amikor az elefánt agyarei eltörnek, azokat nem lehet kicserélni másikra. Ilyen az én fogadalmam is, apám, határozott és hűséges. Szatjavánt választottam, és mellette maradok ebben az életben és az elkövetkezőben – jelentette ki Szávitrí.

– Erényes leányod hű a szavához, óh, király – jegyezte meg a bölcs, majd e szavakkal fordult a leányhoz:

– Áldásomat adom a házasságotra, Szávitrí.

Ezek után a hajdon tiszteletteljesen fejet hajtott, megérintette a bölcs és az édesapja lábát, és távozott.

Asvapati király ajándékokkal, élelemmel és ruhákkal megrakodva kelt útra a királyi remetelak felé, ahol az esküvőt egyszerűen és békésen megülték. Szávitrínak hatalmas boldogságot jelentett, hogy Szatjavánnal házasságra léphetett, akit istenének és mesterének tekintett. Levetette díszes ruháit és ékszereit, és olyan egyszerű öltözéket öltött magára, amelyben teljesen beleillett a remeteéletbe. Tisztasága és kedvessége öröm volt mindenki számára, és minthogy Szatjaván szüleit apjaként és anyjaként tisztelte, szerető leányukként szolgálta őket. Szívűket boldogság töltötte el, egyedül Szávitrí volt boldogtalan, hiszen míg szavaiból a napfény és a remény áradt, a végzetes óra gondolata – mivel könnyörtelenül közeledett – egyre inkább ránehezedett.

Egy szép napon Szatjaván elköszönt a szüleitől, és baltával a kezében elindult az erdőbe, hogy az áldozati tűzhöz fát vágjon. Szávitrí tudta, hogy azon a napon Jama, a halál istene meg fog jelenni, hogy magával vigye a férjét. Szávitrí a vak király elé járt, akit saját atyjaként tisztelt, és könyörögve kérte, hogy engedje el Szatjavánnal.

– Hónapokon keresztül szeretettel szolgáltál minket, soha nem kértél szívességet, és soha nem fogadtál el ajándékot. Amennyiben ez minden vágyad, leányom, menj el a férjeddal, csak szent feladatában ne gátold őt!

A király e szavakkal megáldotta Szávitrít. Szatjaván hiába próbálta őt lebeszélni, hiába mesélt neki a rá váró nehéz munkáról, Szávitrí csak még inkább biztosította afelől, hogy nem lesz terhére és nem fogja gátolni szent feladata teljesítésében.

– Oly igaz módon, mint te, óh, Szávitrí, feleség még soha nem szolgálta a férjét. Soha nem kértél még tőlem semmit. Gyere hát velem, kedvesem! De maradj mindig szorosan mögöttem, mert az ösvény kövekkel van tele, és csúszik.

Szatjaván szeretettel tekintett Szávitríra, majd elkezdett utat törni mindkettőjük számára. Az asszony legyengült az álmatlan éjszakáktól, az imádkozástól és a böjttől, de nem engedte, hogy a kimerültség jelei mutatkozzanak gyenge testén. Szíve minden lépésnél gyorsabban vert, hiszen Szatjaván minden lépéssel közelebb került a halálhoz. Már mélyen bent jártak az erdőben. Szatjaván kivágott néhány fát, majd tagjai hirtelen elnehezültek, és szívéből elszállt az erő. Minden elsötétedett körülötte, és Szávitrí tudta, hogy érkezett az idő. Szatjaván a földre csuklott, fejét Szávitrí ölébe hajtotta, és még egy utolsó lélegzett. Szávitrít hatalmába kerítette a fájdalom. Mágikus kört rajzolt ura teste köré, hogy a szellemeket távol tartsa, majd szeretett férjét a karjába emelte, és féltőn vigyázott rá. Nem sokkal ezután megjelentek a halál küldöttei, hogy magukkal vigyék Szatjaván éltető szikráját, ám a láthatatlan szeretet-körbe egyikük sem tudott belépni. Egyikük sem tudta megszerezni a halál zálogát, bárhogy próbálkoztak, még csak a közelébe sem tudtak kerülni. Szávitrí szeretetének lángja ott sercegett körülöttük, amíg el nem menekültek. Visszatértek hát a halál birodalmába, és panaszt tettek Jamánál, uruknál és királyuknál, aki azonnal útra kelt, hogy magához vegye Szatjaván lelkét. Különös csend ereszkedett az erdőre, még a levelek suhogását sem lehetett hallani többé, amikor a hatalmas, sötéten fénylő isten hirtelen megjelent. Rémület volt ránézni; a szeméből tűz csapott ki. Lehajolt a tehetetlen testhez, és kiszívta belőle a fényt, majd felemelkedett, és az erdő legsűrűbb bozótosa felé indult. Szávitrí félelmet nem ismerve követte az istent. Amikor Jama, a halál ura megfordult, észrevette Szávitrí bánatos alakját szorosan a nyomában. Mennydörgő hangon így szólt:

– Kedves leányom, halandó nem járhat az én nyomomban! Fordulj vissza, és végezd el a halotti szertartásokat.

– Nem téged követlek, óh, atyám, hanem uram szeretett alakját! Testem és lelkem hozzá van kötve úgy ebben a világban, mint a következőben. A házasság köteléke egyesített bennünket, az pedig örökre szól. Hogyan tudnám én azt szétszakítani? – védekezett Szávitrí. Jamának tetszett a bölcsessége, és e szavakkal válaszolt:

– Kérj bármilyen kegyet, gyermekem, csak a férjed életét ne!
– Kérlek, add vissza apósom szeme világát, hatalmas uram és mesterem! – kérlelte Szávitri.

– Úgy legyen! – hagyta rá Jama, majd megfordult, hogy tovább haladjon a végtelen erdőn át. Kisvártatva ismét meghallotta Szávitri puha lépteit a háta mögött.

– Állj meg, engedelmes gyermekem, és fordulj vissza! – parancsolt rá a fekete isten. Halandó nem teheti be a lábát a birodalmamba, sem szellemi, sem emberi formában!

– Hatalmas isten! – esdekelt Szávitri. – Akinek én odaadtam magam, azé az én lelkem. Mi más ez a test, mint árnyék? Lelkem fénye őbenne van, akit te magaddal ragadtál.

– Halandók hűséges és kedves istennője! Szavaid elnyerték a tetszésemet. Kérhetsz tőlem még egy kegyet. Bármit kívánhatsz, Szatjaván lélegzetét kivéve – szólt a félelmetes szellem.

– Apósom kapja vissza elveszett királyságát és minden tulajdonát! – hangzott Szávitri kérése.

– Ez a kívánságod is teljesül – jelentette ki Jama.

Ám a rövid, sietős léptek még ezek után sem haltak el az isten mögött.

– Még mindig a sarkamban jársz, Szávitri? – kérdezte Jama, mivel a hűséges, bánatos lélek továbbra is követte elveszett urát.

– Óh, leányom, ha Szatjavánnak poklok ezreit kell elszenvennie a bűneiért, még akkor is biztos vagy benne, hogy követed őt?

– Hogy kedvesemmel megoszsam az életét, szíves-örömet megtennék ennyit; és ha vele lehetnék a következő életében, akkor még szívesebben. Mindegy, hogy bűn ez avagy erény! Az igaz szeretet tüze vajon nem hamvasztja-e el a múltat? Legyen jó vagy rossz, bűn vagy erény, élet vagy halál, én követni fogom azt, akihez tartozom.

Szávitri szavai mélységesen megindították a halál urát, így egy harmadik kegyben részesítette, ami ugyancsak nem lehetett Szatjaván lelke.

– Te hatalmas isten! Hadd szülessen száz egészséges fiam, akik egy napon képesek lesznek arra, hogy apósom országát igazgassák! – hangzott Szávitri kérése.

– Száz fiad lesz, óh, Szávitri, mindegyikük boldogan él majd fényűzésben és bölcsességben. De most már fordulj vissza, te kedves, mert itt elválnak az útjaink: az egyik visszavezet téged a te birodalmadba, a másik pedig engem az enyémbe.

– Óh, te hatalmas és erényes isten, kinek ígéretei mindig beteljesülnek! Te, a halandók félelmetes istene, és minden isten közül a legmegbecsültebb! Száz fiam nem tud megszületni apjuk, Szatjaván nélkül – állt Szávitri alázatosan összetett kézzel a sötét istenség elé.

– A szereteted legyőzött engem, óh, Szávitri! Halandó még soha nem szeretett úgy, mint te. Vedd vissza Szatjavánt, és légy áldott mindazzal, amit az élet nyújtani képes. Menj gyermekem, az egek és az én áldásom kísérsen!

Miután befejezte mondandóját, a halál istene eltűnt.

Szávitri gyors léptekkel sietett oda, ahol szeretett férje halott teste feküdt. Amikor fejét az ölébe fektette, és imája felszállt a mennyekbe, az élet visszatért Szatjaván merev tagjaiba.

– Hol vagyok, óh, Szávitri? Mi történt a büszke fekete istennel, aki magával ragadott?

– Eltűnt, uram. Mindent elmondok majd, de először irányítsuk lépteinket hazafelé, mert az éj máris leszállt ránk.

A remetelakban addigra már óriási volt a riadalom. Mindenkin úrrá lett a félelem, mert Szatjaván és Szávitri még nem tértek haza, a sötétség viszont kezdett mindent beborítani. Csak a bráhmanák voltak magabiztosak, mivel hittek abban, hogy Szávitri erénye minden ellenségnél erősebb. Azonfelül a vak király látása is hirtelen visszatért, amire jó jelként tekintettek, s ez további áldásokra adott reményt. Így történt hát, hogy az elveszettnek hitt házaspár végül átlépte a küszöböt, és hatalmas örömjongásban részesült. Az emberek körbeülték a tüzet, hogy meghallhassák Szávitri történetét. Mily áldottnak is érezhették magukat egy olyan lény jelenlétében, akit még a halál sem volt képes legyőzni! Szávitri szerelme megragadta a halál kezét, amíg az végül elengedte a zsákmányát.

Másnap egy hírnök érkezett azzal az üzenettel, hogy a bitorlót letaszították trónjáról, és a nép szeretett királyát kívánja vissza. A királyi család a nép örömjongása közepette tért vissza Salvába. Minden úgy lett, ahogy Jama, a halál istene megígérte: Szávitrit és Szatjavánt száz fiúgyermekkel áldotta meg az ég, és kis államuk nemsokára hatalmas és virágzó királysággá terebélyesedett.

3. FEJEZET

Judhisthira bölcsessége

A szarvas, melyet a Pándava fivérek oly soká üldöztek mindhiába, végül eltűnt egy hatalmas, sötét erdőben. Az egész napi hajszától kimerülten a testvérek ledőltek egy banyán-fa árnyékába, és számot vetettek helyzetükkel, hiszen távoli, ismeretlen vidékre vetődtek. Nem sokáig tanácskoztak azonban, mert ad-digra mindnyájan igen megszomjaztak. A közelben nem volt víz, ezért Judhisthira Nakulát küldte el, hogy keressen ivóvizet. Hosszas keresgélés után végül Nakula egy gyönyörű, kristálytisza vízi tavacska partjára ért. Azonnal le is térdelt, hogy enyhítse szomját, ám mielőtt ajka a vizet érte volna, hangot hallott: „Ne igyál, mielőtt megválaszolnád a kérdéseimet, mert aki nem engedelmeskedik a parancsaimnak, az halál fia!” Nakula feltekintett, de mivel nem látott senkit maga körül, és szomjúságán sem tudott uralkodni, nem törődött a szavakkal, és ivott a vízből. Ám alig kortyolt egyet, elvesztette öntudatát, s holtan esett össze.

Kis idő elteltével Judhisthira nyugtalankodni kezdett, hogy mi történhetett fivérével, és Szahadévát küldte utána. Szahadéva mindenfelé kereste és szölongatta Nakulát, míg végül maga is a tóhoz ért, s elborzadva látta, hogy fivére holtan fekszik a parton. Ám szomja még gyászánál is hatalmasabb volt. Ahogy a víz fölé hajolt és már éppen ivott volna, meglepetésére hangot hallott: „Szahadéva, ne légy olyan elhamarkodott, hogy iszol, mielőtt válaszolnál a kérdéseimre, máskülönben utolér téged is fivéred végzete.” Noha Szahadéva hallotta a szavakat, embert ő sem látott sehol. Ezért a víz fölé hajolt, és ivott, de ahogy az első hús kortyot lenyelte, meghalt.

Judhisthira most már mindkét fivéréért aggódott. Ezért a megbízható Ardzsunát küldte utánuk egy vizeskorsóval. Ardzsuna, amikor a tópartra ért, és látta, mi történt, nem kevésbé borzadt el, mint Szahadéva. Azon nyomban megesküdt arra, hogy megöli fivérei gyilkosát – legyen bármilyen gonosztevő az illető –, hiszen Ardzsunának az íjászatban nem volt vetélytársa. Viszont őt is gyötörte a szomjúság a tűző napon, ezért mielőtt bármibe fogott volna, levetette magát a vízpartra, hogy igyon. Amint így tett, a tó láthatatlan öre megszólalt: „Senki sem ihat ebből a vízből addig, amíg meg nem válaszolta a kérdéseimet.” „Ki vagy? – kérdezte Ardzsuna. – Ha ki mersz állni ellenem, gyere és harcolj!” De sem emberi, sem démoni forma nem jelent meg számára, ezért visszafordult a vízhez, és szomját oltotta. Abban a szempillantásban lelkét elragadta a halál.

Mostanra Judhisthira már döbbenet és nyugtalanul állt fivérei sorsa előtt. Negyedik testvérét, Bhímát szólította ekképpen: „Miféle szerencsétlenség érhetette Nakulát, Szahadévát és Ardzsunát? Száműzetésünk óta szünet nélkül üldöz bennünket a balszerencse, mi mégis minden csapást legyőztünk eddig. Ma vajon milyen új szomorúság vár ránk? Indulj, Bhíma, és ellenállhatatlan erőddel szabadítsd meg fivéreinket, bármilyen csapdába is kerültek!” Bhíma azon nyomban haragra lobbant. „Ki a csuda merész el-lenszegülni legyőzhetetlen fivéreimnek?! Ki tarthatja fogságban őket?! Pusztá kezemmel fogom megszégyeníteni ellenségünket!” – kiáltotta, és elindult az erdőbe.

Amikor a tóhoz ért, elszorult a szíve istenekhez hasonlatos fivérei láttán, akik a porban hevertek. Iszonyatos haragjában gyökerestől kitépett egy fát, és ellenségéért kiáltott, hogy álljon elő, és mérkőzzön meg vele. Ezután úgy határozott, hogy a csata előtt csillapítja szomját, és letérdelt a tó partján. Mielőtt azonban ajka a vízhez ért volna, egy hang figyelmeztette: „Ne igyál, Bhíma, máskülönben te is halállal lakolsz! Légy megfontolt, és válaszolj először kérdéseimre!” Hallván a hangot, anélkül hogy forrását látta volna, Bhíma dühösen visszavágott: „Csak a gyáva rejtőzködik. Lépj elő, és küzdj becsületesen! Biztos halál vár rád fivéreim meggyilkolásáért. És soha ne tiltsd meg nekem, hogy igyak, ha egyszer innom kell!” Ezután Bhíma is ivott, majd, mint egy hatalmas fa, melyet villám sújtott, élettelenül zuhant a földre.

Judhisthira ezalatt hiába várt fivérei visszatérére. Szívét balsejtelmek gyötörték. Lehetséges, hogy Nakula, Szahadéva, Ardzsuna és Bhíma eltévedtek, és mindegyikük másfelé indult? Esetleg gonosz szellemek vezették félre őket? Ahogy az árnyékok egyre hosszabbra nyúltak, ő is testvérei keresésére indult.

Az erdő mélyén, a tavacska tiszta vizének partján végül megpillantotta, milyen végzet érte mind a négyüket. Szerettei élettelen testét magához öelve, keserű könnyeket ontott. „Nincs a földön olyan ember, aki ellen tudna állni erőtöknek, óh, Bhárata büszkeségei! – zokogta. – Milyen földi ellenség volt hát képes végezni veletek? Vagy mely isteneket bántottatok meg, hogy elvették tőletek életeteket?” Judhisthira hosszú ideig térdelt még fivérei mellett. „Ez az értelmetlen halál lenne a végzetünk? – kérdezte. – Most kell elragadnia benneteket, amikor száműzetésünk napjai a végéhez közelednek? Mit ér az életem nélkületek?”

Ahogy így siratta fivéreit, feltűnt neki, hogy azokon semmilyen sérülés nyoma nem látható, s hogy vérontásra sem került sor. Ki lehet hát rejtélyes gyilkosuk, és mi célból vetett véget életüknek? Judhisthira szomja most őt is a vízhez vezette, de ahogy ivott volna, a hang újra megszólalt: „Ne igyál, máskülönben te is a fivéreid sorsára jutsz! Először meg kell válaszolnod kérdéseimet!”

Judhisthira azonnal elfordult a víztől, és a hang forrását kereste. Mivel nem látott földi halandót, tudta, hogy valamilyen magasabb rendű lény van a közelében.

– Tedd fel a kérdéseidet, s én válaszolok rájuk – mondta.

A kérdések gyors egymásutánban következtek:

– Mi az, ami által a Nap ragyog?

– Brahmá, a világegyetem teremtője által.

– Mi menti meg az embert a veszélytől?

– A bátorság.

– Hogyan tesz szert az ember bölcsességre?

– Azáltal, hogy bölcsék társaságában tartózkodik.

– Hogyan válik az ember bráhminná?

– Egyedül a helyes magaviselet által, mely magasabb rendű minden tudásnál és több minden gazdagságnál.

– Mi az, aminek nagyobb a súlya a Napnál, a Holdnál, a csillagoknál és a Földnél?

– Az anya szava súlyosabb a Napnál, a Holdnál, a csillagoknál és a Földnél.

– Mi az, ami magasabb a mennyeknél?

– Az atya.

– Mi az, ami sebesebb a szélnél?

– Az elme.

– Mi az, ami számosabb a csillagoknál?

– Az emberek gondolataikból több van a csillagoknál.

– Ki a társa az utazónak?

– A karaván.

– Ki a társa az otthon időzőnek?

– A hitves.

– Ki a barátja a betegnek?

– Az orvos.

– Ki a barátja a haldoklónak?

– A haldokló barátja a kegyelem.

– Melyik a legnagyobb ellenség?

– A harag, mely pusztulásba dönt mindent.

– Melyik a legsúlyosabb betegség?

– A kapzsiság, mert annak soha sincs vége.

– Ki jó?

– Aki minden teremtményt szeret.

– Ki gonosz?

– Akinek szíve nem ismer részvétet.

– Melyik út vezet a mennyországba?

– Az igazságosság.

– Mi teszi az embert boldoggá?

– Saját jócselekedetei.

– Mikor szeretik az embert?

– Ha nincs benne hiúság.

– Mi a legnagyobb csoda?

– Hogy az ember naponta lát másokat meghalni, és mégis örökké akar élni.

– Judhisthira, bölcsen megválasztad a kérdéseimet. Válaszd ki fivéreid egyikét, és én életre keltem őt.

– Akkor add, hogy Nakula éljen, óh, magasztos – esedezett Judhisthira.

– Hogyan lehet, hogy Nakulát választottad, nem pedig a harcos Bhímát, akivel emberi kéz nem végezhet? Hogyan lehet, hogy nem Ardzsunát választottad, az íjászt, akit az istenek senkihez sem hasonlítható ügyességgel áldottak meg?

– Óh, magasztos, az igazságosság az ember legfontosabb tulajdonsága, melyben ha kudarcot vall, maga is elbukik. Az igazságosság hatalmasabb erény az isteni Bhíma vagy a ragyogó Arzsuna erejénél. Mi atyánk két királynőjének, Kuntínak és Mádrínak gyermekei vagyunk. Egyedül én vagyok életben Kuntí fiaként. Éljen Nakula, Mádrí fia, hogy fajunk fennmaradhasson – könyörgött Judhishira alázatosan.

A láthatatlan lény boldogan elismerte a száműzött király bölcsességét, és jóindulata jeleként minden fivérének visszaadta az életét. Hiszen nem más volt ő, mint Jama, a Halál Ura és az Igazságosság Istene, Judhishira valódi atyja. Jama volt az, aki a csodaszarvas alakjában az erdőbe vezette őt és a tó partján a láthatatlan bíráként szól hozzá.

Igaz alakjában, fenséges és kápráztató ragyogásként jelent most meg, s szeretettel telve és büszkén megölelte fiát. „Tarts ki, Judhishira – mondta neki –, mert száműzetésed utolsó esztendeje hamarosan letelik, és viszontagságaidnak vége szakad. Menyyei erővel és bölcsességgel felfegyverkezve le fogod győzni ellenségeidet, és visszanyered elvesztett királyságodat. Kelj fel, fiam, és menj békében fivéreiddel! Áldásom kísérni fog az utadon.”

4. FEJEZET

Judhishira megpróbáltatásai

Noha Judhishira király hős fivéreivel hatalmas győzelmet aratott a kuruksétraí csatában, királyi rokonainak halála, akik fegyvert fogtak ellene, végtelen fájdalmat okozott neki. Lám, Durjódhana király kapzsisága és büszkesége az egész nemzetségét pusztulásba döntötte.

– A győzelem dicsősége közepette úrrá lett rajtam a bánat, óh, Arzsuna – mondta Judhishira szomorúan. – Ebben az életben nincs olyan boldogság, mely zavartalan maradhatna. Céljaink értéktelenek. Még a legboldogabb tegnapi emlékeink is úgy eltűnnek, mint a hajnali köd a felkelő Nap előtt. Ahogy a sötétség végül elnyel mindent, éppúgy borít most el engem a fájdalom, óh, Arzsuna.

Ahelyett, hogy ellenálltunk volna Durjódhanának, száműzetésbe vonultunk, tizenhárom esztendőre. Százféle megaláztatásban és megszégyenítésben volt részünk. Mi vigaszt találhatunk az életben, ha a halál elkerülhetetlen? Senki sem menekülhet meg előle: aki megszületett, annak meg is kell halnia. Hol van most a nemes Dróna, nagyszerű mesterünk a vitézségben? Hol a büszke harcos, Bhíma? Hol az istenekhez hasonlatos Karna? Hol van a számos kiváló férfi, aki Durjódhana ellen harcolt? Mindannyian elpusztultak egy értelmetlen háborúban. Bármilyen hitvány és gonosz volt is Durjódhana, sokkal jobb lett volna egész életemben száműzetésben maradni, mint hogy harcba szálljak ellene csak azért, hogy elveszítsem hozzátartozóimat.

Az Úr Krisna is elhagyta ezt az életet, ami olyan, mintha a Nap visszavonta volna a sugarait. Koronázzuk királlyá Pariksitot,

és vonuljunk el az ismeretlen hegyek közé, ahol hátralévő napjainkat töltsük meditációban.

Amikor az emberek hallották királyuk és fivérei elhatározását, egy emberként álltak ki azért, hogy sikerüljön őket lebeszélni terveikről.

– Ne hagyj el bennünket, urunk és királyunk! Ki más lehetne atyánk, aki ezekben az ínséges időkben bölcsességre taníthatna bennünket? Ki más lehetne erőnk és mentsvárunk? Ki más hoz fényt sötétségünkbe? Ne hagyj el bennünket, óh, királyunk! Légy atya gyermekeidnek!

– Hűséges és szerető alattvalóim! – válaszolt Judhishira megindultan. – Az életben minden mulandó, és a halál bizonyosan eljön értünk. Az erény az egyetlen dolog, ami méltó az erőfeszítésünkre, s ez az egyetlen, amit a halál nem ragadhat el. Törekedjete az erényre, mert anélkül az ember olyan, mint a világtalan. Feladatomat teljesítettem, veletek szembeni kötelességeimnek eleget tettem. Ne gördítsetek akadályt távozásunk elé, szeretetetek és áldásotok kísérje lépteinket utunk végéig!

Amikor e szavak elhangzottak, többek között olyan nagyszemű bölcsök voltak jelen, mint Nárada és Vjása.

– Ne akadályozzátok meg uralkodókat a távozásban! – mondták. – A szent iratok előírásai szerint életünk legutolsó részében magányba kell vonulnunk, Istent keresve. A király és fivérei visszaszerezték az országot a gonosz Durjóadhanától, aki miatt Kuruksétra majdnem egész nemzetsége odaveszett. Legyen Pariksit urunk és királyunk, és az elkövetkező években uralkodjon közöttünk a béke! Kísérje áldásunk szeretett királyunkat, királynőjét és legyőzhetetlen fivéreivel egyetemben!

Amikor a bölcsök szavai meghallgatásra találtak, a királyi testvérek levetették pompás ruháikat, és a remeték ruházatát öltötték magukra. Fegyvereiket zarándokbotra és koldulócsészére váltották fel. Judhishira és szerettei így hagyták el Hászthinapura gyönyörű városát, az emberek nagy bánatára. Zarándokként számos szent helyet bejártak, nagy jógik és risik remetelakát keresték fel, míg végül lépteiket a hatalmas Himalája felé vették.

Útjuk először egy roppant sivatagon vezetett keresztül. Judhishira ment elől, nyomában Bhímával, Ardsunával, Szahadévával és Draupadival.

– Ne várjuk meg, amíg a halál eljön értünk! – mondták egymásnak.

– Haladjunk mindig csak előre, félelem nélkül, amíg el nem ér bennünket a végzetünk! – kiáltott fel egyikük.

– Ne álljunk meg, mi magunk keressük a halált! – jelentette ki a rettenthetetlen Bhíma. Így igyekeztek előre fáradhatatlanul.

Ahogy haladtak át a sivatagon, a forró homok égette a talpukat, és a kegyetlen napsugarak egész nap perzselték őket. Viszontagságaik napról napra elviselhetetlenebbé váltak, de ők bátorsággal viselték azokat, eltökélve, hogy elérik céljukat. Fáradságos útjukon egyetlen társuk egy nagytestű, éhes szemű kutya volt, aki hűségesen haladt a nyomukban.

Céljuk azonban még messze volt: ahol a végtelen kék égboltból kiemelkedve a fehér, hófödte csúcsok felemelik fejüket, ott állnának meg végül, és ott merülnének az örök élet nyugalomába, a legfőbb béke és kikötőjében. Most a halál völgyén próbálták átvágni, eltökélve, hogy nem vesztegetik idejüket, és soha nem fordulnak vissza.

Földi béklyók nem köthették Judhishirát. Kizárólagos célja nem más volt, mint Isten. Még a szeretteihez fűződő kapocs sem tarthatta vissza. Megérezte a mennyek illatát, s ezáltal felülemelkedett az élet tovatűnő örömein és fájdalmain.

Mindeközben Draupadí ereje kezdte elhagyni testét. Gyönyörű lábai, melyek méltósággal viselték a száműzetés éveit, most nem voltak képesek tovább vinni őt. Draupadí belesüppedt a homokba, és soha többé nem kelt fel onnan.

Bhíma keservesen sírt, amikor látta, hogy a kedves asszony kiheli a lelkét.

– Miért kellett meghalnia neki, aki olyan melegszívű volt, olyan tiszta és páratlan e világon?! – kérdezte könnyek között.

– Egyetlen terhe az irántunk érzett szeretete volt. Ez minden egyébnél súlyosabb volt, és ez láncolta a földhöz – válaszolt Judhishira.

Egy idő után Szahadéva ingott meg, majd esett el, és szemhéjait a halál láthatatlan keze zárta le.

– Miért kellett ennek a bátor és jószívű ifjúnak meghalnia? – kérdezte Bhíma szomorúan.

– Egyedüli gyengesége a büszkeség volt, mely a világ fogságában tartotta őt – felelte Judhishira, miközben tovább folytatta útját.

Most Nakula tagjai nehezedtek el, arca pedig egyre haloványabbá vált. Megtántorodott, majd a homokba bukott.

– Mi okozta Nakula halálát? Léptei nyomát egész életében az erény jelezte. Mi volt hát a bűne? – tette fel újra a kérdést Bhíma.

– A valótlan valósnak, a változót változatlanak tartotta. Nakula saját káprázatainak áldozata volt. Ez pecsételte meg a sorsát – mondta Judhishthira, hátra sem fordulva.

Ahogy tovább igyekeztek, még Arzsuna harcos szíve sem bírta a túlzott megterhelést, és az irgalmatlan Nap őt is leterítette. Erre Bhíma keserűen kifakadt:

– Miért kellett meghalnia a feddhetetlen Arzsunának?

– A hazugság volt az a bűn, mely végül végzett vele. Büszkélkedett azzal, hogy pusztá kezével leszámolt ellenségeivel, és a becsvágy hazugságának rabszolgája lett. Egy hős számára – felelte Judhishthira – az igazság az erő.

Judhishthirán kívül már csak Bhíma és a kutya maradt. Ahogy a hegyek egyre közelebb kerültek hozzájuk, Bhíma érezte, hogy léptei bizonytalanná válnak. Egy darabig még botladozott, ám végül, mint egy völgybe omló sziklacsúcs, nagyszerű alakja a homokba zuhant.

– Miért kell elbuknom, óh, testvérem és uram? Milyen bűn húz le engem?

– Mindenféle ragaszkodás köti meg az embert, Bhíma, és téged a testedhez fűződő ragaszkodásod tart fogságban. Közel jártál már a célhoz, fivérem, ám a tested nem engedné, hogy lelked a magasba szárnyaljon – szólt Judhishthira.

Noha szíve keservesen zokogott szerettei elvesztése felett, egyszer sem fordult vissza vagy lassította le lépteit. Mindazok, akiket szeretett, már halottak voltak. Csak a kutya kullogott hűségesen a nyomában. „Az életben minden elenyészik. Ami megszületett, annak meg is kell halnia. Semmi sem tart örökké” – ezeket gondolta, miközben lassan tovább bandukolt.

Arca mégis felragyogott a reménytől, amikor az előtte tornyosuló fehér csúcsokra tekintett. Végre-alahára maga mögött hagyta a sivatagot, és célja, noha még magasan fölötté tornyosult, sokkal közelebb volt már. Ez a gondolat erővel töltötte el.

Mászni kezdett, nyomában a kutyával. Egyre magasabbra kapaszkodott. A jég és hó birodalmába ért, de a léptein nem lassított.

Megmászta a hegyet, és végre elérte az istenek trónusát. A mennyek megnyíltak, és Indra, az istenek királya jelent meg előtte, fényességtől ragyogva.

– Üdvöz légy, Judhishthira, első a halandók között, aki emberi formában lép a mennyországba! – fogadta őt Indra. – Isten hozott a mennyei seregben!

Judhishthira boldog volt ugyan, hogy elérte a mennyek kapuját, mégis nyomorultul érezte magát szerettei nélkül.

– Add, óh, ezerszemű isten – kérte –, hogy kedves Draupadím, Bhímám, Arzsunám, Nakulám és Szahadévám, akik az idevezető úton lelték halálukat, visszakapják életüket.

– Az istenek nagy csarnokában már várnak rád ők, Judhishthira. Szállj be ebbe a hintóba, és induljunk hozzájuk! – mondta Indra.

Ahogy Judhishthira beszállt az arany hintóba, a kutya még mindig a nyomában volt. Ez haragra gerjesztette Indrát, aki elkergette az állatot, mondván:

– Kutyák nem léphetnek be ide, mert ételmaradékokon élnek a mocsokban, és születésükről fogva tisztátalanok.

Ennek hallatára Judhishthira a fájdalomtól összerendezte, hiszen részvétet érzett a kutya iránt. Lelépett a hintóról, és nem is kívánt visszaszállni rá.

– Amikor a legkedvesebb hozzátartozóim közül már senki sem volt képes követni – mondta –, amikor már a széles vállú Bhíma és a páratlan Arzsuna sem tudott támogatni, ez a kutya akkor is mellettem maradt, és nem tágított tőlem. Ha a mennyországban nincs hely egy kutya számára, akkor az nekem sem otthonom. Hadd térjek inkább vissza a földre. E teremtmény hűsége értékesebb számomra a mennyei boldogságnál.

Már meg is fordult, hogy távozzon, amikor a kutya eltűnt, és helyette, olyan ragyogón, mint a delelő Nap, ott állt Jama, az igazság istene, Judhishthira atyja.

– Rajtad kívül ki képes ilyen szeretetet érezni akár a leghitványabb, legmegvetettebb teremtmény iránt is? – kérdezte, keblére vonva fiát.

Judhishthirát most – az örvendező mennyei seregektől övezve – a legmagasabb mennyországba vezették. Ő türelmetlenül kereste szeretteit, de mindhiába, mert sehol sem látta őket. Ehelyett a gonosz Durjódhanát pillantotta meg, dicsőségben fürödve, aranytrónuson, isteneknek kijáró megbecsüléstől övezve.

– Hogyan lehet, hogy Durjódhana, aki rengeteg szenvedést okozott, aki oly sokak számára volt fájdalom és halál forrása, aki egy egész nemzetség pusztulásáért felelős, helyet kapott a mennyországban? Ha a menny dicsőíti a gonoszt, akkor nem vágyom rá, hogy itt legyek. Sokkal inkább arra vágyom, hogy drága Draupadimmal és fivéreimmal lehessenek. Vigyetek hozzájuk! – kérte.

Egy mennyi lény jelent meg, és mutatta számára az utat:

– Gyere velem, Judhishira, én elvezetlek hozzájuk.

Útjuk sötétségen és homályon keresztül vezetett. A holtak lelkei lebegtek körülöttük, és különös, hátborzongató lények ütődtek nekik. Mindkét oldalukon élettelen testek heverték halomban, haldoklók kezei nyúltak ki feléjük és vájták beléjük körmüket, míg a levegő nyögésektől és segélykiáltásoktól remegett. Judhishira szíve vérzett e rengeteg szenvedés láttán, és elsápadt a gondolatra, hogy szeretettei is ezek között az elátkozott poklakók között lehetnek. Alig ötlött ez az eszébe, abban a pillanatban Draupadí hangját hallotta, amint halkán a nevéen szólítja. Nem sokra rá Ardzsuna hangja ütötte meg a fülét, majd száz hasonló közül Bhíma szánalomra méltó kiáltása, végül pedig Nakula és Szahadéva erőtlen siráma vált hallhatóvá a gyászos kórusból. Azért esdekeltek Judhishirának, hogy maradjon velük, és nyújtson vigaszt szenvedő lelküknek.

– A pokol tüze elemészt bennünket, óh, Judhishira, és jelenléted olyan nekünk, mint a déli szellő. Maradj, maradj velünk egy ideig!

Judhishira megállt, és a mellette lévő angyalhoz fordult:

– Nem fogadhatom el a mennyországot és annak dicsőségét, amíg szerettem a pokolban sínylődnek. Érjen véget az életem itt, ily módon, ha ezzel akár csak egy kicsit is enyhíthetek gyötrelmeiken.

Amikor Judhishira ekképpen visszautasította a mennyországot és saját üdvözülését azok kedvéért, akik a pokol kínjait szenvedték, megpróbáltatásai végre-valahára véget értek. Hirtelen a homály és a sötétség eloszlott körülötte, és atyja, Jama, az igazság és a halál istene jelent meg újra ragyogó alakban. Így szólt hozzá:

– Nemes fiam, soha nem lettél hűtlen az igazsághoz vagy tértél le a becsület ösvényéről számos megpróbáltatásod során, mely-

ben részesíttettelek. Mint ahogy aki megfürdik, az megszabadul a tisztátalanságtól, neked is keresztül kellett menned a pokol kínjain, és meg kellett szenvedned annak gyötrelmeit, hogy megszabadulhass. Azok közül, akiket hallottál, senki sem volt pokolra kárhóztatva a valóságban. Minden megpróbáltatásod közül ez volt az utolsó és egyben a legkeményebb, de te bátran kiálltad. Ahol most állsz, az valójában Indra, az istenek királyának mennyországa, és minden halandó itt élvezi földi jócselekedeteinek gyümölcsét. Ne sírj többé, fiam! Hagyj el minden szomorúságot, és örvendezz! Szeretteid itt várnak rád, hogy keblükre ölelhessenek. Kelj fel, és gyere!

Atyja isteni érintésére Judhishira teste átváltozott: egy lett az istenek közül, ragyogó, makulátlan és sugárzó. Boldogsága határtalan volt, amikor újra megpillantotta szeretetteit, akik mindannyian istenekként tündököltek, és örömmel fogadták be maguk közé.

5. FEJEZET

Indiai mesék

BÉKA A KÚTBAN

Egyszer egy béka éldegélt egy kútban. Már hosszú ideje az volt a lakhelye, mivel ott született és ott is nőtt fel, bár még mindig nagyon kicsi volt. Egy szép napon egy másik, egy tengeri béka esett bele a kútba. A kúti béka megkérdezte a jövevénytől:

– Honnan jöttél?

– A tengerből – hangzott a válasz.

– A tengerből!? Milyen nagy a tenger? – érdeklődött a kútban élő béka.

– Hatalmas! – válaszolt a tengeri béka.

A kúti béka kinyújtotta a lábát, és megkérdezte:

– Ilyen nagy a te tengered?

– Nagyobb, sokkal nagyobb!

A kúti béka most a kút egyik végétől elugrott a másikig, és ismét megkérdezte:

– Olyan nagy, mint ez?

– Barátom – magyarázta neki a tengeri béka –, hogyan hasonlíthatod össze a hatalmas tengert a te kis kútaddal?

Ám a kúti békát ez egyáltalán nem győzte meg.

– Semmi, egyáltalán semmi sem lehet nagyobb, mint az én kútam. Pajtás, te hazudsz! Távozz innen azonnal! – vágta rá.

A szűk látókörűek semmivel sem jobbak ennél a békánál. Saját kis kútjukban üldögélve el sem tudják képzelni, hogy a külső világ kútjuknál nagyobb is lehet.

A PÉNZSÓVÁR KOLDUS

Egy koldus egyszer arról álmodozott a függőágyában fekve, hogy hogyan gazdagodhatna meg. A feje fölött rizs lógott egy edényben, amit koldulással gyűjtött össze. Minden áldott nap szerény ételt főzött magának, és a megmaradt rizst ebben az edényben tárolta.

„Ha éhínség törne ki – gondolta magában –, három aranyért eladom a rizst, és a pénzből veszek két anyakecskét. Azután eladom a tejúket és a gidáikat, és az árukból teheneket veszek. Amikor eladtam a tehének borjait, bivalyokat és ökröket vásárolok majd. Ezek nagy pénzösszeghez fognak juttatni. Földet veszek, csordákat és lovakat, és jólétben fogok élni. Akkor gyönyörű feleséget ajánlanak nekem hatalmas hozománnyal. Ő fiút fog szülni, aki az ölemben játszik, és én kedves dalokkal fogom szórakoztatni. Ha közel megy a lovakhoz, azok meg is rúghatják, megkérem hát a feleségemet, hogy vigyázzon rá. És ha az asszony nem engedelmeskedik nekem, meg fogom verni.” A koldus olyan élénken képzelte el mindezt, hogy a történetnek ezen a pontján öklét a magasba lendítette, és pont a rizses edényt találta el – az edény eltörtött, és tartalma az álmaitól rászédett ember fejére ömlött.

A BEKÉPZELT TANÍTÓ

Egy bráhmána tanító elment a királyhoz, hogy elmagyarázza neki a *Bhagavad Gítá* tartalmát. A bölcs király felismerte a férfi önteltségét, és így szólt hozzá:

– Először tanulmányozd önmagad! Amikor megismered az egészet, majd én eljövök hozzád, óh, pandit¹⁴!

– No de miért?! – kiáltott fel a bráhmána. – Hiszen a szent könyv minden betűjét ismerem!

Ennek ellenére mégis hazament, és áttanulmányozta még egyszer az egész írást. A királyhoz e szavakkal tért vissza:

– Minden szót kívülről megtanultam, óh, mahárádza!

Ám a király ugyanazt a választ adta neki, mint azelőtt. A tanító igen dühös lett, és újra hazatért, hogy megint leüljön tanul-

14 Bráhmána tudós. (A ford.)

mányaihoz. Rögtön másnap megjelent a király színe előtt, és elismételte kérését. A király ennek ellenére mosolygva válaszolt:

– Óh, bráhmána, amint megismered a *Gítát*, el fogok jönni hozzád.

A tanító leverten és bosszúsán távozott, hazatért és feltette magának a kérdést: „Vajon mire gondolhat a király? Mi lehet a *Gítában*, amit én nem tudok?” Magára zárta az ajtót, és tanulmányozni kezdte a szent könyv minden sorát, minden gondolatát és minden szavát. Teltek a napok, a hónapok és az évek. Egy szép napon a király eltűnődött: „Mi történhetett a pandittal? Vajon hol lehet?”, majd a büszke kis ember keresésére indult. Miután átkutatta az egész várost, végül eljutott egy kicsiny, elhanyagolt házhoz, és benne megtalálta a mozdulatlanul ülő férfit, aki fényt, békét és szeretetet sugárzott maga körül. Büszkesége elszállt, hiszen megtalálta a fényt, és maga is fényre vált. A király a csodás, csendes alak lábaihoz borult, és így szólt:

– Látom, a fény eljött hozzád. Ha még mindig kegyeskednél tanítani engem, íme, szolgálid egyike áll előtted!

MINDEGYIK KÖZÜL A LEGNÉLKÜLÖZHETETLENEBB

Egyszer egy szép napon heves veszekedés tört ki az öt érzékszerv és a prána, az életerő között. A vitában részt vevők mindegyike úgy vélte, hogy ő a legnélkülözhetetlenebb az emberi test számára. A szemek azért formáltak jogot nélkülözhetetlenségükre, mert egyedül az övék volt a látás képessége, a fülek azért, mert csak ők voltak képesek a hallásra, a nyelv és az íny azért, mert egyedül ők tudták megítélni az ételeket, és így tovább. Amikor érveik sehová sem vezettek, megegyeztek abban, hogy mindegyiküknek be kell bizonyítania nélkülözhetetlenségét úgy, hogy a működésüket bemutatják. Elsőként a pránára esett a választás, ám alig hogy elhagyta a testet, rémült és kétségbeesett sikoly tört fel az öt érzékszervből, mivel mindegyik megérezte, hogy az életenergia elszáll belőle. Kénytelenek voltak hát belátni, hogy a prána a legnagyobb és mindőjük közül ő a legnélkülözhetetlenebb.

A TOLVAJ ÉS A KIRÁLY LEÁNYA

Az éj csendjében egy tolvaj osont be a királyi palotába, és kihallgatta a királynak a királynőhöz intézett szavait: „A lányom kezét a folyó partján élő egyik szádhunak¹⁵ fogom adni.” A tolvaj azt gondolta magában: „Milyen váratlan szerencse! Holnap szádhunak öltözöm, és leülök a folyó partján a szent emberek közé. Talán sikerül elnyernem a király lányát.” Másnap úgy is tett, ahogy eltervezte. Amikor a király katonái megjelentek, és feltették a szádhunak a kérdést, hogy melyikük venné feleségül a király lányát, egyikük sem volt erre hajlandó. Végül a katonák odamentek a szádhunak álcázott tolvajhoz, és ugyanazt az ajánlatot tették neki is. A tolvaj azonban nem felelt. A katonák ekkor visszatértek a palotába, és elújságoták a királynak, hogy az egyik ifjú szádhun talán rábíráható, hogy elvegye a hercegnőt feleségül, a többi viszont nem hajlandó erre. Még ugyanaznap a király felkereste a fiatal szádhut, és komolyan kérlelte, hogy tisztelje meg őt azzal, hogy elfogadja a leánya kezét. A tolvaj azonban meggondolta magát a király látogatása nyomán. „Na nézzük csak! Amint magamra öltöm a szádhuk ruháját, maga a király jön el hozzám, és alázatosan kérlel. Ki tudja, talán a jövő még többet tartogat a számomra, ha tényleg szádhun leszek?” – fontolgatta magában. Az érvelés olyan erősen hatott rá, hogy ahelyett, hogy csalárd fondorlattal házasságot kötött volna, attól a naptól kezdve jó útra tért, és a jövőben arra törekedett, hogy igazi szádhun váljon belőle. Soha nem nősült meg, és végül korának egyik legjámborabb aszkétája lett. Így van az, hogy néha még a jó pusztá utánzása is váratlanul jó eredményeket hozhat.

AZ EGÉRKISASSZONY KÉRŐI

A bölcs Jádzsnavalkja egy napon szent rituáléit végezte a Gangeszben, amikor egy sólyom kiejtett a csőréből egy kiségeret, s az pont előtte esett a vízbe. Az egér biztosan megfulladt volna, ha a bölcs ki nem menti. Miután végzett a tisztító szertartásokkal,

¹⁵ Vándorló, kolduló szerzetes. (A ford.)

mágikus erőinek segítségével az egeret kislánnyá változtatta, és hazavitte gyermektelen feleségének.

– Legyen ő a te leányod, kedvesem! Hadd serdüljön szép hadjonná szerető és gondoskodó oltalmad alatt – hagyta meg neki.

A boldog anyát nagy örömmel töltötte el leánya, és mindent megengedett neki, amit csak akart, dédelgette és kényeztetete. Amikor a lány már elég nagy volt ahhoz, hogy a házasságát fontolóra lehessen venni, anyja a következő szavakkal fordult Jásznavalkjához:

– Említést se tegyünk arról, hogy még senki sem akarta feleségül venni a lányunkat. Menj uram, és kutasd fel a legmegfelelőbb kéroket a számára!

– Úgy legyen! – szölt a bölc, és Szúrjához, a fény urához folyamodott, hogy jelenjen meg számára. Felajánlotta neki a leánya kezét, ám a fiatal nő ezt a következő indokkal utasította el:

– Apám, nem fogadhatom el őt férjemül, mert túl forró. Fordulj másvalakihez, aki hatalmasabb nála!

– Óh, fény ura, mondd meg nekem, van-e nálad hatalmasabb? – kérdezte a bölc kétségbeesetten.

– Van – felelte Szúrja –, a felhő hatalmasabb nálam, mert amikor eltakar, engem nem lehet látni.

Amikor azonban megjelent a felhő, a lány elfordult tőle, és visszautasította, mondván, hogy túl nedves és hideg, az arca pedig túlságosan sötét.

– Ki az – kérdezte a bölc a felhőtől –, aki nagyobb nálad, és akinek a hatalma meghaladja tiédet?

– A szél nagyobb, mint én – felelte a felhő –, mert formál engem és széjjelszakít. Ő az egék legnagyobb hatalma.

Amikor a szél eljött, a hajadon így szólt:

– Nem, apám, ő sem jó, mert nyughatatlan és soha nem fog otthon maradni. Válassz valakit, aki hatalmasabb nála!

A bölc arra kérlelte a szelet, ajánljon valakit, aki nála is hatalmasabb.

– A hegy hatalmasabb nálam is, mert meg sem tudom őt mozdítani – felelte a szél.

Ekkor megjelent a hegy, a lány viszont megint elfordította az arcát:

– Nem apám, én soha nem tudnám őt szeretni. Túl durva, esetlen és csúnya. Könyörgök, válassz valakit, aki különb nála!

– Ki kiválóbb tenálad, óh, hegy? – kérdezte a bölc, mire a hegy így felelt:

– Az egerek kiválóbbak, mert alagutat fúrnak rajtam keresztül.

Így a bölc egy egérhez folyamodott, és felajánlotta neki a leánya kezét. A lány örömmel ismert rá saját fajtájára, és ekképpen könyörgött apjának:

– Óh, apám, változtass vissza engem egérré, és engedd meg, hogy hozzá menjek feleségül!

A bölc erői lehetővé tették, hogy a lány még egyszer egérré változzon, és a szent házasság kötelékében egyesülhessen párjával.

Így történt, hogy bár a legnagyobb kérok kérték meg a kezét, ő mindőjüket – a napot, a felhőt, a szelet és a hegyet – elutasította, és azt választotta, hogy egy egérnek legyen a felesége, és ő maga is egér legyen.

AZ ALÁZATOSSÁG LECKÉJE

Egy fiatal tehénpásztor tisztelettel adózott egy szent ember csodálatos nyugalma előtt, és arra vágyott, hogy a tanítványa lehessen. Egy napon elment a szenthez, és így szólt hozzá:

– Mélyen tisztelt uram, kérlek, fogadj el engem tanítványodnak!

– Először hozz nekem valamit, ami alacsonyabb rendű nálad – felelte a szent.

E szavak hallatán a pásztor fürgén felpattant és elsietett, s úgy vélte, hogy a rá váró feladat meglehetősen egyszerű. Azonnal a csordájához ment, és kiválasztott egyet a sovány és beteges kinézetű tehenekből, hogy magával vigye.

– Mi a szándékom velem? – kérdezte a tehén.

– Elviszlek a tanítómhoz, aki csak akkor fogad tanítványának, ha adok neki valamit, ami alacsonyabb rendű nálam.

– Édes fiam, soha nem hallottad még, hogy a tehén az ember anyja? Nem tudtad, hogy az ember nem tudna életben maradni a tej nélkül, amit mi adunk neki? Hogyan lehetnék akkor én alacsonyabb rendű, mint te? – mondta erre a tehén.

Ostobaságát felismerve a pásztorfiú leült, hogy átgondolja a hallottakat. Ekkor tekintete néhány fűszálra esett, és úgy tűnt számára, hogy ez a fű biztosan alacsonyabb rendű nála. Amikor azonban lehajolt, hogy leszakítsa, a fű megszólalt:

– Mi a szándékom velem?
 – Viszek valamit a tanítómna, ami nálam alacsonyabb rendű, hogy a tanítványa lehessenek.

– És gondolkoztál már azon, hogy én vagyok a tehenek eledele, hogy nélkülem nem tudnának megélni, a tehenek nélkül pedig te sem élhetnél? Hogyan lehetnék hát olyan alacsony rendű?

A fiú szomorúan hallgatott.

– Meglehetősen igazad van – vallotta be. Majd elment a folyópartra, ahol sokáig időzött mélyen a gondolataiba merülve.

Amíg ott ült, meglátta, hogy ürülék sodor a víz. Bizonyára ez minden dolog közül a legalacsonyabb rendű a nap alatt. Nagy öröm töltötte el, hogy végre van valami reménye arra, hogy tanítvánná váljon. Kinyújtotta a botját, hogy az ürülék a partra húzza vele. Amikor azonban össze akarta gyűjteni, az ürülék felkiáltott:

– Mi a szándékom velem?

– Elviszlek a tanítómhoz, akinek az a kívánsága, hogy vigyek el számára valamit, ami nálam alacsonyabb rendű. Csak akkor fogad el tanítványának. Végre boldog vagyok, mert biztos, hogy a földön semmi sem lehet nálad alantasabb.

Ám mind közül a legmegvetőbb hangon sirva tiltakozott:

– Hogy mersz hozzám érni? Egyszer az ételek legfinomabbja voltam, egy ember megkívánt, és az istenek felajánlásaként fogadott el. Csakis az emberrel való érintkezés mocskolt be és alacsonyított le ebbe a sajnálatos állapotba. Menj innen! Takarodj!

Ekkor már világossá vált a pásztorfiú számára, hogy az egész világon nincs semmi, amit az embernek le kellene néznie vagy hitványként és alacsonyrendűként meg kellene vetnie.

Így hát visszatért mesteréhez, és leborult a lába elé.

– Mélyen tisztelt uram, semmi sem alacsonyabb rendű, mint én. Minden alacsony rendű dolog közül valóban én vagyok a legalacsonyabb rendű – mondta ki végül.

Amikor a szent látta, hogy a szerénység és az alázatosság utat talált a fiatal ember szívébe, elfogadta őt tanítványaként.

Egy gonosz démon szabadon garázdálkodott a földön. Harag töltötte el egész lényét, mert oly sokan választották az erény útját. Társaival együtt szélteben-hosszában mindent bebarangolt, kioltották az imádkozók szent tüzét, beszennyezték az ételfelajánlásokat, lerombolták az oltárokat, megölték a szent teheneket, és még a nőket és a gyermekeket is rémisztgették. Szorult helyzetükben a bráhmanák és a papok végül az istenekhez fordultak, hogy a védelmükért esedezzenek. Indra, az egek ura meghallotta kérésüket, és beleegyezett abba, megszületik a földön, hogy elpusztíthassa a demont.

Így történt hát, hogy Indra elhagyta égi lakhelyét, és észrevétlenül érkezett a földre egy vadkan alakjában. Felkutatta a demont, kegyetlen agyaraival darabokra szaggatta, és a pokol hadseregét messze repítette. Amikor ezzel végzett, a bráhmanák, a papok és a nép énekekkel, füstölőkkel, virágokkal és ételfelajánlásokkal dicsőítették az istent, majd elégedetten hazatértek.

Mindeközben Indra véletlenül belebotlott egy vaddisznócsordába, minden gond nélkül elzavarta agresszívabb vetélytársait, és az övé lett az egyik nőstény. Így történt hát, hogy az istenek királya letelepedett a földön, és boldogan élt együtt szeretett kocájával. Annak rendje és módja szerint egy alom kismalacuk született, s a szülők körül – akik teljes boldogságban töltötték napjaikat a sárban – mindent betöltött a hatalmas visongás és visítás.

Telt-múlt az idő, és az istenek hiányolni kezdték királyukat a mennyekben. Távollétében nemsokára elégedetlenség és káosz uralkodott el. Végül a kisebb istenségek közül néhányat leküldtek a földre, akik megkeresték Indrát, és könyörögtek neki, hogy térjen vissza az égbe. Ám Indra már olyan régen élt a földön disznóként, hogy elfelejtette istenségét, és csak nevetett a kérésen. Már a beszéd képessége is elpártolt tőle, és csak fajtája horkanásaival tudta közölni a mennyei küldöttekkel, hogy semmilyen öröm nem ér fel a disznóléttel, s hogy az élet módfelett csodálatos, és még a mennyország sem képes ilyen élvezeteket kínálni. De az istenek leginkább attól rémültek meg, hogy Indra arra ösztökélte őket, hogy feladják a létezés magasabb szintjeire való hiábavaló törekvést, jöjjenek le a földre, és éljék a disznók boldog életét.

A mennyei lényeket elfogta a szégyen Indra lealacsonyodása láttán, és visszatértek, hogy az Úr Siva segítségét kérik, aki ideje nagy részét meditációba merülve töltötte. Szerencsétlenségüket látva a nagy isten beleegyezett, hogy kisegíti őket a bajból. Háromágú szigonyával leereszkedett a földre, és Indra keresésére indult, akit végül meg is talált, amint nyilvánvaló élvezettel túrt egy szemétdombon. Siva minden könnyörgése hiábavalónak bizonyult, a vadkan csak mérgesen felröfönt, és éles agyaraival még meg is fenyegette az alkalmatlankodót. Látva, hogy nincs más megoldás, a hatalmas isten fogta háromágú szigonyát, és egyetlen lökéssel felszakította a disznó testét. Az állat azonnal kimúlt, és szétszakadt testéből Indra isten gyönyörű alakja emelkedett ki, mennyei fénytől tündököelve. Mielőtt azonban az ég felé vette volna útját, megállt egy pillanatra, hogy megnézze a vadkan durva és élettelen vázát. „Valóban – mondta lágy mosollyal az arcán –, nem volt ez több egy disznó álmánál.”

A GYÖNGYÖK VALÓDI ÉRTÉKE

Hanumántól, a majmok királyától kapott segítsége révén Ráma győzedelmeskedett Rávana, a démonkirály felett. Hálája jeleként Ráma egy felbecsülhetetlen értékű gyöngysort adományozott Hanumánnak. Hanumán el volt ragadtatva, és fejet hajtott ura előtt, majd leült egy közeli fa alá, a gyöngyöket lefűzte, szétrágta és elhajította őket.

Ráma szeretett felesége, Szítá teljesen megütközött a majomkirály esztelen viselkedésén.

– Vajon nem tudja – kérdezte urától –, hogy azok valóban értékes gyöngyök? Miért roppantja össze és dobja el őket csak úgy?

– Kérdezd meg Hanumántól, kedvesem – válaszolta Ráma mosolyogva –, majd ő megindokolja, miért.

Amikor Szítá megkérdezte Hanumántól, ő ekképpen válaszolt:

– Úrnőm, felnyitottam az első gyöngyöt, hogy megnézzem, Uram, Ráma neve benne van-e, de mivel a szent nevet nem találtam, értéktelenként elhajítottam. Ugyanezt tettem a második, a harmadik, a negyedik, majd a tizedik és a huszadik gyöngyszemmel. Az a gyöngy, amiben nincsen benne az én Uram neve, nem igaz gyöngy nekem.

A TIGRIS ÉS A KÉT BARÁT

Két férfi, akik barátok voltak, egy erdőn haladtak át együtt, amikor szembetalálkoztak egy tigrissel. Halálra rémültek, sarkon fordultak és menekülni próbáltak, de az éhes állat hamarosan a nyomukban loholt. Egyikük felmászott egy fára, sorsára hagyva szerencsétlen társát, aki soha nem tanult meg fára mászni. Az, miután ily módon önmagát kellett volna megvédelmeznie, és a menekülésre más esélyt nem látott, a földre vetette és halottnak tette magát, mert valamikor azt hallotta, hogy a tigrisek holttesthez nem nyúlnak. Amikor a tigris közeledett, visszatartotta a lélegzetét, és meg sem moccant. Az állat egy pillanatig figyelte a hason fekvő testet, megszagolta, majd megfordult és elment.

A másik férfi mindezt egy faágról figyelte. Amikor a tigris már biztonságos távolságba került, lemászott a fáról, és megkérdezte a barátjától, mit sügött a fülébe a tigris. „Azt mondta, hogy soha ne bízzak meg egy olyan barátban, aki a szükség idején elhagy engem” – hangzott a válasz.

A KÍVÁNSÁGTELJESÍTŐ FA

Egy fiatalember nagyon vágyott arra, hogy megtalálja a fát, mely minden kívánságot teljesít. Állandóan csak ezt járt a fejében, s keresztül-kasul bejárta a Himalája hatalmas erdeit. Hosszú keresés után végre rábukkant a fára, és szíve repesett az örömtől, amint szemlélte, mert azt hitte, mostantól minden gondjának vége szakad.

„Milyen csodálatos lenne, ha volna egy nagy zsák aranyam” – gondolta, és abban a pillanatban egy kupac csillogó arany tárult tágra nyílt szemei elé. Szóhoz sem jutott a boldogságtól, és most egy láda ékszerszámot kívánt. Egy szempillantás alatt az is ott hevert a lábai előtt. „Egy színarany palotát szeretnék” – kiáltotta. És láss csodát, csillogó-villogó palota állt előtte. Mivel a hosszú utazástól megéhezett és elfáradt, ennivalót kívánt. Alighogy így tett, pompás ételek jelentek meg. Csak evett és evett, amíg már nem fért több a bendőjébe. „Egy kényelmes puha ágyat szeretnék, hogy fáradt tagjaimat megpihentessem” – hangzott a következő kívánság. Alighogy kiejtette a szavakat, egy színarany ágy állt előtte.

Elnyúlt a csodálatosan puha ágyon, amikor hirtelen ráébredt, hogy még mindig a sötét erdő kellős közepén fekszik. „Mi lenne, ha erre jönne egy tigris, és felfalna?” – gondolta magában. Azon nyomban megjelent egy tigris, rávetette magát, és szőröstül-bőröstül felfalta.

AZ ELVESZETT BARÁT MEGTALÁLÁSA

Egyszer tíz férfi, mind igaz barátok, egy sebes folyón gázoltak át. Csak nagy nehézségek árán érték el a túlsó partot, és egyikük megszámolta a társaságot, mert biztos akart lenni benne, hogy mindegyikük épségben átért. De mivel önmagát elfelejtette beszámolni, kétségbeesetten látta, hogy valamelyikük hiányzik. Most másvalaki számolt meg mindenkit újra, mert azt gondolta, a társa biztosan elvétette valahol, ám ő is elfelejtette magát beszámolni, és így arra jutott, hogy valaki tényleg hiányzik. Ez hamarosan pánikhoz vezetett. Mindegyikük számolni kezdett, és mind csak kilenc embert talált. Szilárd meggyőződésükké vált, hogy egyikük megfulladt, így leroskadtak, és hangosan zokogva siratták társuk elvesztését.

Ekkor éppen arra ment valaki, és látva a csoport szálnalmas helyzetét, fájdalom oka felől érdeklődött. Elmesélték neki a történeteket, az idegen azonban megbizonyosodott róla, hogy igazából tízen vannak. Erre fel elhatározta, hogy bebizonyítja nekik, hogy mind épek és egészségesek. E célból sorba állította őket, s így szólt: „Most megmutatom nektek, hogy a tizedik barátotok nem vészett el, amint azt hiszitek. Az elsőnek közületek, akit fülön csapok, azt kell kiáltania: egy, a másodiknak azt, hogy: kettő, és így tovább.” A barátokat örömmel töltötte el annak lehetősége, hogy elveszett barátjuk megkerülhet, így azonnal beleegyeztek, s várakozva sorba álltak. Az első csattanó pofont kapott a fülére, és egyből felkiáltott: „Egy!” A másodiké sem volt kisebb, és rögtön rá is vágta: „Kettő!” Csapások és kiáltások futottak végig a soron a kilencedikig. Végül a tizedik és egyben az utolsó is kapott egy jókora fülest. „Tíz!” – ordította torkaszakadtából, mire a tíz jó barát egymás karjaiba omlott, s megkönnyebbülve és ujongva táncoltak körbe-körbe.

A MINISZTER ÉS A KOLDUS

Egy miniszternek az volt a szokása, hogy amikor a palotába lovagolt a királyhoz, mindig a legjobb ruháit és drága ékszereit vette magára, hogy gazdagságát mindenkinek fitogtathassa. Egy koldus, aki minden áldott nap végignézte ezt a színhátékat, egyszer fennhangon köszönt meg mindent, amit a gazdag embertől kapott.

– Micsoda! – kiáltott fel a miniszter riadtan. – Csak nem találtál valamilyen ékszert, amit elejtettem?

– Nem, uram – válaszolt a koldus. – Egyetlen ékszert sem vesztettél el. Minden erőddel azon fáradozol, hogy megőrizd őket, én pedig csak állok itt, és kedvemre gyönyörködhetek bennük.

A SZOKÁS HATALMA

Egyszer egy tolvaj, aki minden bűnét megbánta s új életet akart kezdeni, egy szerzetesrendbe kérte felvételét. Miután elegendő jelét adta őszinteségének, a szerzetesek végül befogadták maguk közé.

Nem sokkal ezután éppen úgy adódott, hogy a rend minden tagja zarándokútra indult. Ahogy egyik helytől a másikig utaztak, furcsa dolgok kezdtek történni. Néhány szerzetes batyujából eltűntek tárgyak, míg mások olyan dolgokat találtak a csomagjukban, ami nem az övék volt. Ez így ment szinte minden éjjel, és a rejtélyre nem tudtak magyarázattal szolgálni. A szerzetesek közül néhányan úgy döntöttek hát, hogy egész éjjel ébren maradnak, hátha el tudják kapni az enyveskező tettest.

Az éj csendjében a hajdani tolvaj, aki meg volt győződve arról, hogy mindenki alszik, kinyitotta a mellette lévő batyuját, kivett egy pár dolgot, gyönyörködött bennük egy ideig, majd másik batyukba helyezte őket.

Amikor egy ideje már ezzel foglalatalkodott, a leselkedő szerzetesek hirtelen felugrottak, és elfogták a tolvajt.

– Miért csinálod ezt, barátunk? – kérdezték tőle. – Elfelejtetted, hogy letetted a szerzetesek szent fogadalmát?

– Tudom, testvéreim – válaszolta az egykori tolvaj némi szégyenkezéssel –, de a szokás hatalma még mindig nagyon erős bennem. Most azonban, hogy szerzetes lettem, semmit sem tartok meg magamnak, hanem azonnal továbbadom másoknak.

Élt egyszer egy öreg kígyó, akinek szinte már annyi ereje sem maradt, hogy ennivalót fogjon magának. Kétségbeesetten hevert egy tavacska partján, és siralmas helyzetén tűnődött. A szomszédságában élő békáknak feltűnt a látszólag ártalmatlan kígyó, oda mentek hozzá, és megkérdézték tőle, mitől olyan szomorú. A kígyó, reménykedve abban, hogy ily módon békalakomához juthat, gyorsan kiötlött egy ravasz tervet.

– Ó jaj, barátaim! A sors halálra ítélt engem. Elmondom nektek, hogyan történt. Egy békára vadásztam ma, aki az éppen ajátosságukat végző bráhmanákhoz menekült. Én összetévesztettem egy bráhmana fiú lábujját a békával, azt martam meg, és a fiú holtan esett össze. A boldogtalan apa örömmel megölt volna, ám ehelyett átkot szórt rám. Haragjában így kiáltott fel: „Minden megvevett lény közül te legyél a földön a legmegvetettebb! S mivel ezt a fájdalmat okoztad nekem, ilyen vénen legyél a békák szállítója!” A békák ezt hallván elterjesztették az örömteli hírt társaik között. Végül a békakirály is értesült róla, és kíséretével megjelent a színen.

Amikor a békakirály beszélt a kígyóval és megbizonyosodott a hír igazáról, büszkén hátravetette a fejét, és körbevitette magát vízi királyságán. Sok másik béka is csatlakozott az új játékhoz, és élvezték a körutazást. Egy napon azonban a kígyó még a szokásosnál is lassabban vitte körbe utasait. Amikor a békakirály ennek okáról kérdezte, a kígyó így válaszolt:

– Óh, nemes király, már napok óta nem ettem, és ma már nincs erőm továbbmenni.

– Egyél, barátom – hangzott a békakirály parancsa –, de csak közönséges békákat!

– Nemes király – szólt a ravasz kígyó –, ez is az átok része!

Majd minden további tétovázás nélkül élvezettel falt fel annyi békát, amennyit csak bírt.

A KOLDUS IMÁJA

Egyszer egy koldus ekképpen imádkozott az istennőhöz: „Anyám, ha adsz nekem egy rúpiát, megígérem, hogy a felét visszaadom neked.”

Nem sokkal ezután a koldus egy fél rúpiát talált az út szélén. Mosolyogva kapta fel, és így kiáltott: „Óh, Anya, milyen csalafinta vagy te! Már el is vetted magadnak a másik felét!”

A NAGY FÉLREÉRTÉS

Egy koldus egyszer zárandokútra ment. Útközben számos gazdag ember előzte meg lóháton, akik mind ugyanoda igyekeztek. A koldus ezért megállt imádkozni: „Óh, Anya, adj nekem egy lovat! Hiszen én is hozzád megyek, mint ezek a lovas pénzeszsákok!”

Éppen akkor jött arra egy kanca hátán ülő gazdag ember. Alighogy elhaladt a koldus mellett, a kanca elleni kezdett, és az út mellett egy csikónak adott életet.

Mivel a gazdag ember szolgája teljesen el volt foglalva azzal, hogy a kancát ellássa, odakiáltott a koldusnak: „Hé, te ott! Gyere, segíts ezt a csikót cipelni!”

Nem volt bátorsága a gazdag ember parancsát megtagadni, így szegény fickó most új terhével vánszorgott tovább, miközben ezt motyogta az orra alatt: „Jaj, Anya, hogy mennyire félreértettél engem!”

A TŰ ÉS A POHÁR VÍZ

Élt egyszer egy jó ember, aki házassága napjától fogva arra kérte a feleségét, hogy mindig tegyen egy tűt és egy pohár vizet a levél mellé, melyről az ételét ette.¹⁶ Húséges felesége életük minden napján teljesítette a kívánságát, de soha nem tudta, valójában mi célt szolgál a tű és a pohár víz.

Egy szép napon eljött a halál a jó emberért, és felesége e szavakkal fordult a haldoklóhoz:

– Drága férjem, egész életedben jó feleséghez méltón szolgáltalak. Soha nem kérdezősködtem a dolgaidd felől, egyvalami azonban mindig is rejtély volt a számomra. Boldoggá tenne, ha erre fényt derítenél. Sok-sok éven át mindennap egy tűt és egy pohár vizet tettem az ételed mellé, de soha nem tudtam, miért.

¹⁶ Dél-Indiában tányér helyett banánlevélre találják az ételt. (A ford.)

Az öregember mosollyal az arcán válaszolt:

– A túl arra szolgált, hogy felszedjem vele a tálaláskor földre hullott rizsszemeket, a pohár víz pedig arra, hogy meg tudjam mosni benne őket. Egy hosszú életen át nem volt rájuk szükségem, mert te mindig óvatos és ügyes feleség voltál, aki soha nem ejtett le egyetlenegy rizsszemet sem a földre.

DE A HEGY ÉN VAGYOK

Egy ember elment a hegyhez, s így szólt hozzá:

– Milyen ostoba vagy te, hegy! Nem ismered sem a nagyságot, sem a magasságot, sem a súlyodat, én mégis mindent tudok rólad!

A hegy gondolkodott egy darabig, majd ekképpen válaszolt:

– Az lehet, hogy ezekről semmit sem tudok, de a hegy én vagyok.

ISTENNEK SEMMI SEM LEHETETLEN

Úgy hetven évvel ezelőtt történt, hogy egy indiai katona, aki a brit hadseregben szolgált Indiában, őrszemként volt beosztva. Megbízhatósága és hűsége révén felettesei kegyeikbe fogadták, szerették és megbíztak benne. Éjfél körül a katona felfigyelt egy csapat emberre, akik Ráma Csandra szent nevét énekelték. Az énekesek odaadása magával ragadta a katonát, letette fegyvereit, csatlakozott a társasághoz, és csak hajnalhasadtakor tért vissza.

Ez nem csupán egyszer esett meg, hanem szinte minden éjjel megisméltődött, mire végül felfedezték a katona távollétét. Parancsnoka magához hívatta, és figyelmeztette, hogy ha ez a súlyos mulasztás ismét bekövetkezik, főbe fogják lőni.

Aznap éjjel az áhítatos csoport megint elhaladt őrhelye közelében. Elszántan küzdött, hogy ellenálljon, de Isten neve egyre hangosabban és hangosabban visszhangzott a fülében, míg végül eldobta a puskáját, és követte az Istennek hódolókat.

Parancsnoka azonban annyira megbízott a katonában, hogy nem akarta elhinni az újabb vádakat. Ehelyett úgy döntött, hogy ő maga vizsgálja ki az ügyet. Azon az éjszakán kiment hozzá, és

örömmel látta, hogy a katona az őrhelyén van. Háromszor jelszót váltottak, majd a parancsnok hazatért pihenni.

Másnap reggel a katona – sorsába beletörődve – jelentette, hogy már megint távol járt őrhelyétől, a parancsnok azonban nem volt hajlandó a jelentést elfogadni, azt állítva, hogy ő maga váltott jelszót vele háromszor.

A katona először tiltakozni kezdett, majd elcsendesedett, mert hirtelen felismerte, hogy ez maga a Ráma Csandra volt, és hogy Istennek semmi sem lehetetlen.

A BÖLCS VÁLASZTÁS

Egy bölcs miniszter, a király tanácsadója és barátja hirtelen meghalt. A király szomorúan kereste utódját keresztül-kasul az országban. Azok közül, akik szóba jöhettek, a két legmegfelelőbb egy öregember és egy ifjú volt.

A királynő a fiatal választotta csinos kinézete és fürge észjárása miatt, a király ugyanakkor az idősebbet kedvelte jobban, akinek nyugodt tekintete tudásról és bölcsességről árulkodott.

Minthogy csak egyikük lehetett miniszterelnök, a király arra biztatta királyi hitvesét, hogy a dolgot igazságosan döntsék el. Aki jobban meg tud válaszolni a feltett kérdésre, azt választják ki az állás betöltésére.

Másnap a királynő és hatalmas gyülekezet jelenlétében a király feltette a kérdést:

– Egyik éjszaka, mielőtt lefeküdtem volna, odajött hozzám valaki, és jól pofon vágott. Alighogy megütött egyszer, megütött másodszor is, majd megrugdosott és belém öklözött. Milyen büntetés jár az ilyen vétekért?

A fiatalember heves dühében a gazember halálát követelte, aki meg akarta gyilkolni a királyt. Amikor kikérték az öreg véleményét, megértő mosoly suhant át az arcán.

– Uram, a királyi személyedet ért ütések a szeretet pusztá kifejezései voltak. Egy-egy csók jár mindkét kézre, melyek pofon ütöttek, egy-egy csók a lábacsákra, melyek beléd rúgtak, és illatos rózsafüzér arra a kicsi testre, mivel ki más bánhatott ilyen módon Őfelségével lefekvés előtt, mint saját gyermeke?

A királynő megölelte urát, és meghajolt akarata előtt, mivel most már felismerte, hogy nagyobb segítség a királynak, ha a királyság kormányzásában egy bölcs ember a jobb keze.

A TUDOMÁNY ÉS A JÓZAN ÉSZ

Négy jó barát mindig együtt volt jóban-rosszban. Hárman közülük egészen a tudománynak éltek, míg a negyedik, aki belefáradt a tanulásba, az egyszerű, józan észrt részesítette előnyben.

– Keményen dolgoztunk, hogy idáig eljussunk, de mit ér az életünk, ha a tehetségünket nem tudjuk kamatoztatni? Menjünk világgá, és szerezzünk nevet magunknak, hogy a fáradozásunk megtérüljön – mondogatta a három tudós egymásnak.

Önteltségük nem ismert határokat, és úgy határoztak, hogy megszabadulnak negyedik társuktól, akit nem vezérelt más, csak a józan esze.

Már éppen el akarták üldözni a szegény fickót, amikor a harmadik közbelépett:

– Gyermekekortól együtt vagyunk. Ne váljunk szét ilyen semmisség miatt! – kérte őket.

Így aztán tovább folytatták útjukat, városokon és falvakon, hegyeken és völgyeken, erdőn és dzsungeleken át, míg egy nap az ösvényen egy oroszlán csontvázára bukkantak.

– Na, most itt a lehetőség, hogy bebizonyítsuk óriási hatalmunkat – jelentette ki a három tudós. – Éltre fogjuk kelteni ezt az oroszánt!

– Az isten szerelmére, ne tegyetek ilyet! – kiáltott fel a józan ésszel megáldott. – Ha felélesztitek, biztosan megessz minket.

– Hallgass el, te tökfílkó! Mit tudsz te a mi tudásunkról? – utasították rendre.

Erre a negyedik barát sietve felmászott egy fára, hogy az ostoba tettet biztonságos magasságból szemlélje.

A három tudós először is összerakta a csontokat, aztán helyreállították az izmokat, az idegeket és a véráramot, majd életet leheltek az állatba.

Az ily módon életre keltett oroszlán egy szokatlanul erős és kegyetlen példány volt. Mennydörgésszerű ordítással rávetette magát a három barátra, és hamarosan bőségesen belakomázott

belőlük. Amikor degeszre ette magát és továbbállt, a negyedik barát lekúszott a fáról, és a legrövidebb úton hazaszaladt.

AZ ÁLLHATATOSSÁG GYÜMÖLCSE

Egy földműves éjt nappallá téve azon dolgozott, hogy csatornát építsen, és a folyóvizet a földjére vezesse. Elmaradtak az esőzések, a föld kiszáradt, a termés tönkrement, és a földműves családját az éhínség fenyegette.

Amikor egyszer az ember nem tért vissza este a kunyhójába, felesége érte ment a földekre, és amint megtalálta, jól leszidta:

– Miért nem jössz haza? Látod, mennyire nem törődsz a gyerekekkel és velem? Alig eszel, és minden este későn érsz haza. Ez nem családi élet. Hagyd abba azonnal a munkát, és gyere haza!

A földműves dühbe gurult, és haragjában ásójával fenyegette a feleségét.

– Érted és a gyerekekért dolgozom ilyen keményen! – ordította. – Éhínség van! Ha nem tudom elvezetni a vizet a földekre, éhen fogunk halni.

A rémült asszony hazaszaladt, a férfi pedig háborítatlanul folytatta munkáját. Amikor végzett vele, odahívta feleségét, gyengéden átölelte, és így szólt hozzá:

– Kedvesem, nézd, ahogy a folyóvíz a földeinkre árad! Többé nem kell félnünk az éhezéstől.

Örömkönnyek között ették meg aznap a rizsadagjukat.

Nem messze tőlük élt egy másik földműves. Ő is ugyanebben a nehéz helyzetben volt, és szintén elkezdett csatornát ásni. Rögton első este, amikor nem tért haza, a felesége a keresésére indult, és jó alaposan összeszidta, amiért nem ért haza vacsorára.

– A munkád várhat! Azonnal gyere haza, és törődj velünk! Elég, ha annyit dolgozol, amennyi szükséges.

A földműves engedelmesen letette szerszámain, és úgy követte a feleségét, mint egy kiskutya. Ennek az lett az eredménye, hogy a vetés nem jutott vízhez, és a családja éhen halt.

Egy kisváros szélén élt egyszer egy szent. Szentségét messze-menően elismerték, és a tanácsáért mindenfelől érkeztek hozzá az emberek. Egyetlen hibája volt csak, ami a tisztaságán foltot ejtett, ez pedig az volt, hogy egy gyönyörű kurtizán után vágyakozott, aki az utca túloldalán lakott. A szent mindennap végignézte, hogy naplemente után gazdag látogatók érkeznek a kurtizánhoz, és legszívesebben ő is egy lett volna közülük. Ezért persze – miután lement a nap – ő ahelyett, hogy a gondolatait befelé fordította volna, azzal küzdött, hogy megfékezze alantas vágyait.

A kurtizán viszont nap mint nap látta, hogy tömegek tódulnak a szenthez, és arra vágyott, hogy közöttük lehessen, és részesüljön a szellemi táplálékban, amit nekik osztogat.

Évek teltek el így, majd amikor földi életük a végéhez ért, a halál istene eljött hozzájuk, és átvezette őket a túlvilágra. Ott a kurtizánnak a mennyországban jelölte ki a helyét, a szentet viszont a pokolba küldte. Amikor a többi isten megkérdezte Jamát, a halál istenét, vajon milyen érdemei vannak a kurtizánnak, melyeket a szent nem tud felülmúlni, ő ekképpen felelt: – A földön töltött évek alatt a kurtizánnak, bár a testi bujaság csapdájába esett, a szíve a szentek társaságára vágyott és a gondolatait magasabb rendű dolgok foglalták le, míg a szentet, bár Istenről prédikált, belül az érzéki vágy tüze emésztette.

A CSENDES BÖLCS ÉS A RÉSZEG

Egyszer egy részeg elbotlott egy szentben, és sértésekkel halmozta el őt, majd amikor az utóbbtól semmi választ nem kapott, dühösen fújtatva még neki is esett. A szent, áldott meditációjába merülve, még megvédeni sem volt képes magát. Néhány járókelő felfigyelt rá, hogy mi történik, és a segítségére sietett, s most ők kezdték verni a részeget.

Mindeközben a szent magához tért mély meditációjából, és egy szempillantás alatt felfogta, hogy mi folyik körülötte. Szomorúan látta, hogy tudatlan támadójának mennyi fájdalmat kell elszenvednie, és mivel hallgatási fogadalmat tett, ezeket a sorokat

vetette egy darab papírra: „Aki ezt az embert üti, az engem üt. Engedjétek el, mert megbocsátottam neki.”

Az írott üzenetnek azonnal engedelmeskedtek, és a férfiak felhagytak az ütlegekkel.

A részeget mélyen megrendítette e nem várt jószág. Felállt és úgy ment el, hogy egy szót sem szólt, de a szemébe könnyek gyűltek.

AZ ELMÉBEN VALÓ VÉTEK

Sankarácársárját, a nagy bölcset – aki híres volt rendkívüli értelméről és sokoldalúságáról –, India-szerte a védánta filozófia legnagyobb tekintélyeként tartották számon. A tanult panditokkal való vitái mindig az ő javára dőltek el, mert kijelentései az isteni igazság felismerésén alapultak.

Egyszer úton volt követőivel, amikor összetalálkoztak egy gyönyörű fiatal lánnyal, aki nagy bajba került. Az esőzésektől megáradt a folyó, és sem híd, sem csónak nem állt rendelkezésére, hogy átkeljen a másik partra. Helyzetét látva, a szent karjába emelte a leányt, átgázolt vele a folyón, és gyengéden letette őt a másik oldalon.

Az eset megdöbbenést váltott ki a követőkben, izgatottan suttogtak róla egymás között, mivel előtte még soha nem látták, hogy mesterük ilyen közel került egy nőhöz. Tanításának része volt az is, hogy szerzetesekként minden kapcsolatot el kell kerülniük a gyengébb nem képviselőivel. Most pedig a szemük előtt vétkezett!

Minden bátorságukat összeszedték, mesterük elé járultak és megkérdezték tőle, hogyan vetemedhetett ilyesmire.

Tanítójuk fürkészőn nézett rájuk, majd széles mosollyal az arcán így szólt:

– Látom, még mindegyikőtök a karjában viszi azt a leányt.

A HIT EREJE

Élt egyszer egy tanult ember, akit nagy büszkeséggel töltött el a műveltsége. Minden reggel egy lány hozott neki tejet a szomszéd faluból, aki azonban egyik reggel elkésett.

– Te lány, miért késtel el? – kérdezte tőle a férfi.

– Tiszteletre méltó uram – kezdte a lány alázatosan –, a folyó megáradt az esőzésektől. Nagyon erős az áramlat, és át kellett gázolnom rajta.

– No hiszen! – kiáltott fel a tudós. Mondd ki Isten nevét, és biztonsággal át fogsz kelni a legmélyebb vízen is!

Másnap reggel a lány olyan korán odaért, mint még soha azelőtt.

– Hogyan lehet, gyermekem, hogy ilyen korán itt vagy ma? – kérdezte tőle a férfi.

– Uram, hiszen Ön mondta nekem, hogy mondjam ki Isten nevét, amikor a folyón átkelek. Úgy is tettem, és minden baj nélkül átsétáltam a vízen.

A tanult ember nem volt hajlandó ezt elhinni, így a lány levitte a vízhez. Kimondta Isten nevét, átsétált a vízen, és hívta a férfit is, aki derékig felemelte a ruháját, és félelemmel telve lépett a sebes áradatba. Nemsokára nyakig ellepte a víz.

– Ez így nem lesz jó – kiáltott át neki a lány a túlsó partról. – Nem csak kimondani kell Isten nevét. Hinni is kell benne!

A TÜRELEM ÉRDEME

Náradának, a nagy bölcsnek egy sűrű erdőn át vezetett az útja, amikor egy fa alatt meditációban ülő szerzetes megkérdezte tőle, hová igyekszik.

– Isten felé tartok – hangzott a bölcs válasza.

– Akkor kérlek, kérdezd meg tőle, hányszor kell még megszületnem ezen a földön, hogy elérjem a megvilágosodást.

Nárada megígérte, hogy megteszi, és továbbment. Nem jutott messzire, amikor egy boldogságában éneklő és táncoló fiatalemberrel találkozott. Miután üdvözölte Náradát, a fiatalember is megkérdezte, hová tart.

– Az utam Istenhez vezet, fiam – felelte a bölcs.

– Ha így van, kérlek, kérdezd meg tőle, hányszor kell még visszatérnem erre a földre, mielőtt elérem a végső megszabadulást.

Nárada őt is biztosította felőle, hogy beszélni fog Istennel.

Az évszakok többször váltották egymást, amikor Nárada újra visszatért a földre. Útja ismét az erdőn át vezetett. A szerzetes

tisztelettudóan köszöntötte, és azután érdeklődött, vajon Nárada megkérdezte-e Istentől, hány élet vár még rá.

– Még három születés, és azt követően szabad vagy – jelentette ki a bölcs.

– Micsoda szerencsétlenség! – siránkozott a szerzetes. – Tényleg még háromszor vissza kell térnem a földre? Milyen szerencsétlen sors jutott nekem!

Később Nárada találkozott a fiatalemberrel, aki vidáman köszöntötte, és megkérdezte tőle, hoz-e valamilyen üzenetet Istentől.

– Látod azt a nagy lombú fát? – kérdezte Nárada. – Amennyi levele annak a fának van, annyi születésen kell még átmenned a megszabadulásod előtt.

– Csak olyan kevésen, Nárada, tényleg csak olyan kevésen? – perdült tánra a fiatalember hatalmas örömeiben.

Csak táncolt és táncolt, amikor egy hang szólta hozzá:

– Legyen is jó a kedved, mert már ebben a pillanatban szabad vagy!

Tartalom

Előszó a magyar kiadáshoz 7

Előszó 11

I. RÉSZ

VISSZATEKINTÉS 15

1. fejezet: Munkánk Nyugaton 17

2. fejezet: Amiben hiszünk, az valósággá válik 29

3. fejezet: A jogaiskola céljai 42

4. fejezet: Indiai emlékek 46

5. fejezet: Indiai gyermekkor 51

6. fejezet: A dzsungel nyelve 54

7. fejezet: Az indiai anya 61

II. RÉSZ

TANÁCS ÉS ÚTMUTATÓ

A JÓGA NÖVENDEKEINEK 65

1. fejezet: A jogagyakorlatok lényege 67

2. fejezet: Hasznos javaslatok jogánövendékeknek 70

3. fejezet: A meditáció és annak jótéteménye 75

4. fejezet: A pajzsmirigy fontossága 84

5. fejezet: Speciális gyakorlatok a megfázás
és a székrekedés elkerülésére 87

6. fejezet: Kelj fel, és légy szabad! 89

7. fejezet: Kezdjük a napot jógával! 91

8. fejezet: Az oroszlán és a bárányok 95

III. RÉSZ

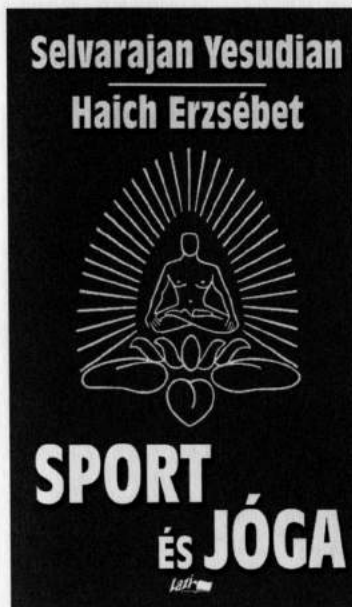
GONDOLATOK AZ ÖNFEJLESZTÉSRŐL	99
1. fejezet: Az ember természete	101
2. fejezet: Szellemi növekedésünk	107
3. fejezet: Prána – az életenergia	109
4. fejezet: Reinkarnáció	117
5. fejezet: Töprengenivaló gondolatok	127
6. fejezet: Egyéni és a hazával szembeni kötelezettségünk	137
7. fejezet: Észrevételek az indiai és az európai zenéről	143
8. fejezet: Kérdések és válaszok	149
9. fejezet: Gondolatok és aforizmák	168
10. fejezet: Tények és elmélkedések	
11. fejezet: Padmaszambhava jógi szavai	190
12. fejezet: Gyermekek mondásai	197
13. fejezet: Idézetek Vivékánandától	198
14. fejezet: Tanítások a Mahábháratából	199

IV. RÉSZ

EGY CSOKOR VERS	205
Ima	207
Anya	208
Kis lámpásom	209
Erő	210
Te, erőnek Istene	211
Óh, Uram, az is Te vagy	213
Lábnymok	214

V. RÉSZ

INDIAI LEGENDÁK ÉS MESÉK	217
1. fejezet: Buddha legendái	219
2. fejezet: Szávitri és Szatjaván	242
3. fejezet: Judhisthira bölcsessége	248
4. fejezet: Judhisthira megpróbáltatásai	253
5. fejezet: Indiai mesék	260

Yesudian e híres művében a tökéletes egészség megszerzésének és megőrzésének módszereit ismerteti, bizonyítva a hatha-jóga testet-lelket egyaránt gyógyító erejét.

2000 Ft

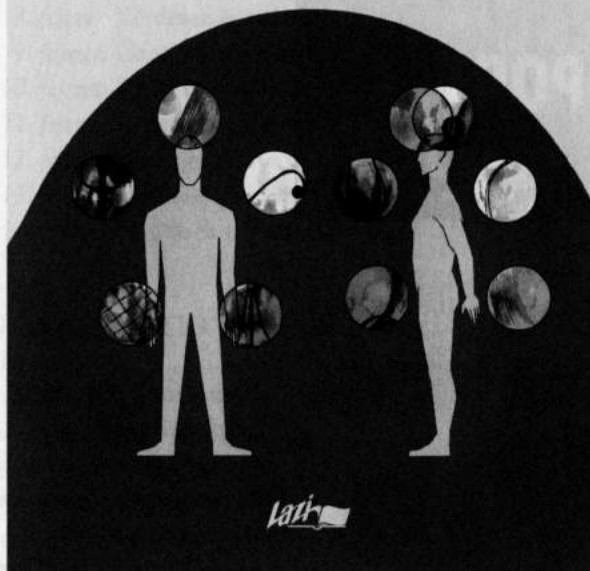

Yesudian e művében a Sport és jóga gyakorlatait viszi tovább, és bemutat számos újat. A gyakorlatokat táblázatokba rendezte, az év minden hetére egyet, hogy gondosan kiválogatott, lépésről lépésre összeállított jógakurzust nyújtson át az olvasónak.

1800 Ft

Tagir Abdull Al Bulgary

A sors korrekciója

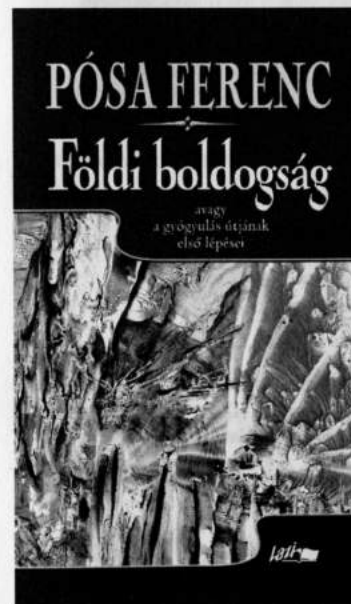
Tagir Bulgary kidolgozott egy módszert, mely lehetőséget ad mindenkinek arra, hogy megjósolja saját jövőjét. Ez a módszer lehetővé teszi a sors diagnosztikáját és megjósolását már az első vagy a második foglalkozáson, és nem kell hozzá különleges képesség.

2000 Ft

Miklós Pál, a keleti kultúrák és művészetek szakértője e kis könyvecskéjében a sok legenda után tárgyyszerűen kíván informálni erről a vallási jelenségről, annak történetéről, elterjedtségéről, kapcsolatáról a keleti és a nyugati művészetekkel.

890 Ft

Ez a könyv életünk mindent átható láncolatáról szól. Gyengeségekről és azokról a lehetőségekről, melyekkel könnyebbé, erősebbé és sokkal örömtelibbé tehetjük életünket.

1690 Ft

Antoine
de Saint-Exupéry

Citadella

Az író főműve, elmélkedések az élet értelméről, életről, halálról, a családról, a mesterségről, az igazságról, a boldogságról, a szabadságról és a szeretetről.

2800 Ft

A fenti kötetek utánvétellel (könyv ára + postaköltség) megrendelhetők:

LAZI KIADÓ

6701 Szeged, Pf. 954; Tel.: (62) 407-511, (62) 310-676

e-mail: info@lazikiado.hu

A Lazi Könyvkiadó teljes kínálata a www.lazikiado.hu
honlapon tekinthető meg.

A *Sport és jóga* és a *Jóga hétről hétre* népszerű szerzője ezúttal a jóga gyakorlásának jótékony szellemi-hatásaiba, saját tapasztalataiba és életének néhány kulcsfontosságú eseményébe vezeti be az olvasót. A könyvből kirajzolódnak a jóga évezredes bölcsességének különböző aspektusai, de Selvarajan Yesudian Magyarországon töltött éveiről is érdekes részleteket tudhatunk meg.

Selvarajan Yesudian hatha- és rádza-jóga képzését gyermekkorában kapta egy megvilágosodott mestertől, Móhan Szinghtől. Akkoriban sorozatosan súlyos betegségek kínozták, közöttük utolsóként az izomsorvadásos bénulás, melyekből a jóga gyakorlásának segítségével tökéletesen felgyógyult. A jóga azonban nemcsak testi, de szellemi gyógyulást is eredményez, és elvezeti az embert lehetőségei, fejlődése végpontjához – mely nem különbözik a kezdettől.

„A jóga azokat a gyakorlati lépéseket tanítja meg, melyeket bármelyik gyermek vagy felnőtt megtehet az önuralom felé. A tanítvány megtanulja, hogyan tartsa szorosan egymással harcban álló érzékei gyep-lőjét. Megtanulja az égi paripák irányítását, melyek testének szekerét áthúzzák az élet háborgó vizein. Végül pedig megtanulja, hogy a test óriási szunyadó erejével együtt csak szolgál, s hogy ő, egyedül ő maga a saját élete ura, mivel nem különbözik az örök-kévaló, áldott és szabad szellemtől.”

2800 Ft